This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, October 31, 1995

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 44 (2383) 1995 SPALIS-OCTOBER 31 LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1.

Baltos lankos - juodos avys

Savasis spausdintas žodis jau nuo pirmo jo pasirodymo šešiolikto šimtmečio pradžioje iki šių dienų perėjo kalnus, pakalnes, ūkanas ir prošvaistes; buvo draustas, partizaniškas, tarmiškas ir bendrintas. Ilga ir įdomi jo istorija.

ŠIANDIEN jis visur laisvas ir platus: nuo virtuvės iki mokslo katedrų, nuo privataus laiškelio iki stambių mokslinių veikalų. Lietuviškasis žodis pavirto galingu tautos ąžuolu, kurio nepajėgė palaužti nei okupacijos, nei "mandagus" svetimų kultūrų brovimasis. Todėl belieka tik džiaugtis ir didžiuotis, kad kalbame ir rašome viena seniausių Europos kalbų. Rašyba, tiesa, kai kuriose vietose turi dar pereiti tam tikrus kalbinius procesus, kad sutartinai įsitvirtintų, susivienodintų, o svarbiausia – apsivalytų nuo nereikalingų svetimžodžių, kurių gana apstu Lietuvos spaudoje, ypač periodinėje. Yra pagrindo tikėtis, kad viskas susitvarkys. Kaip ten dabar bebūtų, jokie spaudos "kipšiukai" neturėtų mūsų timpčioti į šalis ir pridengti kažkokiu nusivylimo ar pasipiktinimo šydu. Turime atsiminti, kad lietuvių raštija yra gyva. O kiekvienas gyvas organizmas susiduria ir su negalavimais – šiandien vienokiais, rytoj gal jau kitokiais. Bet kai rimtas rūpestis kyla, atsiranda ir gydytojų, ir vaistų. Raštijos ir jos negalavimų atžvilgiu tasai rūpestis neturėtų susidėti vien tik iš nusistebėjimų, pastabų, kritikų ir smerkimų. Tai nieko nepadės. Tikrasis šios srities rūpestis turėtų pavirsti pastangomis, ir tai ne anų kažkokių nežinomųjų, bet pirmiausia – savo. Kiekvienas rašantysis turėtų sutikti, kad ką jis parašė, gali būti dar geriau parašyta; vietoj to ar ano žodžio geriau būtų tikęs šis. Tik tokiu keliu eidami prisidėsime prie savos raštijos taisymo, gerinimo, tobulinimo, tiesiog kūrimo. Tai viena.

KITAS labai svarbus dalykas, jau ne kartą keltas, bet vis pamirštamas ar iš principo nepaisomas – tai "kalkinių" straipsnių teikimas laikraščiams. Pastaruoju metu tenka patirti, kad plinta vis daugiau straipsnių, siunčiamų iš karto bent dviem ar net keliem laikraščiam. Dažniausiai – tai autoriai iš Lietuvos, nors tokių netrūksta ir išeivijoje. Skaitantieji ne vieną lietuvišką laikraštį tai lengvai pastebi ir su pagrindu nusiskundžia. Siuntinėjimas tų pačių tekstų keliems laikraščiams tik alina mūsų spaudą, daro ją vienodą ir tuo pačiu nebeįdomią. Negerbiamas nė pats lietuviškas žodis, kai jis sumenkintas kaip pastumdėlis turi tarnauti ne vienam "ponui". O juk kiek daug turime savo kalboje žodžių tam pačiam dalykui išreikšti. Tų pačių tekstų, siuntinėjamų visiems, nė viena redakcija nenori, bet dažnai pasijunta apgauta, kai nėra priemonių ir galimybių patikrinti, ar tas straipsnis tik vienam laikraščiui teskirtas. Kai kurie autoriai aiškina apie regioninius JAV ir Kanados lietuvių laikraščius, kuriuose esą galima spausdinti tuos pačius straipsnius. Tai klaida, nes visiškai netinka išeivijos lietuvių visuomenei, kuri nėra regionais pasiskirsčiusi – visų laikraščių skaitytojai gyvena išsisklaidę po visą žemyną ar net pasaulį. Todėl visi išeivijos laikraščiai yra skiriami visiems. Kiekvienas jų turi savo veidą, ir skaitytojai daugiausia pasirenka laikraščius ne pagal geografinį mastą, bet pagal jų veidą. Išeivijos spaudos bendradarbiai turėtų į tai atsižvelgti. Visiems smagiau bus tose baltose lankose ganyti juodąsias avis (t.y. skaityti), ko kitose ganyklose nėra. Č.S.

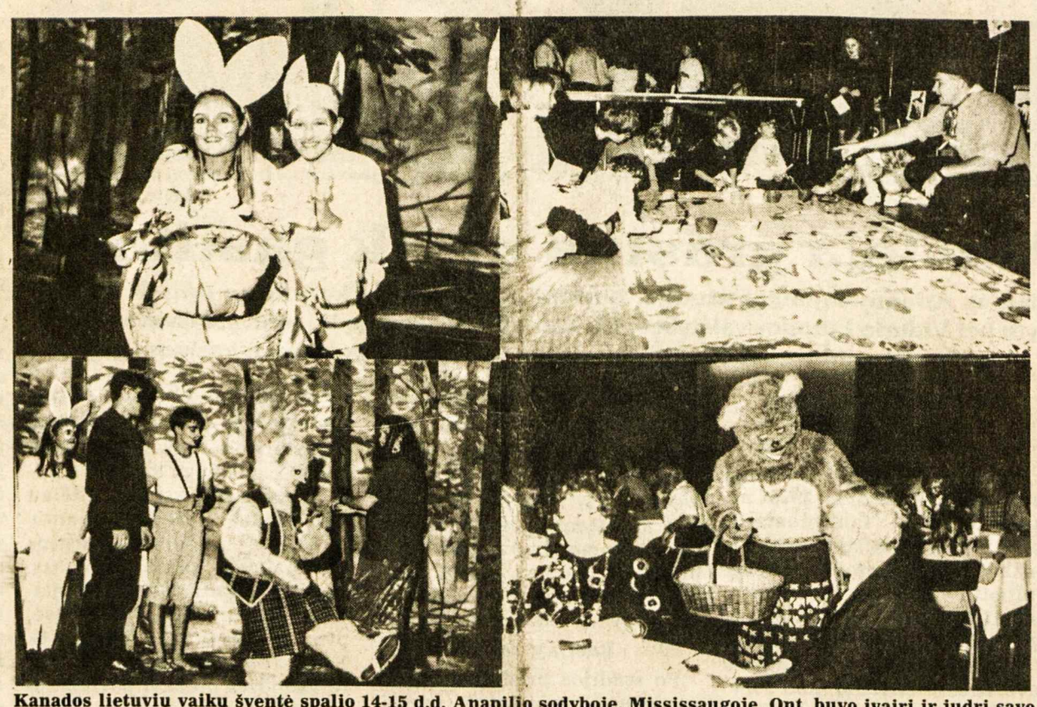

Kanados lietuvių vaikų šventė spalio 14-15 d.d. Anapilio sodyboje, Mississaugoje, Ont. buvo įvairi ir judri savo programa. Viršuj kairėje – AUŠRA WILKINSON ir LUKAS GUDINSKAS vaidinime; dešinėje "Rodom-darom" užsiėmimuose aiškina vadovas STASYS BAKŠYS. Apačioje kairėje – MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS (Tomas Kuras) tarp gerų draugų; dešinėje – daug svečių vakaronėje su Rudnosiene Nuotr. D. Pranaitienės

KITATAUČIŲ SPAUDOS BALSAI

Visi žino, bet nieko nedaro

Labai išplitę kyšiai Lietuvoje – jie prasideda viršūnėse ir apima visą valdininkiją. Apie juos žino ir teisėsaugos ir teisėtvarkos atstovai, bet nieko nedaro. Tai sovietinis palikimas, apie kurį dabar rašo net užsienio spauda

Niujorko rusų dienraštis "Novoje Ruskoje Slovo" 1995 m. spalio 1 d. laidoje pirmame puslapyje rašo: "Pasaulio banko ataskaitoje apie privataus verslo Lietuvoje plėtotę buvo nustatyta, kad, korupcija tapo grėsminga krašto realybe. Tokią išvadą padarė banko žinovai, atlikę apklausą su 200 užsienio investuotojų ir su tiek pat lietuvių verslininkų. Tokį Pasaulio banko dokumentą paskelbė Lietuvos savaitinis leidinys 'Verslo žinios'.

Didelė dalis, 54%, apklaustų Vilniaus ir Kauno lietuvių verslininkų (108-ių įmonių vadovai) į klausimą 'ar davėte valdininkams kyšius, norėdami gauti savo reikalams palankų sprendimą?', atsakė taip, pridurdami, kad kasmet vidutiniškai šiam tikslui jie yra priversti paskirti po 13,046 litų (apie 2,260 dolerių). Kyšių dydis yra nuo 50 ligi 200,000 litų.

Kyšius valdininkams duoda ir užsienio investuotojai. 90% įmonininkų užsieniečių, veikiančių Lietuvoje, tvirtina, kad 'korupcija trukdo jiems didinti investicijas', o 80% pasakė, kad valdininkai 'visai nesivaržydami' reikalavo iš jų kyšio.

Stambių tarptautinių įmonių atstovai apklausos metu pareiškė, kad jie negali 'rizikuoti savo reputacija' ir kyšių valdininkams neduoda, nors nuolatos jaučia jų boikotą. Užsieniečiai mokesčių inspektorius ir muitininkus vadina 'lengviausiai paperkamais Lietuvos valdininkais."

Vilniaus lenkų savaitraščio "Slowo Wilenskie" š. m. rugsėjo 1 d. laidoje Lietuvos seimo atstovas A. Plokszto rašo: "Nėra reikalo įrodinėti, kad Lietuvoje veikia organizuotas nusikalstamumas. Žino tai verslininkai, mokėdami duokles, kad galėtų veikti. Žino bankininkai, muitininkai, mokesčių inspektoriai ir informuoja nusikaltėlius apie paskirų įmonių apyvartą. Žino policininkai, pažįstantys tuos, kurie renka duokles, ir tuos, kuriems tos duoklės yra perduodamos. Žino teisėtvarkos atstovai, dažnai darydami išteisinančius sprendimus viešiems mafiozams. Žino visi — visa visuomenė žino".

Pagal straipsnio autorių, visa tai prasideda aukštuosiuose valdžios sluoksniuose. Visuomenė tai tyliai priima, o spaudos iškelti pavyzdžiai yra ignoruojami.

Pagonybė Lietuvoje

Varšuvos dienraščio "Życie Warszawy" nuolatinis korespondentas Lietuvoje W. Sochacki š. m. rugpjūčio 15 d. laidoje rašo: "Papročiai, tikėjimai ir mitologija paremtos lietuvių liaudies dainos turi savo šaltinius gilioje senovėje. Krikščionybės žmonių sąmonėje sluoksnis yra daug vėlesnis ir gali būti labai lengvai pašalintas — sakė Marija Gimbutienė, Vilniaus universiteto archeologijos profesorė, mirusi praėjusiais metais ir jos pačios pageidavimu palaidota pagal pagoniškas apeigas.

Yra faktas, kad Lietuvos šventovės per sekmadienines Mišias yra pilnos tiktai tuose rajonuose, kuriuose gyventojų daugumą sudaro lenkai. Netgi 1993 m. popiežiaus vizitas grynai lietuviškose vietovėse sutraukė mažesnes minias negu organizatoriai buvo numatę".

Mažesnė negu tikėtasi minia sutiko popiežių ne dėl "vėlesnio" krikščioniškos sąmonės sluoksnio, bet dėl policijos trukdymų. Tvirtinimas, kad šventovės per lenkų pamaldas yra perpildytos, o lietuvių tuščios, yra nepagrįstas. Kartais susidaro priešingas įspūdis.

Gedimino ordinai

Paryžiaus lenkų žurnalas "Kultura" š. m. rugsėjo laidoje rašo: "Vilniuje Lietuvos prezidentas A. Brazauskas apdovanojo Michal Giedroyc iš Oxford'o Gedimino ordinu už mokslinį 14 š. istorijos darbą, už nuopelnus Lietuvos kultūrai ir mokslinius ryšius tarp Lietuvos ir Didžiosios Britanijos. Taip pat Lietuvos kultūros ministerija jį pakvietė darbuotis senosios Žemaičių vyskupijos sostinės Varnių srities muziejaus statybojė".

Tai jau trečias lenkas intelektualas, gavęs tokį aukštą Lietuvos žymenį. Pirmuoju buvo muzikologas Droba, o antruoju — rašytojas Česlovas Milašius (Milosz).

Lenkų namai Vilniuje

To paties žurnalo toje pačioje laidoje jo redaktorius J. Giedroyc (kilęs iš tų pačių Giedraičių kaip ir anksčiau minėtas istorikas) rašo: "(Pasaulio) lenkų bendruomenė paskyrė 4 milijardus senų zlotų Lenkų namų Vilniuje statybai. Ši suma paskirta projektams ir pradiniams darbams, nes visa statybos kaina yra įvertinama dviem milijonais dolerių. Pastatas turėtų 4,100 kv. metrų. Šis sumanymas yra visiškai beprasmis, nes Vilniaus lenkai ir net visos Lietuvos lenkai nesugebėtų tokio pastato išlaikyti, o tokia yra Lenkų bendruomenės sąlyga. Be šios problemos dar kyla klausimas, kas turėtų šį pastatą valdyti. Vilniuje yra apie 100.000 lenkų ir per 20 visuomeninių-kultūrinių organizacijų, kurios savo tarpe nesutaria".

Visas šias organizacijas turėtų vienyti Lietuvos lenkų sąjunga. Bet, kaip rašo Toronto lenkų dienraštis "Gazeta" š.m. spalio 20-22 d. laidoje, spalio viduryje įsisteigė kita lenkus siekianti suvienyti organizacija – Lietuvos lenkų kongresas. J.B.

Muz. JONAS GOVĖDAS su talentingais klivlandiečiais KRISTINA KLIORYTE (kairėje), LAURA RUKŠĖNAITĖ ir SAULIUMI KLIORIU Kanados lietuvių vaikų šventėje 1995 m. spalio 14-15 d.d. Anapilio sodyboje, Misissaugoje, Ontario Nuot. D. Pranaitienės

KANADOS ĮVYKIAI

Lošimų namai ir lošėjai

Ontario NDP socialistų premjeras Bob Rae, pirmasis šios provincijos istorijoje, kovon su deficitais bandė įjungti Windsore prie Detroito įsteigtus lošimų namus. Šio žingsnio buvo imtasi po jo finansų ministerio Floydo Laughreno paskelbto pirmojo biudžeto. Mat jame liberalų premjero D. Petersono vyriausybės paskutinis apie trijų bilijonų deficitas staiga buvo padidintas trigubai iki 10,1 bilijono dolerių. Finansų ministeris F. Laughrenas, remdamasis socialistinės NDP partijos teoriniais principais, tokiu dideliu deficitu tikėjosi parūpinti daugiau darbų. Jam atrodė, kad su tais darbais pagausės ir pajamų mokesčio biudžetinės įplaukos, leidžiančios sutaupyti dolerius sekančių biudžetų sumažintais deficitais.

Deja, partinės neišbandytos teorijos nevisada sutampa su gyvenimo praktika. Tokią išvadą randame dienraščio "The Toronto Sun" spalio 5 d. vedamajame "Fiscal Swamp" ("Finansinė bala"). Jis parašytas pagal dabar paskelbtus finansinius duomenis NDP socialistų premjero Bob Rae vyriausybės, rinkimus pralaimėjusios birželio 8 d. Vedamajame pabrėžiama, kad pralaimėjimą atnešė finansų ministerio F. Laughreno pirmajame 1991 m. biudžete Ontario gyventojams jau įprasto trijų bilijonų dolerių deficito sąmoningas padidinimas iki tada jų net nesapnuotų dešimties bilijonų dolerių. Taip be saiko išmesti bilijonai nedarbo nesustabdė ir provincijos iždan dolerių nesugrąžino, nesulaukę pajamų mokesčio pagausėjimo. Vedamasis primena dienraščio "The Toronto Sun" skaitytojams, kad per ketverius valdymo metus NDP socialistai taip ir neįstengė sumažinti metinių Ontario deficitų iki anksčiau turėtų 3-4 bilijonų dolerių. Jie laikėsi dešimties bilijonų dolerių ribos, finansų ministerio F. Laughreno savanoriškai pasiektos ir peržengtos pirmajame partinės NDP teorijos biudžete.

Rezultatai iš tikrųjų buvo liūdni. Dienraščio "The Toronto Sun" vedamojo duomenimis, visų Ontario vyriausybių skolą, susidariusią po Kanados federacijos paskelbimo 1867 m. liepos 1 d., pirmoji premjero Bob Rae Ontario NDP socialistų vyriausybė 1990-95 m. padvigubino iki 90,3 bilijono dolerių. Vien tik jos metinėms palūkanoms padengti dabar jau reikia aštuonių bilijonų dolerių. Maždaug tokio paties dydžio dolerių sumą Ontario provincija išleidžia tik švietimo reikalams. Tad netenka stebėtis, kad provincinio parlamento rinkimus birželio 8 d. laimėjusių Ontario progresyviųjų konservatorių premjeras Mike Harris pradėjo drastišką vyriausybės

(Nukelta į 8-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Prisijungs prie pavojingų krovinių sutarties

BNS pranešimu, spalio 12 d. Lietuvos vyriausybė nusprendė prisijungti prie 1957 m. rugsėjo 30 d. Europos sutarties dėl pavojingų krovinių tarptautinio vežimo automobilių transportu (ADR). Susisiekimo ministerijos Aplinkos apsaugos ir eismo saugumo skyriuje gautomis žiniomis, tarptautinės pavojingų krovinių taisyklės Lietuvoje iš tikrųjų bus pradėtos taikyti tik kitais metais. Sutarties dalyvėms balsavimu pritarus Lietuvą priimti, per 2 mėnesius reikės suderinti vidaus tvarką su ADR reikalavimais. Po to dar 6 mėnesius tarptautinius krovinius bus galima vežti senąja tvarka. Bet pirmiausia Lietuva turi priimti įstatymą dėl pavojingų krovinių vežimo automobiliais tvarkos.

ADR narės Rusija ir Gudija veža pavojingus krovinius per Lietuvą, nepaisydamos tarptautinių taisyklių, nes Lietuva nėra prisijungusi prie sutarties, rašo "Lietuvos aidas". Spalio 19 d. Vilniuje baigėsi tarptautinė konferencija "Visuomenės apsauga vežant pavojingus krovinius", kurią surengė aplinkos apsaugos ministerija, ŠAS (NATO) ir Švedijos karalystė. Nors Lietuva jau yra prisijungusi prie trijų tarptautinių pavojingų krovinių vežimo programų automobilių, jūrų ir oro transportu, dar trūksta dalyvavimo Europos vežimų geležinkeliu programoje, konferencijoje pranešė Kanados delegacijos atstovas John Read.

Latvija dar nesirašo su AMOCO

BNS skelbimu, spalio 24 d. Latvijos ministeris pirmininkas Maris Gailis užtikrino Lietuvos vyriausybės vadovui Adolfui Šleževičiui, jog Latvija nepasirašys jokių dokumentų su JAV firma AMOCO ir neatliks jokių darbų naftos telkinyje ginčytinoje Baltijos jūros zonoje, kol nebus pasirašyta sutartis su Lietuva dėl jūros sienos. Patvirtinimo reikėjo, nes spalio 20 d. buvo skelbta, kad Latvijos vyriausybė nutarusi pasirašyti sutartį su užsienio naftos tiekimo firmomis AMOCO ir Švedijos OPAB. Lietuvos užsienio reikalų ministerija įteikė Latvijai notą, reikalaujančią paaiškinimo.

Lankėsi Vokietijos generolas

Kaip rašo "Lietuvos aidas", spalio 18 d. Lietuvos kariuomenės vado generolo Jono Andriškevičiaus kvietimu, atvyko Vokietijos "Bundesvero" generalinis inspektorius generolas Klaus Neumann. Svečias pažadėjo, kad Lietuvos kariuomenei orientuojantis į NATO lygmenį, Vokietija padės rengti karo instruktorius, tęsti dvišalį karinį bendradarbiavimą. Jis skatino Lietuvą tvirtai laikytis savo įsitikinimų, nereaguoti į Rusijos grasinimus branduoliniu ginklu. Generolas Neumann susitiko su prezidentu A. Brazausku, seimo Valstybinio saugumo komiteto nariais, kariuomenės vadais bei ministeriu L. Linkevičium. Nuo 1996 m. generolas bus paskirtas ŠAS (NATO) karinio komiteto pirmininku.

Įsteigta Ūkio partija

"Lietuvos rytas" praneša, kad spalio 14 d. Vilniuje įvyko Lietuvos ūkio partijos steigiamasis suvažiavimas. Partijos pirmininku išrinktas buvęs Kauno "Inkaro" gamyklos direktorius, Pramonininkų konfederacijos vicepirmininkas Klemensas Šeputis, centro valdybos pirmininku išrinktas Leonas Jankauskas.

Naujosios partijos steigime dalyvavo 452 asmenys, 402 iš jų — lietuviai. Partija savo programoje, pavadintoje "Lietuvos valstybingumo įtvirtinimo ir plėtotės pagrindai", pripažinta, jog nuo nepriklausomybės steigimo iki šiol vykdoma Lietuvai pragaištinga politika, net kyla pavojus pagrindinėms žmogaus teisėms. Ruošiamasi skirti visą dėmesį konkrečiam darbui, gamybos atgaivinimui.

Į partijos tarybą buvo išrinkti 35 Lietuvos sričių atstovai. Valdybos pirmininkas tvirtino, kad Ūkio partija pasirengusi bendradarbiauti su visomis Lietuvos partijomis, kurios palaikys LUP programą. Politikoje nusistačiusios nei į kairę, nei į dešinę partijos šūkis: "Gerovę — žmogui, kultūrą — tautai, tvarką — valstybei".

Sorosas Lietuvoje

"Lietuvos ryto" žiniomis, spalio 16 d. prezidentas Algirdas Brazauskas Vilniuje įteikė Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino antrojo laipsnio ordiną George Sorosui. Šis vengrų kilmės amerikietis, žymus finansininkas-filantropas, įsteigęs Atviros Lietuvos fondą (ALF) ir kitus fondus Rytų Europoje, lankėsi Lietuvoje ALF penkmečio proga. Šiuo fondu buvo investuota daugiau kaip 50 milijonų litų (12 milijonų JAV dolerių) į Lietuvos kultūrą, mokslą ir švietimą per pirmus penkerius veiklos metus.

ALF Vilniuje ir Kaune įsteigė studijų užsienyje informacijos centrus, užsienio kalbų mokymo mokyklas "Soros International House". Vilniuje taip pat yra atidarytas Šiuolaikinio meno centras, jaunimo centras "Babilonas", Vilniaus universitete — Žurnalistikos centras — dirbančių žurnalistų kvalifikacijų kėlimui. Ruošiamasi atidaryti ir Kultūros ir komunikacijos centrą. ALF remia individualias bei grupines kūrybines iniciatyvas, stažuotes ir konferencijas. RSJ

Šiame numeryje:

Baltos lankos – juodos avys
Visi rašantieji turėtų jausti pagarbą savam raštijos žodžiui
Visi žino, bet nieko nedaro
Nusikalstamumai prasideda aukštuosiuose sluoksniuose
Maskva grasina ar tik gąsdina?
Vakaruose nėra sutarimo dėl Baltijos kraštų narystės ŠAS-goje
Jie kalba radijo bangomis
Du milijonai žmonių klausosi "Mažosios studijos" laidų
Ten, kur baigiasi Lietuvos žemė
Lietuvių kankintojas paskelbtas reikšmingu pensininku
Laiko ratui apsisukus
Daug naujų reiškinių, bet netrūksta ir pasikartojimų
Tautinis atgimimas ir katalikybė
Knyga, kurioje tematika paremta naujų šaltinių analize
Ašaros, dainos ir maldos Sibire
Saugumiečio tėvynė nėra lietuvaitės tėvynė
Kompiuteriniai vertimai
Pokalbis su lingvistikos specialiste dr. R. Marcinkevičiene

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.
Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $40, pusmetinė – $20, rėmėjo – $50, garbės – $60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – $115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular $40.00, supporter $50.00, honorary $60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063

RELIGINIAME GYVENIME

Lietuvos katalikiškasis jaunimas (15-20 tūkstančių) rugsėjo 9 d. susirinko prie Kryžių kalno, kur televizijos būdu bendravo su Šv. Tėvu Jonu Pauliumi II, dalyvavusiu Europos jaunimo suvažiavime Italijos Loreto mieste, kuris sutraukė daugiau kaip 300,000 jaunuolių iš įvairių Europos kraštų. Į Kryžių kalną atneštus ir pastatytus kryžius bei koplytėles pašventino kardinolas V. Sladkevičius. Mišias ten aukojo nuncijus arkivyskupas Justo Mullor Garcia, kardinolas V. Sladkevičius, Vilniaus arkivyskupas A. J. Bačkis, Rygos arkivyskupas J. Pujats, vysk. J. Bulis iš Latvijos, visi Lietuvos vyskupai ir daug kunigų. Giedojo chorai. Kardinolas prieš Mišias prisiminė popiežiaus atsilankymą Kryžių kalne, arkivyskupas A. J. Bačkis pamoksle priminė ten Šv. Tėvo pasakytus žodžius, jog "kryžius yra meilės ženklas". Po Mišių buvo parodyta ištrauka iš Lietuvos televizijos filmo "Ramybė jums". Tiesioginės transliacijos iš Kryžių kalno metu choras giedojo "Kryžiau šventas", tautodailininkas A. Teresius pasakojo apie savo paties išgyventas Kryžių kalno istorijos akimirkas, studentė D. Maksvitytė pasveikino Europos jaunimą ir popiežių, kuris atsiliepdamas lietuvių kalba sakė mielai prisimenąs apsilankymą Kryžių kalne ir ragino jaunimą išlaikyti ištikimybę Kristaus kryžiui.

Lietuvos vyskupijose rugsėjo 25 — spalio 11 d.d. vyko "Caritas" federacijos surengtos išvažiuojamosios sesijos, kuriose buvo svarstomi pagalbos šeimoms, socialinio darbo ir ekonominiai klausimai. Tokių sesijų tikslas — suaktyvinti "Caritas" veiklą, ją kreipti į vieną tikslą ir įtraukti kiek galima daugiau katalikų šeimų. Gen. sekretorė ses. A. Pajarskaitė pažymėjo, kad į šį darbą įsijungė Vytauto Didžiojo universiteto socialinės rūpybos specialistai. Išvažiuojamieji posėdžiai vyks kiekvieną metų ketvirtį.

Lietuvos krikščionių demokratų partijos moterų sekcija ir Kauno katalikių moterų dr-ja rugsėjo 23 d. Kaune surengė konferenciją tema "Moteris ir socialinės problemos". Kun. Pr. Liutvinis pabrėžė moters vaidmenį ir kvietė rodyti vyrams pavyzdį, kaip krikščioniškai gyventi. Sociologė iš JAV N. Wassel aptarė Lietuvos moterų socialines problemas, remdamasi statistika. Iškėlė ir lygiateisiškumo klausimus, ragino steigti atitinkamas organizacijas bei draugijas.

Lietuvos "Caritas" federacijos taryba rugsėjo 18 d. Kaune svarstė 1996 m. projektų planą. Europos "Caritas" organizacija, iš kurios prašoma paramos, reikalauja pateikti Lietuvos projektų planą. Vyskupijų atstovai pristatė savo sumanymus, kurie įtraukti į bendrą planą. Projektuose vyrauja slaugos ligoninių, senelių namų, našlaitynų, valgyklų vargšams, įvairių kitų labdaros centrų steigimai bei jau veikiančių pertvarkymai. Posėdžiui pirmininkavo "Caritas" vicepirmininkas kun. R. Grigas, dalyvavo pirmininkas vysk. S. Tamkevičius, kiti atstovai ir gen. sekretorė ses. A. Pajarskaitė, padariusi pranešimą projektų reikalu.

Naujas Lietuvos "Caritas" projektas — tai "Kartų namai", apie kuriuos rugsėjo 18 d. kalbėjo federacijos socialinės tarnybos vadovė Vitalija Miklyčienė. Susitarus su Kauno miesto savivaldybe, parinktas pastatas, kurio vienoje dalyje gyvens 30 senelių, kitoje 10 motinų su vaikais. Kaune yra 200 senų žmonių, kuriems yra būtina priežiūra. Moterys su vaikais čia gyvens ne ilgiau kaip metus; po to galės grįžti į normalų gyvenimą. Tuose namuose jos bus mokomos vaikų auklėjimo bei su šeima susijusių dalykų. "Kartų namuose" dirbs 27 asmenys. Namų ūkiniu vadovu paskirtas R. Mildažis. Šį projektą ketina remti olandai.

Dorinio ugdymo pamokų reikalu Lietuvos švietimo ir mokslo ministeris V. Domarkas rugsėjo 11 d. švietimo darbuotojams išsiuntinėjo raštą, kuriame nurodoma, kad tikyba ir etika yra atskiri dalykai ir juos dėstant nevalia "supriešinti ar sujungti į vieną". Ministeris primena būtinybę tikybos dėstymo reikalais bendradarbiauti su katechetiniais centrais. Tikybos dėstytojai tegali būti Kat. Bendrijos įgalioti asmenys.

Jėzuitų gimnazija Vilniuje atsteigta rugsėjo 12 d. Ją pašventino, Mišias aukojo arkivyskupas metropolitas Audrys J. Bačkis, susirinkusiems tėvams pasakęs, kad jie savo vaikus atiduoda į patikimas rankas, tačiau pastebėjo, kad už vaikų auklėjimą pirmiausia yra atsakinga šeima. Atsteigtos gimnazijos direktorius kun. Antanas Gražulis, SJ, sakė kad priimta 330 mokinių; pareiškimų gauta daugiau negu yra vietų. Direktorius padėkojo Vilniaus miesto savivaldybei už lėšų paskyrimą gimnazijai išlaikyti.

(Žinios iš leidinio "Katalikų Bažnyčia Lietuvoje")

1994 m. Ilguvos parapija Lietuvoje šventė 200 metų sukaktį. Nuotraukoje – jos varpinė ir šventovė, pastatytos ant aukšto Nemuno šlaito

Nuotr. D. Meliūno

Maskva grasina ar tik gąsdina?

Šiaurės Atlanto sąjungos studija, kurioje išreikštas jos ketinimas priimti į nares Rytų bei Vidurio Europos valstybes, įskaitant Estiją, Latviją ir Lietuvą, Maskvoje buvo sutikta grasinimu vėl okupuoti Baltijos valstybes - įvesti savo kariuomenę

RAMŪNĖ SAKALAITĖ–JONAITIENĖ

Lietuvos užsienio reikalų ministeris P. Gylys, 1995 m. rugsėjo gale lankydamasis JAV, pareiškė valstybės sekretoriaus pavaduotojui Strobe Talbott: "Europos saugumas negali būti užtikrintas be aktyvios JAV politikos Rytų ir Vidurio Europoje". S. Talbott savo ruožtu tvirtino, kad JAV palaiko Baltijos valstybes, skiria didelį dėmesį jų saugumui, remia jose vykdomas politines ir ekonomines reformas. Kaip tuo laiku pranešė ELTA, jis ragino Baltijos valstybes ir toliau aktyviai dalyvauti "Bendradarbiavimo taikos labui" programoje ir, dėstydamas JAV požiūrį į Europos saugumo problemas bei ŠAS plėtimą, pabrėžė, jog JAV priešinsis bet kokiam kėsinimuisi į Lietuvos suverenitetą.

Šios įprastos diplomatinės frazės tapo daug aktualesnės sužinojus, kad rugsėjo 28 d. Briuselyje ŠAS vadovybės būstinėje buvo pristatyta jos pirmoji plėtimo į Rytus studija. ŠAS generalinis sekretorius Willy Claes šį darbo dokumentą pateikė 26–ių "Bendradarbiavimo taikos labui" programoje dalyvaujančių valstybių atstovams.

Studijos reikšmė Lietuvai

Lietuvos nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus Belgijoje Dariaus Čekuolio tvirtinimu, studijoje pareikšta, kad nė viena ŠAS nepriklausanti valstybė neturės teisės ne tik spręsti, ar priimti naujus narius, bet ir daryti įtakos ŠAS sprendimams. Joje numatoma galimybė tapti ŠAS narėmis jau atitinkamą ekonominės ir politinės raidos lygį pasiekusioms valstybėms. Priimant naujus narius, bus atsižvelgiama į santykius su Europos sąjunga, Vakarų Europos sąjunga, dalyvavimą Šiaurės Atlanto bendradarbiavimo taryboje (NACC) ir "Bendradarbiavimo taikos labui" programoje. Ambasadoriaus nuomone atrodo, kad Vakaruose nėra sutarimo dėl Baltijos kraštų narystės ŠAS–oje. Jeigu Lietuva bus pakviesta, tai "likusį kelio etapą turėsime įveikti patys... kuo aktyviau dalyvauti Europos integracijos procese:.. Į NATO ateisime iš Vilniaus, o ne iš Briuselio", teigė ambasadorius.

Jo manymu, ši studija yra yra aiškiai numačiusi savo svarbi gairė Lietuvai, "kuri užsienio ir saugumo politikos tikslus", t.y. narystę Europos ir transatlantinėse politinėse bei saugumo struktūrose. ŠAS plėtra įvertinama kaip saugumo, pastovumo ir demokratinių vertybių stiprinimas.

Rusija grasina

Po studijos pristatymo greit paaiškėjo, jog ir Rusija numačiusi savo tikslus, kuriuos išreiškė spalio 2 d. išplatintame "Pagrindinių naujos Rusijos gynybos doktrinos principų" pareiškime. Jame kaip BNS agentūra pranešė spaudoje, Rusija grasina "nedelsdama įvesti savo kariuomenę į Latviją, Lietuvą ir Estiją, jei šios šalys bus priimtos į ŠAS". Rusijos laikraštyje "Komsomolskaya Pravda" teigiama, kad "bet kurį ŠAS mėginimą tai sutrukdyti Rusija laikys pasaulinės branduolinės katastrofos preliudija". Taip pat numatoma taktinę Rusijos branduolinę ginkluotę išdėstyti Gudijos teritorijoje ir Karaliaučiaus krašte. Tai esąs vienintelis būdas sustabdyti ŠAS plėtrą.

"The Toronto Globe and Mail" dienraštyje spalio 3 d. iš Maskvos rašantis korespondentas Geoffrey York taipgi tvirtino, kad Maskva atsisakė dalyvauti ŠAS "Bendradarbiavimo taikos labui" programos karinėse pratybose Čekijoje. Tuo metu daug Rusijos dalinių dalyvavo atskirose pratybose netoli Rytų Europos. Prie didėjančios įtampos tarp Maskvos ir Vakarų taipgi yra prisidėję konfliktai dėl ŠAS bombardavimų Bosnijoje ir sąjungos užmojis plėstis į Rytus.

G. York teigimu, Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas jau grasino, kad gali įsiliepsnoti karas, jeigu ŠAS plės savo branduolinį tinklą. O Anton Surikov, Rusijos gynybos tyrimų centro žinovas net pareiškęs, kad ŠAS plėtra galinti išprovokuoti III–ąjį pasaulinį karą. Pastaromis savaitėmis pasigirdo kraštutiniški, net isteriški Rusijos pareigūnų pasisakymai, rašo korespondentas. Vakarų diplomatai ne pirmą sykį girdi tokius išsišokimus ir dėl to laiko rinkiminių vajų retorika. Tačiau strateginių žinovų manymu, nereikėtų ignoruoti Rusijos vadų psichologinio nusistatymo, nes dar ko gero jie gali savo retorika patys pradėti tikėti.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Rusijos užsienio reikalų ministerijos balsas yra kiek santūresnis negu kovinga karinių vadų laikysena. Tačiau dar vienas nerimą keliantis reiškinys, rodantis Rusijos nusistatymą prieš Vakarus, yra komunistų partijos laimėjimai vietiniuose rinkimuose, pvz. Volgograde, aiškina G. York. Jeigu jie laimės persvarą gruodžio mėnesį parlamento rinkimuose, Rusijos santykiai su Vakarais gali pasukti į blogesnę pusę.

Atgarsiai Lietuvos spaudoje

Lietuvos spaudoje pasirodė Lietuvos užsienio reikalų ministerio pavaduotojo Albino Januškos pasisakymas, kad Rusijos naujai paskelbta doktrina yra "vienas rimčiausių grasinimų, skelbtų Lietuvai po 1991 metų", nors tai gali būti ir "propagandinis triukas". Jo manymu, grasinimai yra labiau skirti Vakarų Europai ir ŠAS, nes Rusija negali tikėtis, kad Lietuva pakeis užsienio politikos ir saugumo kryptį. Taipgi Vakarams tuo parodoma, kad Baltijos valstybės yra ypatingesnių Rusijos interesų sferoje, negu likusi Vidurio Europa.

Lietuvos užsienio reikalų ministeris Povilas Gylys "Dienoje" spalio 5 d. pareiškė, kad ne pirmą kartą girdi Rusijos grasinimus įvesti kariuomenę ir pakartojo Lietuvos nuostatą nesutikti su "politinio mąstymo inercija", leidžiančia laikyti Baltijos kraštus buvusios sovietinės erdvės dalimi.

Jau spalio 6 d. Lietuvos ambasadorius Vašingtone Alfonsas Eidintas JAV valstybės departamente išreiškė susirūpinimą dėl Rusijos gąsdinimų, pabrėždamas, kad tai yra ne tik Baltijos valstybių, bet ir ŠAS ryžto išbandymas.

Nėra garantijų

Įvairios neoficialios nuomonės irgi pasklido spaudoje. Privačiuose pokalbiuose ŠAS diplomatai pripažino, kad plėtros studijoje nieko naujo nepasakyta. Išreikštos abejonės dėl Baltijos kraštų priėmimo į nares. Vakaruose atvirai pripažinta, kad nenorima ŠAS plėtimo klausimo kelti artėjant prezidentiniams rinkimams ir JAV ir Rusijoje. Jau spalio 6 d. Reuter agentūra pranešė, kad ŠAS atidėjo plėtimo planus, "siekdama laimėti laiko, kad gautų Rusijos pritarimą". Nesitikima, kad bus daromas sprendimas dėl plėtros prieš 1997 m. sausio mėn., kai prasidės naujai išrinkto JAV prezidento kadencija.

Į Lietuvą ketino vykti ŠAS delegacija išsamiau išdėstyti plėtros studiją. Taipgi pranešta spaudoje, kad tolesni plėtros žingsniai bus aptariami gruodžio mėnesį numatytame užsienio reikalų ministerių susitikime.

Ar šie susitikimai padės Lietuvai priartėti prie savarankiškesnio saugumo problemų sprendimo? Ar JAV pažadėtas pareiškimas Maskvai dėl paskelbtos gynybos doktrinos bus įtikinantis ir leis Baltijos kraštams ramiau miegoti, – ar jiems bus lemta ir toliau likti Rytų–Vakarų politiniais įkaitais? Atsakymai į šiuos klausimus dar greit nepaaiškės. Jų ieškojimas bus rimtas bandymas visų veikėjų ryžto.

Baltietiškos pabiros vokiečių spaudoje

KAZYS BARONAS, Vokietija

Didžioji vokiečių spauda komentavo Estijos vyriausybės krizę, lygindama ją su JAV "Watergate" byla. Miuncheno liberalinis dienraštis "Sueddeutsche Zeitung" pažymėjo, kad Lietuvą valdo ekskomunistai, Latvijoje greičiausiai vyriausybę sudarys raudonai-rudoji koalicija, o Estijoje turėjo savo pareigų atsisakyti vidaus reikalų min. E. Savisaar, bandęs slapta klausytis savo konkurentų ir net valstybės prezidento telefoninių pasikalbėjimų.

Trys Baltijos valstybės, su didžiausia viltim padariusios pirmus žingsnius ant nepriklausomybės slenksčio, šiandieną esą daro pasigailėtiną įspūdį. Ypač Estija, toliausiai pažengusi ne tik ekonominiame, bet ir demokratiniame gyvenime, tapo gerokai sukrėsta minėto skandalo. Tačiau tai visai suprantama, nes E. Savisaar buvo kompartijos narys. Partijoje išmokti "praktiški" darbai priklauso prie jo kasdieninio amato. Baltiečiai esą praranda kantrybę, rodydami nomenklatūrai pasitraukimo kelią-pasą. Be to, nomenklatūra Baltijos valstybėse kaltinama bendradarbiavimu su stipriai organizuota kriminaline gauja. "Reikia apgailestauti, kad šiuo metu ant Baltijos bendruomenės pečių guli didelė ir sunkiai nukeliama hipoteka" — baigia savo komentarą Bavarijos dienraštis.

Angliškoji spauda mūsų sostinę visuomet rašo "Vilnius". Priešingai vokiečiai. Jie priprato prie "Wilna" vardo, pranešdami, kad pvz. "in Wilna" futbolo rungtynėse susitiko Lietuva ir Estija (laimėjo lietuviai 5:0), "aus Wilna" vokiečių spaudos agentūra (dpa) praneša apie pasikalbėjimą Lenkijos min. pirmininko su A. Šleževičium ir t.t.

Prieš keletą dienų naujai gautoje telefono knygos laidoje įrašytas Vilnius, tačiau skliausteliuose pridėtas "Wilna" vardas. Ir kiti Lietuvos miestai turi suvokietintus vardus. Prie jų, aišku, priklauso Klaipėda — "Memel", Biržai — "Birsche", Palanga — "Polangen", Šiauliai — "Schaulen", Tauragė — "Tauroggen".

Nukentėjo taip pat ir latviai su estais. Pvz. Latvijos Jakobpils — "Jakobstadt", Liepoja — "Libau", Ventspilis — "Windau", Talinas — "Reval", Tartu — "Dorpat", Valga — "Walk" ir t.t. Reikia manyti, kad Vokietijos telefonas prisitaikė prie šimtų tūkstančių Vokietijoje gyvenančių Baltijos vokiečių, kuriems Klaipėda visuomet paliks "Memel", o Talinas "Reval". Estijos sostinės vokiškas "Reval" vardas naudojamas stiprių cigarečių pavadinimui.

Vokiečių ir baltiečių draugija leidžia žiniaraštį "Mitteilungen aus baltischen Leben — Pranešimai iš baltiečių gyvenimo". Redaktorius yra estas dr. Olgred Aule. Tad visai suprantama, kodėl jis daugiausia vietos skiria savo tautai, tačiau nenuskriausdamas ir savo kaimynių Lietuvos ir Latvijos.

Vokiečių-baltiečių metinė konferencija įvyko Liuneburge spalio 20-22 d.d. Ją atidarė draugijos garbės pirm. baronienė Vera von Sass, pranešimą apie draugijos veiklą padarė draugijos pirm. dr. O. Aule. Paskaitas skaitė Vokietijos ir vienas Estijos politologas apie Estijos politinę plėtotę nuo 1991 m. Prof. dr. Rainer Eckert iš Greisfaldo nagrinėjo seniausių vokiečių-lietuvių žodynų reikšmę.

Spalio 22 d. įdomią paskaitą apie vokiečių bendruomenę Lietuvoje skaitė Lilija Brinz. Pasirodo, ji yra Lietuvoje leidžiamo vokiško mėnraščio "Baltische Rundschau" redaktorė (vyr. red. Heinrich Lotz), kartu eina ir Lietuvos vokiečių bendruomenės pirmininkės pareigas. Nors mėnraštis leidžiamas Lietuvoje, jame gvildenami Lietuvos politiniai ir kultūriniai klausimai, tačiau neapleidžiami ir Latvijos bei Estijos vokiečių reikalai. Prie stiprių mėnraščio bendradarbių reikia priskaityti Latvijoje gyvenantį politologą-žurnalistą prof. M. Wulfsoną, kurio puikūs politiniai straipsniai apie Baltijos valstybes pasirodo Vokietijos "Die Welt" laikraštyje. Gan neigiamai pristatomas į Latvijos parlamentą išrinktas ultradešinysis ir silpnai mokąs latvių kalbą vokietis Siegerist (jo tėvas gimęs Latvijoje).

Apie mažumas Baltijos valstybėse rašo A. Aljochinas. Autoriaus nuomone, atvykę iš Rusijos vokiečiai ir kt. mažumos esančios blogesnėje būklėje, tačiau atgal grįžti į rytus nenori. Autorius čia mini Estiją, kurioje labai sunku gauti pilietybę. Geresnė padėtis esanti Lietuvoje, nes ten žymiai mažiau rusų.

Mėnraštyje netrūksta gramatinių klaidų. Kalba bei stilius negali prilygti Vokietijos spaudai. Yra skelbimų, tačiau reikia manyti, kad mėnraštį lėšomis remia Vokietijos pasiuntinybė Vilniuje. Mėnraščio adresas: "Baltische Rundschau", Pašto dėžutė 828, Vilnius 2055, Lithuania.

• **Tauta yra marga, įvairi. Reikia ją tokią priimti ir pakęsti: pakanta, solidarumas, vienybė yra pačios stipriausios tautos tvirtovės . . . (J. Aistis)**

MIELAI SESERIAI

A†A

BRONEI

Lietuvoje mirus, KOSTĄ RAŠYMĄ ir šeimą

nuoširdžiai užjaučiame –

N. A. Ankai ir šeima
S. J. Andruliai
A. Birgelienė ir Vitas
E. P. Lukavičiai ir šeima

PADĖKA

Tėvynės ilgesio ligos kankinti, visi numirsime senatvėj ir šaltus kūnus svetimos žemės sluoksniai prislėgs, bet mūsų vėlės tada nuskris į tėviškės pašlaites ir klaidžios ten nerasdamos ramybės, kol žalios pušys jas privilios ir apkabins sakais pakvipusiomis rankom. Jos užliūliuos ir nugramzdins į tą nežemišką ramybę, tyliai šnabždėdamos lūpom spygliuotom "Amžiną atilsį, Viešpatie, duok tėviškėn sugrįžusioms vėlėms"

E. Navickienė

A†A

ALGIRDUI JAGĖLAI

iškeliavus į amžinybę, dėkoju klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, klebonui kun. Jonui Staškui, kun. Liudui Januškai, OFM, už Mišių atnašavimą, maldas koplyčioje, kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, už maldas prie kapo.

Ačiū velionies draugams, nešusiems jo karstą į amžino poilsio vietą, visiems, kurie pareiškė užuojautą raštu ir žodžiu ir visiems, kurie aukojo velionies atminimui Lietuvos našlaičiams, tremtiniams, "Tėviškės žiburiams", kurie užprašė Mišias ir atsiuntė gėlių.

Nuoširdi padėka Loretai Murauskienei už gražius žodžius prie kapo, D. Radtkei už giedojimą šventovėje. Ačiū B. Stanulienei už pagamintą maistą ir visoms ponioms už skanumynus prie kavutės.

Amžiną atilsį duok jam, Viešpatie –

žmona Ada, dukros – Laima ir Dana su šeimomis, sesuo Nijolė su šeima

---

MIELAI MŪSŲ NAREI

a. a. BRONEI ČIRŪNIENEI

mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame sūnui JONUI, marčiai IRENAI, vaikaičiams – KRISTINAI ir BRIAN bei visiems artimiesiems –

KLKM dr-jos Lietuvos kankinių parapijos skyrius

A†A

JUSTINAI ANDRAŠIŪNIENEI

mirus Lietuvoje,

seseris – ANTANINĄ ASMENAVIČIENĘ, LIUCIJĄ SKRIPKUTĘ, OLĘ STEPONAVIČIENĘ ir SOFIJĄ RAKŠTIENĘ nuoširdžiai užjaučiame –

Eugenija ir Vladas Stabingiai

PADĖKA

A†A

ALDONA JANKAITIENĖ,

mūsų mylima mama ir močiutė iškeliavo amžinybėn 1995 m. rugpjūčio 28 d., Toronte.

Nuoširdžiai dėkojam Anapilio parapijos klebonui, kun. J. Staškui už maldas laidotuvių namuose, atlaikytas Mišias ir palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines.

Esame dėkingi visiems, išreiškusiems mums užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje; atsiuntusiems gėles, užprašiusiems Mišias. Ačiū už jūsų dosnumą, skiriant aukas savo pasirinktoms organizacijoms velionės vardu.

Ačiū skautams bei skautėms, budėjusiems prie karsto ir už jautrius žodžius, Lietuvių namų ir Moterų būrelio atstovams už dalyvavimą ir gražius atsisveikinimus. Dėkojame mieloms draugėms už skanius pyragus ir B. Stanulienei už paruoštas laidotuvių vaišes.

Liūdintys –

duktė Raminta su vyru Will,
sūnus Giedrys su žmona Vida, vaikaičiai –
Patrick, Thomas, Elissa, Renata ir Darius

Komarų dvarą Raguvėlėje jau atsiėmė šeimos palikuonys. Jis yra remontuojamas, žemė įdirbama Ntr. H. Paulausko

Jie kalba radijo bangomis

Lietuvos katalikų radijo "Mažoji studija", kalbanti per mėnesį 28 valandas. Klausosi 1,900,000 žmonių. Jos darbą remia ypač Kanados ir JAV-bių tautiečiai

"Mažoji studija" jau kelintą kartą kreipiasi į Kanados lietuvių organizacijas ir pavienius asmenis, norėdama nuoširdžiai padėkoti už krikščioniška paramą kasdieniniam redakcijos darbui. Kanados lietuviai yra gausiausi Lietuvos katalikų radijo "Mažosios studijos" rėmėjai iš visų pasaulio lietuvių bendruomenių. Jau rašėme ir dėkojome Kanados lietuvių fondui, Kanados lietuvių bendruomenei, Hamiltono katalikių moterų draugijai, kredito unijai "Parama", Tėvams jėzuitams, p. E. Stepaitienei, kunigams — Skilandžiūnui, Kaknevičiui ir visiems kitiems už jų paaukotus ar surinktus pinigus, knygas, periodiką, biuro įrangos reikmenis.

Visas šis Jūsų palankumas radosi mūsų redakcijos bičiulių ir atstovų Kanadoje — Liucijos Našlėnienės ir Vinco Kolyčiaus dėka, o paskutiniais metais ir dėlei mūsų redakcijos nario talentingojo pranciškono kun. Juliaus Sasnausko tarpininkavimo bei Tėvo Augustino Simanavičiaus atidumo. Neseniai mus pasiekė labai reikalinga 3,000 dol. šalpa iš Kanados lietuvių bendruomenės (be to, sužinojome ir apie dar vieną — 420 dol. paskirtą paramą) — visus šiuos pinigus taupome, norėdami įsigyti pirmąjį skaitmeninės sistemos magnetofoną (senieji juostiniai nuo didelio apkrovimo dažnai genda). Taip pat gavome 500 dol. iš Kanados lietuvių fondo — už juos pirkome lipnios juostos laidų montavimui, garsajuosčių.

"Mažoji studija" — Lietuvos katalikų pasauliečių prieš šešerius metus pradėtoji radijo iniciatyva dabar išaugo į veiksmingą ir įtakingą veiksnį. Atrodo, kad šitoks klausytojų dėmesys radosi dėl katalikiškų programų kultūrinio pobūdžio. Stengiamės, kad apie Dievo meilę ir žmogaus kūrybą, apie pasaulėžiūrinio ir pilietinio apsisprendimo būtinybę diskutuotų ir paprasti provincijos maldininkai, ir ryškūs kultūrininkai, dvasininkai, politikai, visuomenininkai.

Tradicines kasrytines ketvirtį valandos trunkančias laidas "Dievo žodis. Kasdieniniai skaitymai" pasikeisdami rengia filologas Jonas Morkus ir studijos redaktorius, talkinami vertėjos bei skaitovės filosofijos magistrantės Rūtos Tuminaitės. Šių programų nuolatiniais dalyviais ir bendradarbiais tapo teologas ir Naujojo Testamento vertėjas kunigas Česlovas Kavaliauskas, filosofas ir "Aidų" leidyklos vadovas Vytautas Ališauskas, liturgistas kunigas Eitvydas Merkys. Homilijoms kviečiami gabesni seminaristai. Energingasis "Mažosios studijos" dvasios tėvas Sigitas Jurčys, einantis taip pat Lietuvos pranciškonų provincijos delegato ir apaštalinio nuncijaus pagalbininko pareigas, vis atveda į redakciją įvairių svečių — vienuolių, kunigų ir pasauliečių, verčia pokalbius iš italų kalbos.

Per greit prabėgusią vasarą "Mažoji studija" susilaukė daug garbingų ir kūrybingų svečių — išeivijos lietuvių ir savųjų, čia pat gyvenančių. Pusvalandinių "Kultūros ir religijos" programų metu pokalbiuose iš ciklo "Pažįstami ir nepažįstami Lietuvos žmonės" dalyvavo iš Havajų atvykusi antropologė Elena Bradūnaitė, iš Australijos — poetė Lidija Šimkutė, iš JAV Emilija Sakadolskienė, o visai neseniai ir lietuvių pranciškonų vadovas Tėvas Placidas Barius, vilnietis smuikininkas Raimundas Katilius, poetas ir kompozitorius Algirdas Martinaitis, kelios Vilniaus Šv. Magdalietės rusių ortodoksių vienuolyno motinėlės ir sesutės, dainininkė Regina Maciūtė, 10 vaikų užauginę muzikai Jurgis ir Sofija Gaižauskai ir kiti.

Daugumą šių pokalbių parengė Lietuvos katalikų radijo "Mažosios studijos" bendradarbė muzikologė Zita Kelmickaitė. Kitas "Kultūros ir religijos" ciklas — "Apie Lietuvos šiuolaikinę bažnytinę kultūrą". Jau surengti bent penki karštų diskusijų ir atsiliepimų sulaukę pusvalandžiai apie religinį Lietuvos meną ir liturginę muziką.

Ypač kūrybingai paskutinį pusmetį redakcijoje darbuojasi aktorius Gerardas Žalėnas, režisuojantis savaitinius radijo spektaklius kartu su nuolatiniais "Mažosios studijos" bendradarbiais aktoriais Sauliumi Sipaičiu, Violeta Podolskaite, Povilu Budriu, Gražina Kriauzaite ir kitais.

Šis tas iš pusmečio derliaus: Broniaus Radzevičiaus "Žmogus sniege", Igno Šeiniaus "Raudonasis tvanas", Kosto Ostrausko "Vaižgantas" ir "Lozorius", Gilberto Keitho Chesterton'o "Dievo kūjis", Vaižganto "Tik niekam nesakyk", "Paskutinį kartą", "Rašėjas", Antano Škėmos "Izaokas", Icchoko Mero "Paskutinė vakarienė", ištraukos iš Nykos-Niliūno išversto Šekspyro "Hamleto", Bruno Schulz'o "Paukščiai", Georges Haldas "Tuščias kapas" (specialiai "M. st-jai" išvertė mūsų bendradarbė daktarė Genovaitė Dručkutė), Maironio drama "Kame išganymas" (veikalas pastatytas pirmą kartą, nors parašytas prieš šimtą metų — 1895), kiti radijo spektakliai.

Lietuvos katalikų radijo "Mažoji studija" per mėnesį transliuoja 28 valandas, 51 radijo laidą. Pagal Lietuvos radijo direkcijos pateiktus apklausos duomenis I-sios Lietuvos radijo programos, per kurią "Mažoji studija" transliuoja savo laidas, klausosi 1,900,000 klausytojų (600,000 bent kartą per savaitę), ir per II programą — 888,000 klausytojų (138,000 bent kartą per savaitę). "Mažosios studijos" vertinimo rodiklis yra plius 65,7 (skalėje nuo plius 100 iki minus 100).

1995 m. rudens pradžioje "Mažoji studija" įsteigė katalikų radijo garbės nario žymenį, suteikiamą žmonėms, ypatingai besirūpinantiems katalikų radijo veikla bei likimu. Už nuolatinę moralinę ir finansinę globą katalikų radijo garbės nario vardas suteiktas Žemaitijoje, Laukuvos miestelyje, gyvenančiai Kristinai Rimkutei, Apaštaliniam nuncijui Lietuvoje arkivyskupui Justo Mullor Garcia ir tėvynėn iš JAV visam laikui sugrįžusiems Kazimierui ir Eugenijai Gimžauskams. (Deja, Eugenija Gimžauskienė š. m. rugsėjo 15 d. mirė).

Malonūs tautiečiai, "Mažoji studija" yra nekomercinė radijo redakcija, dirbanti ir bendradarbius samdanti vien tik iš paaukotų lėšų. Žinome apie didžias Jūsų pastangas šelpiant Lietuvoje įvairias politines, kultūrines ir religines organizacijas, todėl nedrįstume ko nors daug tikėtis savo darbo naudai. Vis dėlto, jeigu kas nors mūsų pastangose mato prasmę ir turi galimybę sušelpti redakcijos veiklą — lėšomis, kompiuterine, kopijavimo ir kitokia biuro įranga (gali būti ir nenauja), CD įrašais, kasetiniais ar CD aparatais, enciklopedijomis, bibliniais žodynais, solidesne religine periodika ir pan., — prašome kreiptis į mūsų atstovę Toronte, Prisikėlimo parapijoje, Liuciją Našlėnienę. Apie visus mūsų rėmėjus tuoj pat paskelbiame visai Lietuvai.

Vaidotas Žukas, Mažosios studijos vyriausias redaktorius

PARCEL EXPRESS Inc.
2100 Bloor St. W., Suite 6A
Toronto, Ontario M6S 4Y7
LIETUVOS skyrius MARGUTIS
Telefonas (416) 604-2538
DIRBAME: pirmadieniais-penktadieniais 10am - 6pm
šeštadieniais 10am - 2pm
Garantuojame greitą, pigų ir patikimą SIUNTINIŲ, AUTOMOBILIŲ ir US DOLERIŲ persiuntimą Jūsų giminėms ir draugams LIETUVOJE
MŪSŲ KAINOS TORONTE:
Persiuntimas laivu:
1 kubinė pėda $7,50 plius $14 pristatymas
arba
1 kg $1.49 plius $14 pristatymas
Persiuntimas lėktuvu:
1 kg $3.99 plius $14 pristatymas
Pervedimas JAV Dol.:
4% plius $14 pristatymas
DĖMESIO !!!
Siuntiniai priimti iki lapkričio 8 D.
bus pristatyti Lietuvoje
Šv. KALĖDŲ ŠVENTĖMS.

Ten, kur baigiasi Lietuvos žemė

Kelionė Adutiškin, kur okupacijos metais teko kovoti su sovietiniais partizanais

HENRIKAS KUDREIKIS

Maža geležinkelio stotelė. Ilgos, margai nudažytos kartys skiria bėgius. Šiapus karčių stovi plonutis, pilku veidu, lauko uniforma Lietuvos kareivėlis. Anoje pusėje karčių — Gudija.

Prieš 51 metus gegužės mėnesį stovėjau prie šių bėgių. Su liūdesiu žvelgiau į mielo miestelio gatvėse bežygiuojančius latvių dalinius, kurie traukė tą jų amžinai nuobodžią "Dzimdzi-Drimdzi" dainelę. Rūkau iš pavydo, nes mes išstumti iš savo brolių ir seserų vilniečių krašto. Lygiai prieš metus grįžę iš Rytų fronto, pirmą kartą po 1941 m. jautėmės, kad ginsime nuo raudonųjų teroristų pagaliau savo žemę. Mes pamilome šiuos žmones.

Šiandien ilgame traukinyje Lietuvos kariuomenės būtinos tarnybos ir tokių pat kavalerijos dalinys po sunkių kovų išsiunčiamas naujiems kovos uždaviniams. Šventojoj Lietuvos žemėj, Adutiškio kapinėse, paliekam 30 geriausių jaunų vyrų. Iš gyvųjų kas trečias-ketvirtas ant savo kūnų nešiojasi užgijusias kovos žaizdas.

Po 51 metų, gerų draugų dėka, neblogais keliais pasiekiu Adutiškio miestelį. Pirmasis mano kelionės tikslas — aplankyti kovos draugų kapus.

Atvykęs pirmiausia ieškojau tvoros, prie kurios buvo išrikiuoti žuvusiųjų kapai. Deja, tvoros nėra, nes kapai padidinti. Ieškau medinių kryžių su Gedimino stulpais. Dalis jų buvo mano piešti. Pirmas kapas turėjo būti aukšto, nepaprastai drąsaus Rytų fronte j. psk. Žadeikos, žuvusio Antanų miške. Pajuntu siaubo ženklus. Kur mūsų ginklo draugų kapai? Pora užklaustų asmenų papurto galvas. Prieinu prie nuo kapo žoles beraunančios senelės. Klausiu, ar ji nežino, kur yra lietuvių karių kapai. Ji pamažu pradėjo su savo ankstyvos jaunystės istorija, prisiminė dalyvavusi laidotuvėse dvylikos kareivių, kuriuos atlydėjo aukšti, jauni gražūs raiteliai su gražiais žirgais ir pasakė, kad visus lietuvių kareivių kryžius išrovė bolševikai, o ant jų viršaus palaidojo kitus.

Vėliau sužinojau, kad vietiniai komunistai šį barbarišką darbą atliko Šumausko ir Zimano įsakymu. Aišku, jie žinojo, kad šie vyrai tarnavo vokiečių kariniuose daliniuose prievarta paimti iš 29-to šaulių korpo ir Lietuvos kariuomenės.

Bet kas priklausė kapų administracijai, kuri leido laidoti ant karstų viršaus kitus mirusius? Tai negirdėtas vandalizmo ir žuvusių karių išniekinimo reiškinys! Kas išaiškins nusikaltėlius?

Vidury Adutiškio kapinių stovi naujai pastatytas partizanams pagerbti paminklas su keliasdešimt Adutiškio apylinkės partizanų pavardėmis. Randu pažįstamų. Paminklo šone II-ro pasaulinio karo savanoriai: j. psk. P. Obelenis, eil. Domanskis ir kavaleristas Misiūnas. Pirmieji du 2-ro b-no, ne savanoriai, trečias — kavaleristas — nesavanoris. Bet kur 27 kiti žuvusieji? Matyt, statytojams pavardės nebuvo žinomos. Būtų malonu, jog žinantieji žuvusiųjų vardus ir pavardes praneštų šio straipsnio autoriui per "Tėv. žiburių" redakciją.

Adutiškiečių vadovų padedami pasiekėm giliai Antanų miške esantį raistą, kurin bolševikai sumetė 33 Adutiškio partizanų lavonus. Šioje vietoje stovi didingas kryžius. Netoliese, Šumausko sumanymu, pastatyti ar atnaujinti raudonųjų teroristų bunkeriai ir jų muziejus. Šiandien pro išdaužytus langus mačiau tik stiklų ir lentgalių krūvą. Taip pat netoliese 1943 m. Antanų kaime 2-ros kuopos vienas būrys susidūrė su dideliu raudonųjų daliniu — žuvo 12 vyrų.

Adutiškio miestelis 1944 m. birželio mėn. vokiečių-rusų susidūrimo metu buvo beveik visiškai sudegintas. Dabar matyti daug gerai atrodančių mūrinių pastatų. Miesto centre dar tebestovi aptriušęs mūrinis bataliono štabo pastatas. Ant jo — žalia metalinė bolševikinės propagandos lenta, skleidžianti melą ir lietuvių karių šmeižtą. Lietuviai kariai civilių (nei kariškių) nekankino. Bolševikų komisaras-teroristas Vilius Kudaba, peršautas kautynių metu, buvo 19-kos C šaltyje atvežtas į Adutiškį, apimtas gangrenos. Bataliono gydytojas kpt. V. Urbaitis skausmo sumažinimui leido adatas ir suteikė kitą pagalbą. Nė vienas jo neklausinėjo. Jis mirė greitai. Visiems kautynėse sužeistiems buvo suteikta pirmoji pagalba. Bolševikai pasižymėjo nepaprastu žiaurumu — nukankino gyvus paimtus eil. Radvilą, eil. Laurinavičių ir motociklistą eil. Bakanauską, kuriam buvo išdurtos akys ir nupjautos ausys. Bet savo nusikaltimus jie visuomet bando prisegti lietuviams.

Įdomu, kodėl miesto administracija iki šiol nerado reikalo pašalinti Lietuvos karius įžeidžiančią lentą?

Bolševikų okupacijos metu Adutiškio stribai, vadovaujami NKVD viršininko Georgij Bocerov, pasižymėjo nepaprastu žiaurumu. Pranciška Bučelienė rašo, jog Bocerovas tardydamas mušė jos vaikus ir ją pačią. "Griebė mane už krūtinės, trenkė į ausį. Aš netekau sąmonės ir nuvirtau, nuplėšė suknią. Pusnuogė visą naktį praleidau šaltoje verandoje. Rytą jis kankinimus tęsė toliau". Pagaliau Bučelienės šeimų išvežė Sibiran.

Georgij Bocerov medžiojo ir kankino partizanus, nesigailėjo ir visai nekaltų lietuvių. Šiandien tas ateivis okupantas, lietuvių kankintojas Lietuvos prezidento aktu paskelbtas respublikinės reikšmės personaliniu (I-mos rūšies) pensininku. Rekomendacijas tokiai pensijai pasirašė: I. Ivanov, I. Martynov, V. Kotler, V. Počikojev, I. Kliauza ir S. Litvinenko. Pagal Švenčionių "Rytą", G. Bocerov gyvena Švenčionyse, Vilniaus gvė 12-1., telefonas 5-10-98.

Būdamas Adutiškyje vėl buvau sujaudintas Vilnijos lietuvių svetingumu. Nuoširdus ačiū "Tėviškės žiburių" bendradarbei P. Vileitaitei, ypač už vertingą dovaną, taip pat vet. gyd. Algimantui Maminskui, kuris nuolat tebekovoja su Gudija už Adutiškio geležinkelio stotį, ir mokytojai poniai Marijai ir jos visai Burokų giminei.

Karo metu buvęs bataliono štabo pastatas Adutiškyje. Prie jo tebėra sovietų prikalta lietuvius karius šmeižianti lenta, iki šiol dar nenuimta
Nuotr. H. Kudreikio

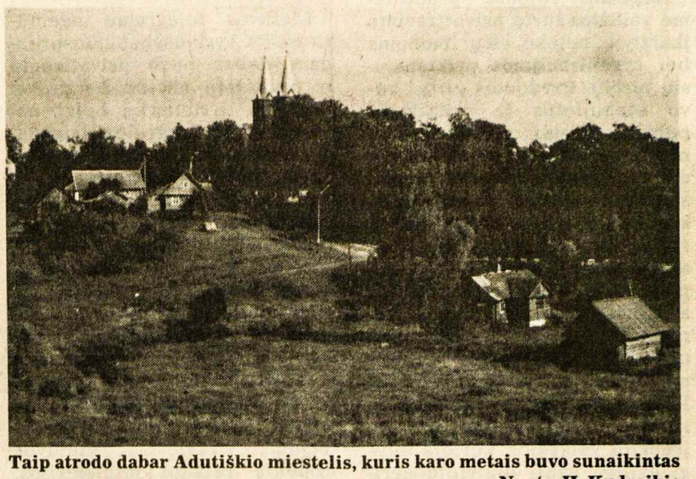

Taip atrodo dabar Adutiškio miestelis, kuris karo metais buvo sunaikintas
Nuotr. H. Kudreikio

"Nukankintieji kovoja drauge su mumis... Jie stiprina mūsų gretas... Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą." ARKIV. M. REINYS
Vladimiro kalėjime

"TŽ" bendradarbio JULIAUS SANVAIČIO kapas Stargarde, Lenkijoje. Velionis mirė 1995 m. gegužės 28 d. Štetine. Jis labai rūpinosi Dariaus-Girėno paminklo priežiūra. Prie kapo – velionies draugė Barbara Kwiatkovska

Vilniaus dienos

1995 m. spalio 7-29 d.d. Vilniuje šešiais renginiais buvo prisimintas Vilniaus bei jo krašto praradimas 1920 m. ir teisėtas džiaugsmingas grįžimas 1939 m.

Spalio 9 d. buvusiose Vytauto Didžiojo gimnazijos patalpose prasidėjo "Vorutos" laikraščio skaitytojų konferencija Rytų Lietuvos okupacijai ir jos padariniams aptarti. Prisimintas ir tylos minute pagerbtas išvakarėse palaidotas daugelio lietuvių bylų prieš Lenkijos okupacinį režimą gynėjas Vilniaus krašto lietuvių sąjungos išeivijoje steigėjas a.a. Antanas Juknevičius (1903-1995).

Kalbėjo "Vorutos" redaktorius J. Vercinkevičius, Istorijos instituto direktorius akad. A. Tyla, Vilniaus krašto lietuvių sąjungos išeivijoje narė G. Šlapelytė-Sirutienė, prof. P. Čibiras, A. Gliožaitis, seimo narys J. Dringelis, N. Kairiūkštytė, parašiusi Vilniui vaduoti sąjungos istoriją, J. Tonkūnas, A. Suraučius. Priminta, jog 1920 m. liepos 12 d. sutartis, nustačiusi rytinę Lietuvos sieną, tebegalioja, ir vėlesnės sutartys, jai prieštaraujančios, yra antikonstitucinės. R. Gajauskaitė paminėjo ir motinos liudijimą, kad 1941 m. Kaune buvę kaliniai baudė ne žydus, o buvusius savo kankintojus, persirengusius rabinų drabužiais ir bėgančius.

Lenkija suskaldė ir nutautino Rytų Lietuvą, palikdama du trečdalius Gudijai. Didelio dėmesio susilaukė R. Ozolo kalba dėl Lietuvos vientisumo taikaus išsaugojimo, kurio nesupranta kosmopolitai.

Tuo pačiu metu Vilniaus apskrities valdytojas su mokyklų direktoriais, seimo, ministerijos atstovais, Vilniaus rajono autonomininkais prašė neteisėtai neatleisti paskutinės rajono vadovaujančios lietuvės – švietimo skyriaus vedėjos Danguolės Sabienės ir dar maždaug 10 lietuvių. R. Maceikianec'o vadovaujami prieš Lietuvos valstybę tebeveikiantys Vilniaus rajono savivaldybės atstovai savo seno klastingo sumanymo neatsisakė (D. Sabienė atleista Mokytojo dieną, pasitinkant Želigovskio-Pilsudskio okupacijos 75-ąsias metines).

A. a. ANTANAS JUKNEVIČIUS

1995 m. spalio 5 d., Vilniaus dienos išvakarėse, Vilniuje mirė daugelio Rytų Lietuvos visuomeninių organizacijų atstovas, 1000 lietuvių bylų gynėjas lenkų teismuose, Vilniaus krašto lietuvių sąjungos išeivijoje steigėjas ir pirmasis pirmininkas a.a. Antanas Juknevičius.

Jis 1994 m. gegužės 5 d. iš JAV grįžo į Lietuvą ir dalyvavo svarbiausiuose Vilniaus krašto lietuvių renginiuose, susitiko su visuomeninių organizacijų atstovais, toliau rūpinosi mūsų problemomis. (Plačiau jo darbai aprašyti knygoje "Vilniečių veikla išeivijoje".)

Velionis palaidotas spalio 8 d. Vilniuje, Saltoniškių kapinėse (šeimos kape). Žodį tarė Vilnijos draugijos valdybos narys, prieškario vilniečių klubo pirmininkas Stasys Trepšys, Vilniaus krašto lietuvių sąjungos išeivijoje steigėja ir narė Gražutė Šlapelytė-Sirutienė, prof. Povilas Čibiras, "Vorutos" redaktorius Juozas Vercinkevičius. Nekrologai paskelbti "Lietuvos aide" ir "Vorutoje".

Tebūna jam ramu ilsėtis numylėtoje Vilniaus žemėje!

Kazimieras Garšva

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Tel. 416 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

LAISVOJE TĖVYNĖJE

MIRĖ SENIAUSIA LIETUVĖ

Vilkyškiuose, dabartiniame Šilutės rajone, mirė Sibiro tremtinė Ona Baltuškonytė-Valentukonienė, nespėjusi užbaigti 113-tųjų savo amžiaus metų. Velionė gimė Alytaus krašto Skovgalių kaime prie Simno, ištekėjusi už mažažemio ūkininko, pagimdė ir išaugino 10 vaikų. Sūnus Juozas Sibiran buvo ištremtas 1946 m., o ji su sūnumi Antanu — 1948 m. Kiti vaikai išvengė Sibiro. 1959 m. grįžusi Lietuvon, velionė ilgiausiai gyveno pas dukterį Birutę Vilkyškiuose.

PIRMOJI PRIVATI PIRTIS

Kupiškio rajonas pradiniame valdžios turto privatizavimo įkarštyje neteko visų įmonėms bei organizacijoms priklausiusių pirčių. Parduotos pirtys buvo atnaujintos ir pritaikytos pelningesniems naujųjų savininkų reikalams. Pirčių tinklą dabar didelėmis pastangomis stengiasi atkurti naujoji Kupiškio rajono taryba. Algirdas Petrulis jau džiaugiasi "Lietuvos aide" pirmąja privačia pirtimi, po kelerių metų pertraukos vėl atvėrusia duris klientams Noriūnų gyvenvietėje. Jos savininkas Antanas Surplys už išsimaudimą ima tik pusantro lito. Pakankamo pelno jis, atrodo, susilaukia iš pirties pastate įrengtos valgyklos, kurioje taipgi galima gauti blaiviųjų gėrimų ir alaus. Prie valgyklos yra ir baras su virtuve, suomiška sauna. Beje, buvusiems Suomijoje teko įsitikinti, kad tos jų saunos kaimiškose vietovėse beveik nesiskiria nuo lietuviškų pirčių Rytų Aukštaitijoje. Ant krosnies yra tokia pat krūva kaitinamų akmenų, ant jų užpilus šalto vandens, parūpinanti debesį garo pėrimuisi. Vanduo taip pat šildomas iš statinės krosnin nutiestam vamzdy.

PLINTA UTĖLĖS IR NIEŽAI

Alvydas Putelis "Lietuvos aido" skaitytojus supažindina su Tauragės rajone uždarytų pirčių atnešta problema. Šį rudenį sukako jau ketveri metai, kai buvo privatizuota Tauragės miesto pirtis. Pradžioje ji veikė už didesnę kainą, o vėliau buvo uždaryta remontui. Taip tas pilkas aprūkęs pastatas tapo gražiu gyvenamuoju namu. Pasak A. Putelio, panašiai atsitiko ir beveik su visomis šio rajono apylinkių pirtimis. Dabar paaiškėjo, kad tai būta didelės klaidos, kurią atskleidžia A. Putelio pranešimo antraštė "Neliko pirčių — plinta utėlės, niežai". Esą prieš porą metų Tauragės rajone buvo užregistruota apie 120 utėlėtų žmonių, o pernai — jau 163 (mieste — 70, kaime — 93). Gerai, kad mokyklose ir vaikų darželiuose pastebėti tik pavieniai atvejai. Ankstesniais metais priemonių utėlėms naikinti paskirdavo sveikatos apsaugos ministerija, o dabar jų jau nebegaunama. Pernai visam Tauragės rajone buvo užregistruota susirgimų niežais 304 atvejai (Tauragės mieste — 193). Tauragės rajono tarybos nariai nutarė 1966 m. biudžete numatyti lėšų pirčių Tauragėje ir Skaudvilėje dokumentacijai paruošti ir statybos darbams pradėti. Jų taipgi žadama paskirti miestų bei kaimų mokyklų dušų kabinetų remontui.

AKCINĖ ELTOS BENDROVĖ

Lietuvos telegramų agentūra ELTA vyriausybės nuosprendžiu dabar buvo privatizuota ir paskelbta akcine bendrove. Lietuvos vyriausybė betgi neatsisakė jos kontrolės, įsigydama 80% ELTOS bendrovės akcijų. ELTOS darbuotojams buvo leista įsigyti tik 20% akcijų. Privatizaviman nebuvo įjungtas ir ELTOS reikalams nuomojamas pastatas Vilniuje. Nepriklausomoje Lietuvoje ELTA buvo laikoma valstybine institucija, įsteigta 1920 m. balandžio 1 d. Tada I D. karo metais veikusius lietuvių spaudos biurus ELTON sujungė Juozas Eretas, pirmuoju ELTOS direktoriumi pakviestas Lietuvos užsienio reikalų ministerijos. Vokiečių okupacijos metais ELTĄ prisijungė Vokietijos DNB agentūra, o sovietmetyje — Sovietų Sąjungos TASS agentūra. Išeivijoje ELTĄ pokaryje atgaivino VLIKas, o dabar ji atkurta ir pradedama privatizuoti nepriklausomybę atgavusioj Lietuvoj.

DONELAIČIO VAIKAIČIAI

Skaitytojams turėtų būti įdomus "Lietuvos aido" pranešimas "Lietuvoje lankėsi Kristijono Donelaičio vaikaičiai". Jame pasakojama: "LA redakcijoje apsilankė architektas, Donelaičio draugijos pirm. Napoleonas Kitkauskas. Jis papasakojo, kad rugsėjo pradžioje Lietuvoje lankėsi lietuvių raštijos pradininko vaikaičiai: šešiasdešimt dvejų metų sulaukęs Christianas Donalies su vyresniąja seserimi Renata bei dviem dukterimis — Christine ir Angelika. Jų vizito tikslas — aplankyti su garsiuoju giminaičiu susijusias vietas, paminklus Vilniuje ir Klaipėdoje, rašytojo vardo mokyklas, Maironio lietuvių literatūros muziejų, kuriame atskira ekspozicija skirta K. Donelaičiui. Ch. Donalies apžiūrėjo ir Dailės muziejuje renkamą medžiagą būsimam muziejui Tolminkiemyje, kuris atvers duris spalio mėnesį. Ch. Donalies — medicinos daktaras psichoneurologas, jo sesuo Renata — bibliotekininkė, abi dukterys, kaip ir tėvas, studijuoja mediciną. Šiuo metu Vokietijoje gyvena vienuolika šeimų, turinčių Donalies-Donelaičio pavardę. Tačiau dar yra ir nemažai kitų, besigiminiuojančių su rašytoju per moteriškąją liniją. Vienas iš jų — Donelaičio draugijos bičiulis Lutzas Wenau — ketina paremti laikraštį 'Donelaičio žemė'. Pasak N. Kitkausko, Donelaičio draugija dar tik mezga ryšius su poeto palikuonimis. Daugelis jų aktyviai dalyvauja iš Mažosios Lietuvos kilusių kraštiečių draugijų veikloje Vokietijoje..." Šia proga taipgi pranešama, kad Vokietijos archyvuose buvo atrastos K. Donelaičio Tolminkiemio šventovės krikšto registracijos knygos, o buvo manyta, kad jos dingo II D. karo metais. **V. Kst.**

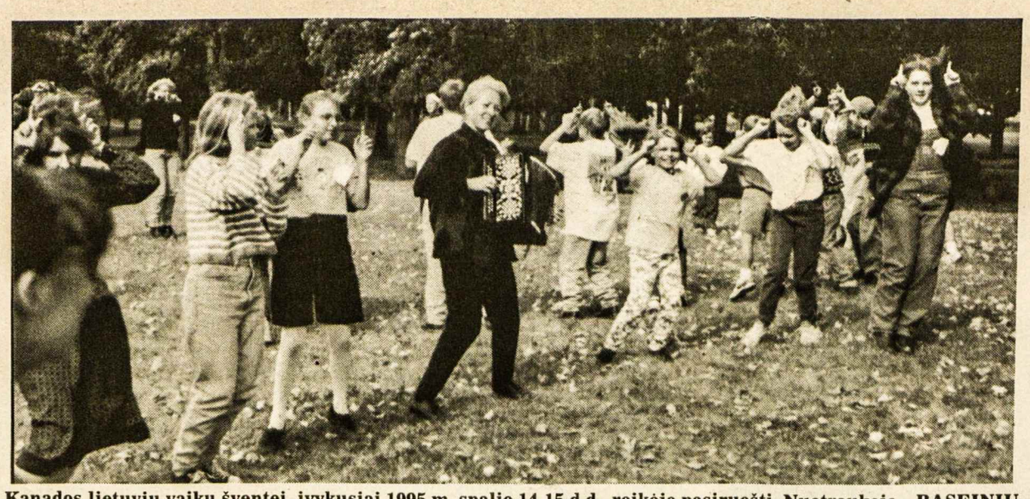

Kanados lietuvių vaikų šventei, įvykusiai 1995 m. spalio 14-15 d.d., reikėjo pasiruošti. Nuotraukoje – RASEINIŲ MAGDELĖ Ontario Londone su būsimais šventės dalyviais **Nuotr. Ant. Rašymo**

Hamilton, Ontario

KUN. HERMANAS ŠULCAS, salezietis misijonierius, antroje spalio mėn. pusėje lankėsi Hamiltone, buvo apsistojęs pas Aušros Vartų parapijos kleboną kun. J. Liaubą, OFM, ir susitiko su parapijiečiais. Vietinis laikraštis "Spectator" domėjosi kunigo pergyvenimais Ruandoje, išspausdino straipsnį su komentarais ir paminėjo jo lietuvišką kilmę. Šiuo metu jis keliauja Šiaurės Amerikoje, Kalėdas žada praleisti pas savo motiną Vokietijoje. Kunigas Šulcas padėkojo visiems, kurių pagalba jis įstengė Ruandoje atlikti milžinišką artimo meilės darbą. Jam galima rašyti šiuo adresu: P. Hermann Schulz, Heldkamp 37, 21335 Luneburg, Germany. **V. Stanevičienė**

"Širvintos-Nemuno" skaučių, -tų tunto tuntininkės pareigas nuo š.m. rugsėjo 1 d. perėmė ps. Angelė Vaičiūnienė. Sueigos vienetuose netrukus prasidės, o oficialus pareigų perdavimas įvyks gruodžio 10 d. prieš skautų Kūčias. Kartu su tuntininke v.s. D. Gutauskiene iš pareigų pasitraukė tunto sekr. v.s. Aldona Pietrantonio ir ižd. s. Aldona Stanaitienė. Pastarosios pareigas perėmė ps. Silvija Otto. Paukštyčių vadove liko ps. Virginija Tirilienė, o vilkiukų – sk. vytis Matas Stanevičius. Skelbiame svarbesnių skautiškų renginių datas, prašydami organizacijas bei kitus vienetus į tai atsižvelgti planuojant savo veiklą: skautų Kūčios – gruodžio 10 d., Kaziuko mugė – kovo 24 d. Tunto iškyla numatoma 1996 m. birželio mėn. Naujajai vadijai linkime sėkmės skautiškame darbe. **D.G.**

Subury, Ontario

"TREMTINIŲ GRĮŽIMO FONDUI" iš sudburiečio Petro Venskaus yra gauta $1000. Tai reikšminga parama Lietuvoje tiems, kurie, iškentėję sovietų tremtį ir kalėjimus, tebėra skriaudžiami savo tėvynėje ir dabar. Ši dosni auka padeda atitolinti badą ir skurdą, prie kurio ribos jie yra pristumti. Aukotojui nuoširdžiai dėkoja šio fondo globėja –

KLK moterų draugijos centro valdyba

AUKAS ŠIAM FONDUI galima siųsti į Toronto lietuvių kredito kooperatyvą "Parama", sąsk. nr. 10970 arba į Toronto Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvą, sąsk. nr. 164094.17.

SOLD
COLDWELL BANKER
RESIDENTIAL REAL ESTATE
Expect the best.
DAIVA DALINDA,
BBA, Broker
Tel. 416 231-5000
FAX 416 233-2713
Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga Kanadoje!
Islington-Kingsway Realty Inc.
Prezidentė, turinti 16 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.
Nemokamas namo įvertinimas.
2908 Bloor Street West, Etobicoke, Ont. M8X 1B6

Wasaga Beach, Ontario

WASAGOS MOTERŲ BŪRELIO susirinkimas įvyko spalio 18 d., vadovaujant pirm. Aldonai Vitkienei. Į valdybą vicepirmininke įstojo Regina Valickienė. Šalpos Lietuvoje reikalams paskirta: $300 Dieveniškio "Ryto" gimnazijai, $200 alkanų valgyklai "Betanija", $200 vėžio ligoniams Lietuvoje, $200 senelių namams A. Panemunėje. Šalia labdaros, būrelis rūpinasi mūsų šventovės ir salės tvarkymo reikalais. Pravedus Wasagoje vandentiekį, būrelis apsiėmė sumokėti už vandens prijungimą prie šventovės pastato. Būrelio pajamos gaunamos iš sekmadieniais parduodamos kavos ir pyragų, aukų ir parengimų, prie kurių uoliai prisideda būrelio moterys, kurioms valdyba nuoširdžiai dėkinga. **K.**

Los Angeles, CA

POETAS BERNARDAS BRAZDŽIONIS šį rudenį lankėsi (3 savaites) Lietuvoje su žmona Aldona ir dukraite Bitute. Išleistos dvi Vytės Nemunėlio (Brazdžionio) knygos. Su skaitytojais ir gerbėjais poetas turėjo susitikimus Rokiškyje, Anykščiuose, Vilniuje, Kaune. Kaip didžiai nusipelniusiam Lietuvos kultūrai, o ypač Kauno miestui, poetas Bernardas Brazdžionis 1995 m. rugsėjo 21 d. buvo pagerbtas – pripažintas kauno miesto garbės nariu. **A.R.**

Lietuvos kariuomenės atkūrimo
MINĖJIMAS
įvyks lapkričio 18, šeštadienį, 5 v.p.p.,
Hamiltono Jaunimo centre, 48 Dundurn St. N.
PASKAITĄ SKAITYS Lietuvos ambasadorius Kanadai dr. A. EIDINTAS.
Po minėjimo – užkandžiai. Bus proga pateikti ambasadoriui klausimus. Kviečiame visus gausiai dalyvauti –
LŠS išeivijoje,
Hamiltono DLK Algirdo šaulių kuopa

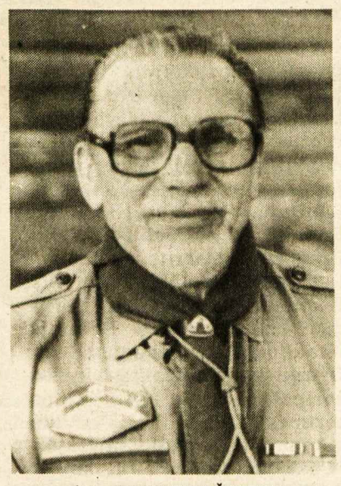

A. a. ADOLFAS ŠETIKAS

Penktosios mirties metinės

Su mirštančia gamta ateina Vėlinės – prisimename mirusius šeimos narius, draugus, geradarius, bendraminčius. Pastarųjų tarpe – a.a. skautininkas Adolfas Šetikas, staiga atsiskyręs su šiuo pasauliu prieš penkerius metus.

Prieš porą metų buvau grįžusi į Buffalo, NY ir Kanadą aplankyti dukters ir draugų. Aplankiau ir Šetikų šeimą St. Catharines, Ont. Radau namuose nuliūdusią a.a. Adolfo žmoną, kuri pasakė, kad velionis buvo gimęs 1916 m. rugsėjo 21 d. Lietuvoje ir mirė staiga 1990 m. rupjūčio 26 d. sėdėdamas ant savo paties padaryto suoliuko kiemelyje.

Velionį daugelis pažinojo. Jis buvo organizatorius, skautininkas, šaulys, visuomenininkas. LSS-ga, įvertindama jo darbus, apdovanojo jį dviem medaliais. Penktąsias mirties metines minint, prašau skautus-tes prisiminti a.a. brolį Adolfą, ir sukalbėti nors vieną "Sveika Marija".

Elena Sakienė-Sluder,
Colorado, JAV

Įvairios žinios

Tarptautinė parlamentarų grupė Čečėnijos problemoms, kuriai priklauso ir kai kurie Lietuvos seimo atstovai, 1995 m. rugsėjo 27 d. pasiuntė Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Bouthros Bouthros Ghali'ui, Europos parlamentarams bei JT žmogaus teisių komisarui M. van der Stoll'iui pareiškimą čečėnų tautos apsisprendimo teisės klausimu. Jame nurodoma 330 metų trunkanti šios tautos kova už laisvę, Čečėnijos ketverių metų de facto valstybės gyvavimas, Rusijos sutarčių pažeidimai. Pareiškime smerkiama Rusijos agresija, keliamas reikalavimas, kad Rusija viešai pareikštų apie prievartos nenaudojimą Čečėnijoje. Taipgi reikalaujama, kad būtų įsileisti tarptautiniai stebėtojai. Pareiškimą pasirašė 53 Lietuvos seimo nariai. **Inf.**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed's Limited
šeima ir tarnautojai
"Žmonės, kurie atjaučia kitus"
Sudbury Ontario

KĘSTAS
Projektuoju ir gaminu paminklus,
darau skulptūras, portretus, bareljefus iš įvairių medžiagų (granito, vario, plieno, molio, medžio) pagal užsakovo pageidavimus.
Skambinti telefonu 905 643-4990 Kęstučiui Keparučiui.
Adresas: 1053 Barton St. E., Winona, Ontario L8E 5H1

PIRMOJI LIETUVIŠKA SIUNTIMO BENDROVĖ KANADOJE

* Laivu siunčiant $8 už kubinę pėdą
* Lėktuvu siunčiant $5.50 už kilogramą
* Pristatymas iki 50 kg $14
* Priimame visokias dėžes ta pačia kaina
* Iš toliau siųsti per U.P.S.
* Mes galime palydėti jus važiuojant į Lietuvą

Montrealyje – Leonas ir Genė Balaišiai ..... tel. 514 366-8259
Hamiltono raj. – Bernardas ir Danutė Mačiai . tel. 905 632-4558
Mississaugos raj. – Algis ir Milda Trumpickai . tel. 905 822-1827
Delhi, Simcoe – Andrius ir Gertrūda Usvaltai . tel. 519 773-8007
Buffalo, N.Y. raj. Danguolė ir Don French ..... tel. 905 871-1799

Informacijos klausimais dėl dolerių siuntimo, maisto siuntinių kainoraščių, dėl palydėjimo ar pagalbos nuvažiuoti į Lietuvą prašome rašyti arba skambinti:

Genei ir Vytui Kairiams, 517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6.

Greitai ir garantuotai pristatome Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas. Pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. 4% iki $2,000.00 plius pristatymas, 3% daugiau kaip $2,000.00 plius pristatymas.

	AMER. DOL.	KAN. DOL.
Siunčiama suma	$	$ .....
Paslaugos 4% ar 3%	.....	.....
Pristatymas į rankas	..... $12.00	..... $15.00
IŠ VISO	$ 00	$ 00

Siuntėjas: ..... Gavėjas: .....
Tel. ..... Tel.. .....

Tel. ir FAX 905 643-3334
KAIRYS BALTIC EXPEDITING

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Čikagoje suimti keturi lietuviai ir du lenkai, vogę brangius automobilius, juos laivais siuntę Lietuvon, o iš jos — Rusijon. Visi suimti lietuviai yra kauniečiai. Tokiu verslu Lietuvoje jau bandė praturtėti Rimantas Zalagaitis, už vagystes baustas net tris kartus. 1988 m. jam ir jo sėbrams dėl susikirtimo su kitomis panašiomis gaujomis savo verslą teko perkelti Maskvon. Ten R. Zalagaitis buvo suimtas ir grąžintas Lietuvon. Tačiau Lietuvoje jis nebuvo suimtas ir laimės bandė ieškoti Čikagoje, atvykęs į JAV. Kitas automobilių vagis Renatas Federavičius, 1988 m. gavęs dvejus metus kalėjimo, Čikagos policijai prisistatė JAV pilietybę turinčiu ateiviu iš Lenkijos. Brangius limuzinus, džipus bei kitus liuksusinius automobilius vogusion čikagiškėn gaujon buvo įsijungę ir kiti du Lietuvos piliečiai iš Kauno — Artūras Kisielius ir Marius Vosylius. Šios lietuvių gaujos nariai buvo ir du taip pat suimti lenkai — Marek Ornacki ir Mariusz Grebels. Sovietinės okupacijos metais kompartijos spauda, rašydama apie žymiuosius vagis Lietuvoje, neužmiršdavo jų pavadinti kapitalizmo atplaišomis. Tad ir mums, atkreipus dėmesį į Čikagoje suimtų lietuvių amžių, juos reikėtų pavadinti Lietuvą okupavusio sovietinio komunizmo auklėtiniais, kurių nusikaltimams jau neužtenka vietos nepriklausomybę atgavusioj Lietuvoj. Mat Čikagoj pavogti liuksusiniai automobiliai buvo verti pustrečio milijono JAV dolerių. Tokiems komunizmo auklėtiniams Lietuva jau per maža.

Gudija

Gudijos lietuvių bendruomenei pagaliau buvo perduoti Astravo rajono Rimdžiūnų kaime statomi Lietuvių kultūros ir švietimo centro objektai. Dėl jų perdavimo buvo susitarta liepos 18 d. Minske įvykusiose Lietuvos ir Gudijos vyriausybių atstovų derybose. Gudijos vyriausybės potvarkiu švietimo ir kultūros ministerijoms, Gardino srities vykdomajam komitetui buvo įsakyta su Gudijos lietuvių bendruomene ir atitinkamomis Lietuvos institucijomis organizuoti centro veiklą ir ją drauge finansuoti. Iki Lietuvos kultūros ir švietimo centro pastatų perdavimo Gudijos lietuvių bendruomenei nebuvo sureguliuoti reikalai, liečiantys statomo lietuvių centro nuosavybės teises. Nuo š. m. rugsėjo 1 d. neapibrėžtam laikui netgi buvo atidėtas aštuonmetės lietuvių mokyklos atidarymas Rimdžiūnuose, kur veikė tik pradžios mokykla.

Rusija

Išeivijos vysk. Paulius Baltakis, OFM, svečias iš JAV, rugsėjo 16 d. aplankė Maskvos lietuvius. Jis atnašavo Mišias Šv. Liudviko šventovėje ir pasakė jautrų pamokslą. Esą lietuvis, sunkiais bandymų metais nepamiršęs dangiškojo Tėvo, visą gyvenimą liks ištikimas savo žemiškajai Motinai, kuri jam yra Lietuva tėvynė. Kiekvienam lietuviškų Mišių dalyviui, jis paspaudė ranką, linkėdamas dangiškosios palaimos Dievui ir Tėvynei skirtuose darbuose. Su Maskvos lietuviais vysk. P. Baltakis, OFM, susitiko Lietuvos ambasados patalpose, pasveikintas ambasadoriaus Romo Kozyrovičiaus, Maskvos lietuvių kultūrinės bendrijos pirm. Nijolės Martyniuk ir PLB atstovo Lietuvoje Juozo Gailos. Susirinkusiams lietuviams vysk. P. Baltakis, OFM, pažėrė ankstesnių įspūdžių iš tokių susitikimų su lietuviais pasaulyje. Maskvos lietuviams jis palinkėjo geros sveikatos, sėkmingo darbo, Švč. Mergelės Marijos, Lietuvos dangiškosios globėjos palaimos. Netikėtą svečią iš JAV šiltai sutiko ir jaunieji "Šaltinėlio" mokyklos auklėtiniai.

Australija

Sidnio lietuviai džiaugiasi pavasario baliumi, kurį surengė Lietuvių klubo valdybos narė Elena Kiverytė-Erzikov bei jos talkininkės Laura Belkienė, Mida Butkevičienė, Jūratė Ivinskienė ir Danguolė Šepokienė. Pavasario baliaus dalyviams buvo parduota 170 bilietų. Didžiąją dalyvių dalį sudarė viduriniosios kartos asmenys, turintys 40-50 metų amžiaus. Vyresniųjų, peržengusių amžiaus septyniasdešimtmetį, buvo tik apie pusę tuzino. "Mūsų pastogės" red. Bronius Žalys džiaugiasi, kad šį kartą vyresniosios kartos dalyvius rengėjoms pavyko pakeisti vidurinės kartos ir dar jaunesniais. Dalyvių eilėse taipgi buvo ir mišrių šeimų narių. Visus, matyt, viliojo pavasario nuotaika ir laimikiais gausi loterija. Sidnio lietuvių kolonijos gyvenimo aktualijomis australiško pavasario baliaus dalyvius linksmino "linksmieji broliai" — E. Lašaitis, V. Stasiūnaitis ir P. Viržintas.

Lenkija

Varšuvoje viešėjęs Lietuvos žemės ūkio ministeris Vytautas Einoris ten buvo priimtas Lenkijos vicepremjero ir žemės ūkio ministerio Romano Jagelinskio. ELTOS pranešimu "Lietuvos ryte", jiedu kalbėjo ne tik apie žemės ūkį, bet ir Seinų katedroje palaidotą vysk. Antaną Baranauską, "Anykščių šilelio" talentingą autorių. Pasak Lenkijos vicepremjero R. Jagelinskio, jo vyriausybė labai norėtų, kad Seinuose būtų pastatytas paminklas lietuvių tautos dainiumi tapusiam vysk. Antanui Baranauskui, daug nusipelniusiam lenkų ir lietuvių tikinčiųjų vienijime.

Century 21
OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki..4.75%
santaupas 3.50%
kasd. pal. taupymo sąsk. 3.00%

INDĖLIAI:
90 dienų indėlius 5.50%
180 dienų indėlius 5.50%
1 m. term.indėlius 6.00%
2 m. term.indėlius 6.25%
3 m. term.indėlius 6.50%
4 m. term.indėlius 6.75%
5 m. term.indėlius 7.00%

RRSP ir RRIF
(Variable) 3.50%
1 m.ind. 6.00%
2 m.ind. 6.25%
3 m.ind. 6.50%
4 m.ind. 6.75%
5 m.ind. 7.00%

PASKOLAS
Asmenines nuo 13.00%
nekiln. turto 1 m. 7.75%

Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

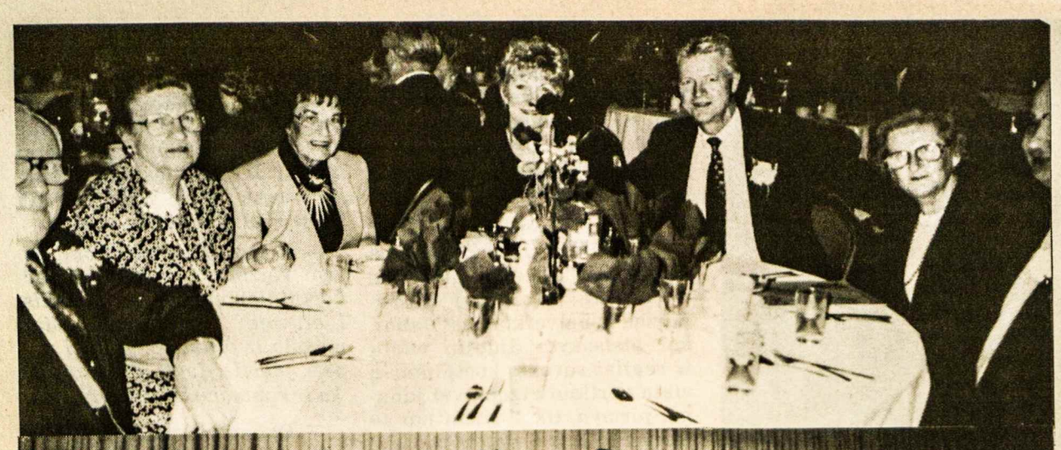

"Lietuviško balso" radijo programos 50 metų sukakties vakaras Detroite. Iš kairės: Kazys Gogelis – ilgametis klubo pirmininkas ir programų redaktorius, Estelė Gogelienė, Marta Kriščiūnienė, WCAR radijo stoties direktorius Jack Baily ir jo žmona, Gražina Urbonienė ir naujasis Dievo Apvaizdos klebonas kun. Valdas Valdemaras; žemiau: Hamiltono "Gyvataro" šokėjai ir jų vadovės – Elytė Tarvydienė ir Rūta Kamaitytė; prie jų – "LB" radijo programos pranešėjai – Manvydas Šepetys ir Virga Šimaitytė, vadovavę ir sukakties vakaro programai Nuotr. J. Urbono

Laiko ratui apsisukus

Č. SENKEVIČIUS

Lietuvos prezidento ir ministerio pirmininko pasakytos kalbos Pirmajame pasaulio lietuvių kongrese Kaune prieš 60 metų galėtų būti pakartotos ir dabar. Toks įspūdis susidaro perskaičius Leonardo Šimučio atsiminimus, rašytus 1935 metais Čikagoje

"Šiandien mes esame nepriklausomoje Lietuvoje. Ar turėtų tai reikšti, kad šiandien jau viskas pasiekta ir kad šiandien mes galime leisti savo vidujinius nesutarimus. Anaiptol ne. Nuo vidujinių nesutarimų yra žuvusios didelės valstybės. Dar pavojingesni tie nesutarimai yra mažoms tautoms. Neužmirškite, kad dar toli gražu ne visi tautos didieji siekimai yra įvykdinti".

Kas šitaip pasakė? Vieniems gal atrodytų, kad taip galėjo kalbėti kuris nors paskaitininkas Vasario 16-tosios minėjime, kiti gal tartų, kad tai dabartinio Lietuvos prezidento kokiose iškilmėse pasakyti žodžiai, gal kurio nors kito patriotiškai nusiteikusio kalbėtojo? Apie tautos vienybę prikalbėta, prirašyta. Ir apie nesutarimus turbūt nė kiek nemažiau. Vis buvome ir liekame garsūs šaukliai, tikėję tarto ar parašyto žodžio galia, tik per mažai pasitikėję savimi, kai tam tikrais laikotarpiais reikėjo praktiškai vienytis arba bendram reikalui nusileisti, užuot užsispyrus traukti savo seną giesmelę.

Čia pacituoti žodžiai buvo pasakyti prieš 60 metų Lietuvos ministerio pirmininko Juozo Tūbelio Pirmojo pasaulio lietuvių kongreso metu Kaune. Apie tą kongresą įspūdžius spaudoje skelbė ilgametis čikagiškio "Draugo" redaktorius, iškilus JAV lietuvių katalikų veikėjas a.a. Leonardas Šimutis. Tuos jo straipsnius dabar, 1995 m., atskira 180 psl. knyga "Lietuvą aplankius" išleido Lietuviškos knygos klubas Čikagoje. Leidėjai — Zita ir Leonardas (velionies sūnus) J. Šimučiai.

Leidinys įdomiausias tuo, kad autoriaus įspūdžiai savotiškai patvirtina laiko ratą, kuris sukdamasis "numėto" žmones ir vardus, bet palieka, prineša, priartina tuos pačius sudėtingus mūsų nepriklausomo gyvenimo klausimus, rodos, niekada nesenstančius ir nesibaigiančius, tas pačias tautos opas, pasikartojančias problemas, panašius valstybinius užmojus, gerus norus ir gražius žodžius. Kiti žmonės, kiti vardai, bet rūpesčiai — tai du vandens lašai. Tuos būdingus galvosenos, nuotaikų bei kalbų apie vienybę ir ateitį pasikartojimus stebint, atsiranda paskatinimas ir į save iš arčiau pažiūrėti vertinant dabartinio valstybinio gyvenimo šviesesnes ir tamsesnes apraiškas. Kyla net keistas nerimas, ar mes tokie esame, apie kokius poetai dainuoja, ar tik iš pomėgio trokštame būti tų dainų iškiliais veikėjais, gal net didvyriais, o kartais gal jau ir manome, kad tokie esame? Ar mūsų nuo tikrovės netitraukia tie žodiniai pasiglostymai, stačiai visuomeninė ar valstybinė romantika, kurioje labai miela vienas kitam per petį ploti ir svajoti apie laimingą ateitį per mažai suvokiant, kas iš tikrųjų ta laimė yra.

Ir anuomet nemažai buvo kalbėta, rašyta apie išeivijos lietuvius. Draugija užsienio lietuviams remti, daugelį metų vadovaujama advokato R. Skipičio, buvo oficiali institucija, kurios tikslus nusako dr-jos pavadinimas. Spaudoje ar didesniuose suvažiavimuose niekada nevengta pabrėžti išeivijos svarbos ir rūpesčių, kaip tą už Lietuvos ribų gyvenančią tautos dalį išlaikyti lietuvišką. Galvosūkiai kartojasi, užuominos kartais beveik žodis žodin tos pačios, kokias ir šiandien išgirstame. Štai tuometinis Lietuvos respublikos prezidentas A. Smetona to Pirmojo pasaulio lietuvių kongreso metu dėstė: "Neprivalome pamiršti, kad Lietuva atstatyta visų lietuvių pastangomis: tų, kurie gyvena savo krašte ir tų, kurie gyvena užsieniuose. Tatai įsidėkime galvon ir visuomet minėkime". Kalbos ir pastangos panašios, bet kas atsitiko per 60 metų išeivijoje, kiek svetimose padangėse dingo lietuvių, niekam nebūtų malonu skaičiuoti. Išliko tie, kurie turėjo glaudesnių ir nuolatinių ryšių su kraštu, kurie laikėsi prie savų parapijų ar kitokių tautinių institucijų, kurie kūrė lietuviškas šeimas. Tai patvirtina ir šiuolaikinis telkimasis ar sklaidymasis.

Dauguma Amerikos lietuvių, kongreso dalyvių, stebėjosi, kiti net piktinosi, kad Lietuvoje nėra seimo, taigi ir demokratijos; niekaip nesuprato, kam reikalinga ta ilgalaikė vienvaldystė, nors visi, tėvynę pamatę po daugelio metų, jaudinosi ir gėrėjosi padaryta didele pažanga. Gal kas ir bandė jiems aiškinti, kad toks politinis režimas buvo reikalingas, bet vargu ar kas iš jų labiau į tai gilinosi. Galimas dalykas, kad daugeliui ir tada amerikietiška laisvė ir demokratija švietė nepakeičiamu pavyzdžiu. Ir kai laiko ratas apsisuko, prisiminus anuometinius nusistebėjimus, lengviau gal suvokti ir šiandieninius prasilenkimus ar susidūrimus. Sprendimuose yra daug psichologinio pagrindo, su kuriuo ne visuomet skaitomasi.

Į kongresą buvo atvykusi šauni lietuvių sportininkų grupė. Kas įdomu ir prisimintina, kad jie žiūrovus ir vietinius sportininkus nustebino ne vien savo sportiniu pranašumu, bet ir... malda prieš rungtynes. Kas tai atsimena, gali patvirtinti, kad tuo greitai užsikrėtė jaunimas ir pradėjo sekti broliais amerikiečiais, ypač prieš krepšinio rungtynes, penketukui išbėgus į sporto aikštelę. Šitoje vietoje dera pagalvoti apie gerąją įtaką, kuri ir šiandien tai vienur, tai kitur – vienaip ar kitaip švysteli su atgarsiais iš tėvynės: atvažiuokite, padėkite, parodykite.

O kaip su tuo pačiu jautriuoju reikalu – finansine parama? Labai ir labai panašu – ką matome ir pergyvename šiandien, buvo ir prieš 60 metų. Štai tada vien Amerikos lietuvių katalikų federcija Lietuvai sušelpti per savo iždą buvo praleidusi daugiau kaip 600,000 dolerių. O kur dar kitų aukos, kur asmeninės šalpos savo giminėms! Šiaurės Amerika buvo ir liko tie "paslaptingi dolerių sodai" visiems, kurie į juos tik taip ir žiūrėjo. Tokiems visa kita, ką lietuviai išeiviai galėjo ar gali duoti, apžiūrima labai atsargiai, kartais net su išdidžiu paabejojimu. O pinigas – tai aiškiausias daiktas: jo abi pusės geros ir vertingos. Skaitant L. Šimučio straipsnį apie intensyvias pastangas telkti didesnes sumas Lietuvai paremti, taip ir prisimena tos pilnos entuziazmo dienos, kai Kanados lietuviai, Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, pasiryžo ir per vienerius metus sudėjo milijoną dolerių, už kuriuos Belgijos Briuselyje nupirko Lietuvos ambasadai pastatą, nemažą pinigų sumą paskyrė tuometinės vyriausybės nuožiūrai. Šalia to didžiojo vajaus, pinigai Lietuvos reikalams plaukė ir kitais kanalais. Dabar laiko perspektyvoje pastangų dydis ir reikšmė išlieka nekintanti, bet sudėtos sumos, atrodo, pavirsta lašais jūron, kai valstybės poreikiams reikia šimtų milijonų, o šiuo metu Lietuvą jau sunku įsivaizduoti be tarptautinių bankų nemažai kainuojančių paslaugų. Tuo būdu ir tie mūsų fondų "kapitalai Lietuvai" teatspindi išeivijos geranoriškumą. Tačiau šelptinų žmonių ir institucijų Lietuvoje buvo ir bus. Į juos reikia nukreipti visus šalpos užmojus. Atrodo, kad jau šitaip po plačiųjų bandymų ir orientuojamasi.

Dar vienas tarsi ramybę išeiviams drumsčiantis pasikartojimas – tai apsikaltinimas, kad palikome tėvynę. Ką ir kur bekalbėtum apie Lietuvą, rodos, nei iš šio, nei iš to vis persmelkia nesmagi jausena, kad esi atitrūkęs nuo kamieno ir kažkur kitur ieškai to paties, ko svetur niekur nėra. Reikia turbūt sutikti, kad nėra lengva nuslopinti šitokį jausmą. Tačiau vien tik jausmu vadovautis negalima. Nurašyti į nuostolius iš Lietuvos iškeliavusią tautos dalį pirmiausia kenktų pačiai Lietuvai. Todėl reikia ne nurašyti juos, bet telkti, remti, stiprinti, kad jie, kaip gerai organizuota tautos dalis, būdama glaudžiuose ryšiuose su kamienu, atliktų jai skirtus tautinius, reprezentacinius ar ir politinius uždavinius. Dar daugelis prisimena prof. Kazio Pakšto mestą šūkį sovietinės okupacijos metu steigti laisvą Lietuvą, suradus jai kokį ramesnį ir saugesnį žemės kampelį. Tai buvo utopinė idėja. Tikroviška – sutelkti stiprią tautinę išeiviją, visapusiškai pajėgią tautos dalį, neteritorinę sanglaudą, kuriai galima būtų patikėti specialius uždavinius, kylančius iš nepriklausomos Lietuvos poreikių ir planų.

Įdomi būtų dviejų nepriklausomybės laikotarpių palyginamoji apybraiža lietuvio išeivio akimis žiūrint ir lietuvio, gyvenančio nuolat tėvynėje. Bet gal dar per anksti ką sakyti apie dabartinę Lietuvą. Pirmieji penkeri metai spaudoje truputį paliesti – pagirti ir pakritikuoti. Bet tai tik paviršutinis žvilgsnis. Apdairioms išvadoms reikėtų nemažai atskirų sričių žinovų, tikriausiai ir kiek tolėliau nubėgusio laiko, kurio svertai paprastai mažiau klysta.

Seniausios lietuvių organizacijos Amerikoje seimas

1995 m. rugsėjo 22-23 d.d. Klivlando priemiestyje Wickliffe įvyko seniausios lietuvių išeivijos organizacijos Susivienijimo lietuvių Amerikoje 65-asis seimas. Seimo posėžiai vyko "Holiday Inn" viešbutyje.

Atidarymo žodį tarė rengėjų komiteto pirmininkas V. Jokūbaitis, invokaciją sukalbėjo prel. Aleksandras Goldikovskis. Seimą sveikino vietinių organizacijų ir ALTos centro bei Amerikos lietuvių tautinės sąjungos atstovai. Taipgi buvo sveikinimų iš Lietuvos, tarp jų ir buvusio VLIKo ir ALTos pirmininko, SLA daktaro-kvotėjo dr. Kazio Bobelio, kuris dabar yra Lietuvos seimo narys ir seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas.

Dalyvavo visa valdyba ir 34 atstovai iš 18 kuopų. Pirmininkavo SLA pirm. dr. V. Dargis, talkinamas vicepirm. Vytauto Kasniūno. Valdybos ir komisijų darbų pranešimai buvo išspausdinti seimo leidinėlyje ir pakartoti žodžiu. Plačiausią pranešimą padarė sekretorė Genovaitė Meiliūnienė, apibūdindama pastarųjų trejų metų veiklą.

Šiuo metu SLA turi 3,485 narius, o jo turtas siekia tris ir trečdalį milijono dolerių. Seimo atstovai išreiškė susirūpinimą mažėjančių narių skaičiumi. Ieškota būdų, kaip sutelkti naujų narių, ypač jaunesnio amžiaus lietuvių. Dėl SLA leidinio "Tėvynė", redaguojamo V. Kasniūno, pasiūlyta jį toliau gerinti bei teikti išeivijos visuomenei už minimalią kainą.

Pakutinėje sesijoje patvirtinta naujoji valdyba, kurios rinkimai įvyko š.m. kovo mėn.: pirmininkas dr. Vyt. Dargis, vicepirm. Vyt. Kasniūnas, sekretorė G. Meiliūnienė, ižd. Loreta Stukienė, iždo globėjai – Nellie Bayoras-Romanas ir Stasys Virpša, daktaras-kvotėjas dr. Vyt. Tauras. Juos naujam laikotarpiui prisaikdino Teodoras Blinstrubas.

Prieš užbaigiant seimą, buvo prisiminti SLA mirusieji nariai: garbės narė Ona Indrelienė, garbės narys ir ilgametis vicepirmininkas Aleksandras Čaplikas, buv. ilgametis pirmininkas Povilas Dargis ir jo žmona Gertrūda, "Tėvynės" redaktorius Jonas Valaitis, iždininkas ir visuomenininkas prof. dr. Jokūbas Stukas, iždininkė Christine Austin ir šiemet mirusieji organizatoriai: P. Šukys ir Br. Spūdienė.

Seimo dalyviams rugsėjo 22 d. buvo surengta vakaronė, kurioje Lietuvos filharmonijos solistas baritonas Danielius Sadauskas padainavo Baranausko "Anykščių šilelį". Rugsėjo 23 d. įvyko vakarienė, kurioje dalyvavo nemažai SLA narių ir žinomų visuomenės veikėjų iš Klivlando. Programai vadovavo seimo rengėjų komiteto vicepirmininkas Algimantas Pautienis. Pagrindinę kalbą pasakė Anicetas Simutis, ilgametis SLA narys ir garbės narys nuo 1992 m., pirmasis Lietuvos ambasadorius Jungtinėse tautose, dabartinis specialus patarėjas-ambasadorius.

Koncertinę vakaro programą atliko Klivlando operos solistė Virginija Buožytė-Muliolienė. Akompanuojant Bronei Bundzienei, ji padainavo lietuvių kompozitorių dainų ir arijų iš pasaulinių operų. Vakaras baigtas linksma muzika, akordeonu grojant Benediktui Jakaičiui.

Pranešimus spaudai apie seimą paruošė seimo sekretoriai – Lionginas Kapeckas ir Salomėja Narkeliūnaitė. Sekantis seimas įvyks po dvejų metų valdybos parinktoje vietovėje. **Inf.**

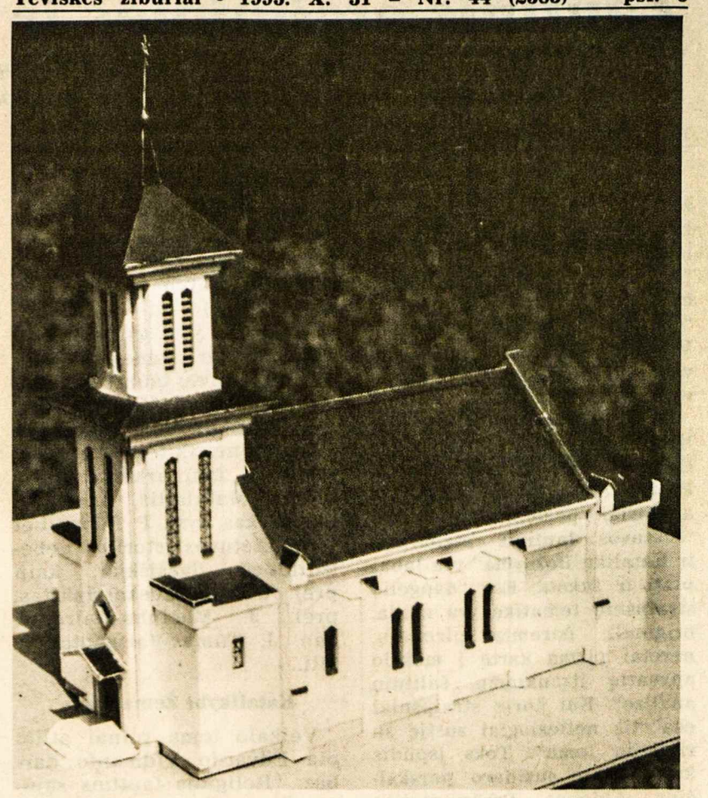

Būsimos Kiauklių šventovės projektas-maketas, kurio autorius yra architektas Laucius

Prisikelti iš pelenų

Ryžtamės atstatyti sovietinės kariuomenės sunaikintą šventovę

Po karų, okupacijų, priespaudų atgimstanti ir laisvėjanti Lietuva stengiasi visomis jėgomis atstatyti visa tai, kas buvo per praėjusį penkiasdešimtmetį sugriauta, sunaikinta. Iš griuvėsių ir pelenų kyla naujas gyvenimas. Atstatomi bei atnaujinami apgriuvę pastatai, statomi nauji. Daug kur kyla ir naujos šventovės, rodančios dvasinio atgimimo pradžią.

Į tų naujai kylančių šventovių eilę įsirikiuoja ir Kaišiadorių vyskupijos Kiauklių šventovė, kurią sovietinė kariuomenė, besitraukdama iš Lietuvos, sudegino 1941 m. birželio 28 d.

Kiaukliečiams tai buvo nepaprastai didelė žaizda, nes toji šventovė – jų gyvenimo dalis. Jie ją brangino, prisimindami savo protėvius, kurie grūmėsi su caro žandarais ir kareiviais po 1863 m. sukilimo atvykusiais sunaikinti anuometinės šventovės. Tada jie kovojo ir laimėjo. Apie tai rašė ir vysk. M. Valančius "Tretininko pasakojimuose".

Okupacijos sąlygomis kiaukliečiai įsirengė maldos namus išlikusioje parapijos salėje ir juose iki šiol meldžiasi. Tai skurdus pastatas su vargana įranga. Šalia jo esantys sudegintos šventovės pelenai nuolat primena tikintiesiems būtiną reikalą atstatyti sunaikintą šventovę.

Kiauklių tikintieji, apsvarstę visas galimybes ir gavę Kaišiadorių vyskupo J. Matulaičio pritarimą, ryžosi dideliam užmojui – atstatyti šventovę, visos plačiosios apylinkės dvasinę širdį. Užmojis didelis, bet mūsų medžiaginiai ištekliai labai maži. Dėl to drįstame kreiptis į visos išeivijos tautiečius ateiti į pagalbą. Jūsų dosnumas reiškiasi gana plačiai visoje Lietuvoje. Tikimės, kad tas Jūsų dosnumas neaplenks ir Kiauklių.

Dosnių aukų laukiame ne tik iš šios vietovės išeivių, bet ir iš visų kitų vietovių – Širvintų, Šešuolių, Šešuolėlių, Giedraičių, Pusnės, Želvos... visos Lietuvos. Stambesnių aukotojų pavardės bus iškaltos specialioje garbės lentoje ir liudys jų aukas ateinančioms kartoms.

Aukas maloniai prašome siųsti Lietuvos kankinių parapijai Mississaugoje, kur jų persiuntimu pasirūpins ten gyvenantis prel. Pr. Gaida. Čekius rašyti: Lithuanian Martyrs' Church – "Kiaukliai". Adresas: 494 Isabella Ave., Mississauga, Ont. L5B 2G2, Canada.

Galima siųsti tarptautines banko perlaidas ir Kaišiadorių vyskupo vardu, kurio globoje yra Kiauklių statybos fondas. Adresas: Most Reverend J. Matulaitis, Kęstučio 44, 4230 Kaišiadorys, Lithuania.

Klebonas **kan. J. Andrikonis**
ir parapijiečiai

A†A

JONUI STANKAIČIUI

mirus,

jo žmonai BRONEI reiškiu nuoširdžią užuojautą –

Vincas Akelaitis,
Cleveland, OH

A†A

STEFANIJAI VAITEKŪNIENEI

mirus,

choro narėms, seseriai LEONARDAI RADZEVIČIENEI, JŪRAI OKMANIENEI, DALIAI MITALIENEI, jų šeimoms ir giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia –

Londono lietuvių choras "Pašvaistė"

Gyvenimas mano – degimas
Troškimas – toliau ir daugiau
Bet laukia vienodas likimas –
Kažkur pasakysiu: "Baigiau..."

MYLIMAM DĖDEI

A†A

BRONIUI GENČIUI

mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai MARYTEI GENČIENEI –

Mantas, Jolanta, Kazimieras Venslauskai
Chicago, JAV

Į Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu
Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervežimai

Nordland Express **1650 Bloor St. W., Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8**
Indian Rd. (išėjimas iš požeminio traukinio Keele stoties)
Darbo valandos: Nuo pirmadienio iki šeštadienio 9 v.r. iki 6 v.v.

Skyrius: North York Town Press
164 Willowdale Ave, North York, Ont.
(416) 222-4021

London Jonas ir Marytė Narusevičiai
1055 Guildwood Blvd.
(519) 657-1751

Montreal Andrejs Vitols
105 56th Ave., Lachine
(514) 637-9102

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronto: nuo pirmadienio iki penktadienio
Hamilton, Burlington, Oakville, Mississauga: pirmadieniais ir ketvirtadieniais
St. Catharines, Niagara Falls, Welland: ketvirtadieniais
Kitchener, Cambridge, Guelph, Brampton: pirmadieniais
Wasaga, Collingwood, Barrie: pirmais mėnesio sekmadieniais
Windsor, Sarnia: antrais mėnesio sekmadieniais
London: antrais ir ketvirtais mėnesio sekmadieniais

Už pietinės Ontario provincijos ribų: Siųskite siuntinius į *Nordland Express* su gavėjo, siuntėjo adresais ir talpos aprašymu. Bendrovėje mes užpildysime muitinės pareiškimą, sąskaita bus jums pasiųsta.

Dėl patogumo, pastovumo, išvaizdos ir ekonomijos turime įvairaus dydžio dėžių 1, 1.5, 2, 3 ir 5 kubinių pėdų. Taip pat galite įsigyti dėžių Anapilio knygyne, sekmadieniais ir kredito kooperatyve "Talka", 830 Main St. E. Hamiltone

JAV ir Kanados dolerių perdavimas
4% plius $20 pristatymas iki $4,999
3% nuo $5,000

Siuntiniai su kanadiškais produktais Lietuvoje mūsų sandėlyje:

Siuntinys nr.1	10 kg miltų, 10 kg cukraus, 10 kg ryžių	**$50 (JAV $38)**
Siuntinys nr.2	12 litrų augalų alyvos (4x3 litrų)	**$36 (JAV $27)**
Siuntinys nr.3	4.5 kg vištienos buljonas	**$30 (JAV $23)**
Siuntinys nr.4	6 kg žemės riešutų sviestas (12x500 g)	**$34 (JAV $26)**
Siuntinys nr.5	11.5 kg rūkyti šprotai, Ryga 72 dėžutės po 160 g	**$64 (JAV $48)**
Siuntinys nr.6	20 kg cukraus (10x2 kg) 400 g tirpstančios kavos (2x200 g)	**$48 (JAV $36)**
Siuntinys nr.7	31 įvairūs kanadiški produktai (20 kg)	**$95 (JAV $72)**
Siuntinys nr.8	17 įvairūs kanadiški produktai (14 kg)	**$65 (JAV $49)**
Siuntinys nr.9	220 v. elektrinis šildytuvas	**$75 (JAV $57)**

SKAMBINKITE Toronto 416 535-5000 Už Toronto ribų 1-800-561-3113 FAX 416 535-5001

Tautinis atgimimas ir katalikybė

Vilniuje yra leidžiama tęstinė eilė studijų "Lietuvių atgimimo istorijos studijos". Jau išėjo septyni tomai, numatyti dar devyni. Čia — žvilgsnis į septintąjį tomą

T. KONSTANTINAS GULBINAS, OFM Cap

Senam "TŽ" skaitytojui Vokietijoje netikėtai pateko į rankas knyga: "Lietuvių atgimimo istorijos studijos" VII tomas "Atgimimas ir Katalikų Bažnyčia". Knygą (543 psl.) išleido "Katalikų pasaulio" leidykla Vilniuje 1994 m. Spausdino valstybinė "Aušros" spaustuvė Kaune.

Knyga suskirstyta į tris dalis: I. Straipsniai, studijos; II. Diskusijos; III. Publikacijos. Pratarmėje redakcinė kolegija apdairiai pastebi, kad tema "Lietuvos tautinis atgimimas ir Katalikų Bažnyčia" yra labai plati ir šakota. Esą "daugelio straipsnių tematika yra nauja, originali, paremta pirminių, neretai pirmą kartą į mokslo apyvartą įtraukiamų, šaltinių analize". Kai kurie straipsniai esą "tik netiesiogiai susiję su rinkinio tema". Toks įspūdis kaip tik ir susidaro perskaičius Aldonos Prašmantaitės "Vilniaus Biblijos draugija (1816-1826)", 8-23 p., ir Ievos Šenavičienės "Gamtos mokslai ir dvasininkijos ugdymas Lietuvoje XIX a.", 24-55 p.

Vilniaus akademija

Glaudžiau su tema siejasi Vytauto Jogėlos darbas "Vilniaus Romos katalikų akademijos įkūrimas", 56-95 p. Vilniuje ta akademija išbuvo tik kelerius metus, bet be jos vėliau nebūtų buvę ko perkelti į Petrapilį.

Akademijos atidarymą 1834 m. vasario 11 d. autorius laiko vienu "žymiausių įvykių Vilniuje po (1831 m.) sukilimo".

XVI a. antroje pusėje prie jėzuitų akademijos įsteigimo labai daug prisidėjo Vilniaus vyskupas Velerijonas Protasevičius. O V. Jogėla mano, kad XIX a. pirmoje pusėje, po Vilniaus universiteto uždarymo ir vyriausios seminarijos panaikinimo bei jos perorganizavimo į dvasinę akademiją daugiausia nuopelnų turėjo vyskupas A. Klongevičius.

Šiandien jau galima kelti klausimą, ar akademija būtų davusi lietuvių tautai tiek, jeigu būtų likusi Vilniuje. Juk dvasinę akademiją Petrapilyje baigė ne tik tokie katalikybės šulai, kaip arkiv. J. Matulevičius-Matulaitis, arkiv. J. Skvireckas, vysk. P. Būčys, bet ir iš Lietuvos istorijos nebeišdildomi dvasiškiai, kaip prel. A. Dambrauskas-Jakštas, prel. J. Mačiulis-Maironis, kan. J. Tumas-Vaižgantas ir kiti.

Katalikybė Žemaitijoje

Veikalo temą pilnai atliepia Edvardo Vidmanto darbas: "Religinis tautinis sąjūdis Žemaitijoje XIX a. pabaigoje" (96-141 p.). Tai geras Ad. Šapokos redaguotos Lietuvos istorijos to laikotarpio papildymas. Ypač minėtinos autoriaus išvados.

"1. Caro valdžios priespaudos sąlygomis Katalikų Bažnyčia Žemaitijoje buvo svarbus veiksnys, ugdęs gyventojų sąmonę, skatinęs jų dvasinį ir tautinį atsparumą.

2. XIX a. 9-ajame dešimtmetyje, suaktyvėjus reakcijai, katalikų dvasininkija, — tada lietuvių tautinė inteligentija tik formavosi, — buvo svarbi opozicinė jėga, atkakliai gynusi Bažnyčios ir lietuvių tautos interesus. Religinių tautinių vertybių gynimas skatino plėtotis lietuvių sąjūdį.

3. Žemaičių pasipriešinimas rusų valdžios tautinei priespaudai ir pastoracinio darbo suvaržymams vyko nuolatos ir apėmė įvairius visuomenės sluoksnius, o neretai įgaudavo masinį pobūdį.

4. Sąjūdžio tonizuojantį vaidmenį atliko vyskupijos institucija bei autonomiškai veikusios kunigų seminarijoje nelegalios organizacijos. Jos buvo lietuviškos pakraipos, jų pastangomis buvo stiprinamas žmonių religingumas, dvasinis ir tautinis nusistatymas. Nors apskritai Žemaičių vyskupijos dvasininkija buvo priešiškai nusiteikusi patvaldystės atžvilgiu, bet lietuvių tautiniam sąjūdžiui ne visi pritarė. Katalikų Bažnyčios interesų gynimas konsolidavo dvasininkiją bei tikinčiuosius ir sudarė vieningą anticarinį frontą.

5. Religinio tautinio sąjūdžio koordinacinį vaidmenį atliko vyskupas M. Paliulionis. Jis visus dvasininkus, nežiūrėdamas jų tautinės orientacijos, stengėsi nukreipti prieš valdžios vykdomą politiką krašte. Taikydamas įvairius pasipriešinimo metodus bei taktiką, jis sugebėjo neutralizuoti valdžios pastangas surusinti ir įtvirtinti stačiatikybę šiame krašte, o tai savo ruožtu netiesiogiai skatino lietuvių tautinį sąjūdį.

6. Nepaisant patirtų represijų ir aukų, katalikų dvasininkijos ir tikinčiųjų pasipriešinimas rusų politikai atliko teigiamą vaidmenį Lietuvai: sustabdė Katalikų Bažnyčios griovimo tendencijas, sužlugdė gyventojų rusinimo ir krašto kolonizacijos politiką, padėjo sužadinti lietuvių tautinę savimonę, etninio savitumo supratimą, ugdė dvasingumą".

Nors kiti du knygoje paskelbti darbai erdvės atžvilgiu apima visą Lietuvą, ne tik Žemaičių vyskupiją, bet jie žymiai labiau riboti laiko atžvilgiu. Tai Reginos Laukaitytės "Legalios katalikiškos spaudos pradžia Lietuvoje" (220-253 p.) ir Arvydo Gaidžio "Lietuviškų katalikiškų draugijų bruožai 1905-1907" (254-317 p.).

Lietuvių diena

Likiminės reikšmės įvykį primena Juozas Skirius savo darbu "Bažnytinės 'Lietuvių dienos' svarba Lietuvai 1916-1918" (317-330 p.). Reikalinga buvo medžiaginė pašalpa Pirmojo pasaulinio karo lietuviams pabėgėliams Rusijoje, bet gal dar reikalingesnė buvo politinė propagandinė pagalba Lietuvai kelyje į nepriklausomybę. Vokiečiams leidus, Lenkija 1916 m. lapkričio 5 d. pasiskelbė nepriklausoma, bet pretendavo ir į Lietuvos teritoriją. Su Vatikano pagalba ne tik Vokietijos politikams, bet ir viso katalikiškojo pasaulio visuomenei buvo aiškai pasakyta, kad Lietuva nėra Lenkijos dalis.

Atkurti Lietuvą

Raimundas Lopata savo straipsniu "Antanas Viskantas ir bandymas atkurti LDK" (Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę, 331-340 p.) primena tiek nepriklausomos Lietuvos, tiek ir išeivijos lietuvių raštijoje mažai tesvarstytą valstybingumo alternatyvą. Nors kun. A. Viskanto pastangos nedavė

(Nukelta į 7-tą psl.)

HOMELIFE

HomeLife/Realty One Ltd.
Realtor-Member
FAX 416 763-5097
2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8

Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

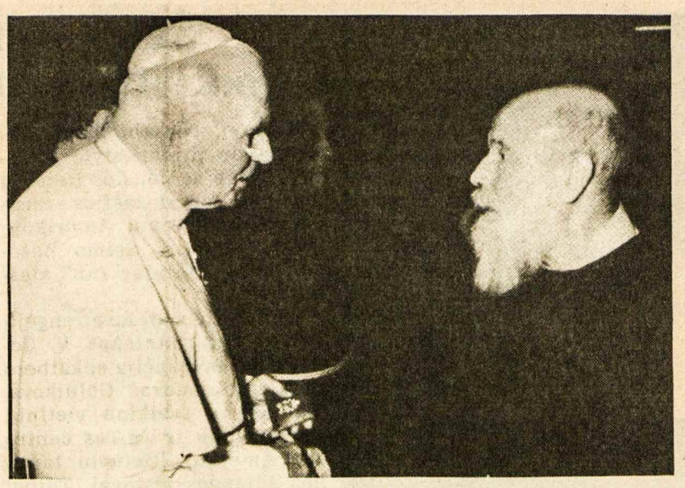

Kun. KONSTANTINAS GULBINAS, kapucinas, dalyvavęs kapucinų suvažiavime Romoje, buvo priimtas ir popiežiaus. Kun. K. Gulbinas gyvena Vokietijoje ir darbuojasi lietuvių sielovadoje

Kompiuteriniai vertimai

Prieš 10-15 metų Vilniaus universitete buvo skaitomi vertimo teorijos, istorijos ir kitų vertimo disciplinų kursai. Dėl universiteto vadovų skeptiškų ir kai kokių kitų priežasčių šios specializacijos studentų rengimas buvo staiga nutrauktas. Maža arba ničnieko nebuvo daroma, kad ši mokslo šaka Vilniaus universitete būtų atgaivinta. O ją turėję universiteto absolventai pabiro pažiro po Lietuvą kitų, menkai su vertimo teorija ir kritika tesusijusių darbų dirbti: dėstytojauti, mokytojauti, dirbti leidyklose. Tik vienas kitas tiesioginiame savo darbe gali pritaikyti įgytas žinias. Viena jų – Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Kompiuterinės lingvistikos centro vyresnioji mokslinė bendradarbė doc. dr. Rūta Marcinkevičienė. 1995 m. vasarą ji dalyvavo Edinburge surengtoje kompiuterinės lingvistikos mokykloje, skirtoje daugiakalbystės problemoms.

— Kas ir kada Vytauto Didžiojo universitete ėmė domėtis vertimo reikalais?

— Vertimo teorijos ir praktikos dalykų nuo pat universiteto atkūrimo buvo mokomi užsienio kalbų studentai. Dabar ši mokslo šaka įtraukta ir į lietuvių kalbos bei literatūros studijų bakalaurų bei magistrų mokymo planus. Be to, vertimo problemoms dėmesio nešykšti ir Humanitarinių mokslų fakulteto žurnalo "Darbai ir dienos" redkolegija.

— Kokiais keliais ir tikslais patekote į Edinburgą Anglijoje?

— Prieš metus kalbininkų iniciatyva įkurtas Kompiuterinės lingvistikos centras buvo pakviestas dalyvauti Europos sąjungos remiamame projekte, skirtame nuolatinei Europos šalių mokslininkų (tiek kalbininkų, tiek ir informatikų) bei pramonininkų infrastruktūrai sukurti. Tuo būdu šis centras buvo įtrauktas į Interneto elektroninį paštą, per kurį susižino visi vienaip ar kitaip su kalba ir kompiuteriais susiję žmonės. Atsiliepę į šiuo keliu gautą kvietimą, paremti Europos sąjungos bei Atviros Lietuvos fondo Skotijoje, pabuvojome dviese: Vytautas Zinkevičius ir aš. Žinia, daugiakalbė Europa visomis išgalėmis stengiasi įveikti kalbų barjerus taip, kad nenukentėtų, nebūtų užgožta nė viena kalba. O mes savo ruožtu stengiamės prisidėti prie lietuvių kalbos kompiuterizavimo.

— Kaip manoma plėtoti ar tiktai dar kurti kokį nors kompiuterinio vertimo centrą, katedrą ar kitaip pavadintą įstaigą?

— Apie atskirą padalinį kalbėti dar anksti. Jei gerai seksis kaupti elektroninį originaliosios lietuvių kalbos prozos tekstyną, kitas etapas turėtų būti sugretinti vertimų ir originalų tekstai, iš kurių būtų galima rankioti atitikmenis ir visais aspektais lyginti originalo ir vertimo kalbas, rengti elektroninius žodynus, atmintines bei programinę įrangą vertėjams. Va tada ir būtų galima prabilti apie kompiuterinį vertimą, tokį svarbų negausių tautų kalboms.

— Ar susidarėte nuomonę, kokia dabartinė kompiuterinio vertimo būklė pasaulyje? Kas čia pirmauja? Kas daroma, padaryta ir artimiausiu metu rengiamasi daryti?

— Kompiuterinis vertimas nuo pat savo atsiradimo pradžios pulsuoja: čia jis teikia vilčių, čia vėl rodosi neįmanomas ir neįveikiamas. Dabar, kai atsisakyta didelių vilčių ir realiai suvokta kompiuterių vieta vertimo eigoje, vėl judama pirmyn, tik šį kartą jau su menkesnėmis ambicijomis. Tiesiog bandoma visokeriopai lengvinti darbą vertėjui, kurio, kaip jau buvo ne kartą įsitikinta, neįmanoma visiškai pakeisti mašina. Mat kalbinės žinios sudaro tik nedidelę vertimo dalį, mes išverčiame, nes naudojamės savąja gyvenimo patirtimi, nekalbinės tikrovės dalykų išmanymu, kurių neturi mašina. Dabar ir bandoma perteikti tuos dalykus kompiuteriui, išmokyti jį patį mokytis, reaguoti į kalbančio žmogaus, jei tai vertimas žodžiu, mostus, judesius, balso stiprumą ir aukštį. Beje, kompiuterinis vertimas, kaip ir užsienio kalbos žinios, apskritai iš kitų dalykų skiriasi tuo, kad net ir blogas yra pravartus.

— Ar bent kiek praverčia tos minimalios vertimo teorijos žinios, kurias Jūs kadaise gavote Vilniaus universiteto vertimo specializacijos paskaitose?

— Be abejonės. Ne tiek pačios žinios, senstančios greičiau už mus pačius, kiek išugdytas domėjimasis vertimu apskritai, atskleista būtinybė jas perprasti mums, daug iš svetimų kalbų verčiančiai tautai. Ji kaip magnetas traukte trauke į save viską, kas tik siejasi su vertimu.

— Kokia, Jūsų nuomone, iš viso vertimo teorijos ir ypač kompiuterinio vertimo ateitis Lietuvoje? Kas galėtų šiai mokslo ir praktikos sričiai padėti plėstis, tapti savarankiška ir rimta mokslo šaka?

— Dabar Lietuvoje kaip niekad klesti vertimo praktika. Daug bendraujama su pasauliu, daug verčiama, ir ne tik grožinės literatūros. Manau, kad ateina nauja gabių, didelę patirtį turinčių vertėjų karta. Gaila tik, kad bent kol kas jų žinios ir patirtis dar menkai sisteminamos, perduodamos mokiniams ir įamžinamos naujuose žodynuose, žinynuose bei duomenų bazėse. Būtų gerai, jei vertėjus rengiančios mokyklos derintų savo veiksmus, pasidalintų darbą, būtų idealu, jei valstybė pateiktų užsakymą kam, kiek ir kokių vertėjų ruošti, jei ji ar išmintingi ir toliau žvelgiantys verslo žmonės remtų ir skatintų pastangas dirbti šiame perspektyviame veiklos bare. Juk versti, jei ir toliau norime kalbėti savo gimtąja kalba, reikės vis daugiau.

— Džiaugiuosi Jūsų blaiviais ir optimistiškais atsakymais. Linkiu sėkmės šioje įdomioje ir turinčioje dideles galimybes mokslo srityje.

Kalbėjosi –

K.J. Ambrasas

Docentė dr. RŪTA MARCINKEVIČIENĖ Britanijos Edinburge

DUKART BANDĖM PABĖGTI

Ašaros, dainos ir maldos Sibire

Jaunos lietuvaitės dienos ir naktys tremtyje, kalėjimuose ir moterų lageriuose tarp atkaklių nusikaltėlių 1945-1958 metais

PRANĖ VILEITAITĖ, Adutiškis

Tremtiniai iš Sibiro masiškai bėgo į Lietuvą. Ir mudvi su Onute susirašėme kaimų vardus, kuriais turėjome eiti į artimiausią stotelę Grigorevskają.

Mūsų bėgimas nepasisekė. Mamytės buvo sutaupiusios džiovintos duonytės, ir mes vieną ankstų rudens rytą išėjome su maišeliais ant pečių. Išėjome į nežinią... Abidvi buvome nedrąsios. Man tik tuo buvo geriau, kad mokėjau rusiškai, Onutė gi nemokėjo. Dvi dienas keliavome pėsčios, nakvoti užeidavome pas kolūkiečius. Tik keli kaimai buvo komių, toliau gyveno rusai, ir mes nakvojome pas juos. Mums pasitaikė geri žmonės, davė vakarienei bulvių su ridiku.

Atvažiavome į Molotovo miesto stotį. Laukėm traukinio važiuot į Maskvą, bet bilietų nenusipirkome, nes pradėjo imti baimė, kai į stoties namą įėjo keli milicininkai. Mums atrodė, jie stebėjo mus. Manėme, jau ateis ir paklaus, kur mes važiuojame, lieps parodyti pasus, kurių mes neturėjome. Galų gale tiek ėmėm bijoti, kad nenusipirkusios bilietų, palikome salę.

Stotyje buvo tamsu, mes ėjome atgal į namus... Stovėjo gyvuliniai vagonai. Iš vieno garvežio išlipo vyriškis ir, mus pamatęs, kvietė užeiti į vidų. Leidomės bėgti tolyn į tamsą. Keliavome ilgai, kol pasiekėm mažąją Grigorevsko stotelę.

Vėl kelias dienas ėjome į namus ir vėl prašėmės nakvoti. Batai nutrynė kojas iki kraujo, nuo ilgo ėjimo jas skaudėjo. Jau ir maisto neturėjome. Vos pasiekėm namus. Eidamos sakėm, kad daugiau nebus tokio neprotingo žygio. Kai įėjome į kambarį, buvo vakaras, mūsų namiškiai nustebo. Jie galvojo, kad mes jau Lietuvoje, ir laukė mūsų laiškų. Per tą savaitę už mus dirbo mamos, todėl ir komendantas nieko nežinojo.

Antrą kartą

Onutė nuėjo dirbti, o aš, prikalbinta senelės, antrą kartą bėgau... Mamytė mums abiem nupirko arklienos kelionei ir sutaupė kelių dienų davinius, kuriuos išdžiovino. Šį kartą išeinant ir atsisveikinant su namiškiais, labai skaudėjo širdį, slėgė nerimas. Prisimenu, kad netgi išsitariau "einu į kalėjimą". Visus išbučiavusi, ypač ašarotą mielosios mamytės veidą, persižegnojusi patraukiau su senute jau žinomu keliuku.

Kai ėjome per Urmanovo kaimą, žmonės miegojo. Saulės dar nebuvo, tik giedojo gaidžiai. Rytuose švytėjo rausva žara. Kalnuose džiūgavo kvapus pavasaris, beržai ir ievos puošėsi žaliais drabužiais. Tolumoje sukukavo gegutė, buvo gegužės pabaiga.

Netrukus pasirodė raudona saulė. Staiga viskas sumirgėjo brilijantų gijomis. Baltuose ievos žieduose vaivorykštės spalvomis tviskėjo rasa. Nors žemė buvo graži, puošni ir žavinti, bet mūsų širdyse glūdėjo skausmas. Prieš akis — nežinomybė ir vargai, nerimas ir baimė.

Keliavome ilgai, net keletą kaimų praėjome. Įėjusios į mišką, atsisėdome pailsėti, o kartu ir suvalgyti pusryčius.

Sutikti keleiviai mus palydėdavo nustebusiu žvilgsniu. Jiems dvi keleivės atrodė keistokos: su kuprinėmis ant pečių, labai skirtingo amžiaus. Man šie keliukai buvo jau žinomi ir ėjome drąsiai. Tik kai kur dėl tikrumo paklausdavau kaimo pavadinimo. Miškas, kuriuo mes ėjome, tęsėsi toli. Net du kartus ilsėjomės, sėdėjome rasotoje žolytėje. Kartą pamatėm gražuolių stirnų būrį, kuris ganėsi prie pat kelio. Jos, išsigandusios mūsų, greit pabėgo. Net keliauti nusibodo, o vis dar buvo miškas. Sutikome vyriškį, kurį paklausėm, ar bus šio miško galas. Atsakė, kad jau netoli, o iš viso mišku keliauti reikėjo 15 km.

Nakvynė kaime

Išvydus laukus, nušvito akys. Keliavome iki sutemos. Viename kaime mus priėmė nakvoti. Kaimo skurdumas dar labiau didino mūsų liūdesį. Daug tuščių namų, langai užkamšyti skudurais arba užkalti lentomis. Visur vienos moterys, kai kur matyti nuplyšęs vaikelis, bėgiojantis purvina gatve. Ką padarė karas!

Ir kitą dieną keliavome, nakvojome kaime pas malonią moterį, kuri mus vaišino bulvėmis. Dieną pasitaikė sunkvežimis, kuris mus nuvežė į stotelę Grigorevskają. Už 25 km vairuotojas liepė mokėti 75 rublių. Ir mokėjau, o senutė tylėjo ir kentėjo. Taip norėjosi sugrįžti į Lietuvą, kad nėra žodžių tai aprašyti. Visą kelią, ir eidamos, ir važiuodamos, meldėmės, prašėm Dievą pagalbos ir malonės sugrįžti.

Geležinkelio stotyje

Vakare pasiekėm stotelę. Keleivių jau buvo gerokai susirinkę. Mudviem reikėjo pirkti bilietus į Molotovo miestą. Traukinys turėjo atvažiuoti vidurnaktį; bilietus, sakė, parduos irgi vėliau.

Atsigulėm ant grindų, pasidėjusios jau tuščius maišelius po galva. Viena moteris, kuri sakėsi irgi važiuojanti į Molotovą, mus pažadėjo prikelti pirkti bilietų. Girdėjau per miegus, kaip kažkas pajudino mane už peties, bet negalėjau atsikelti, vėl nugrimzdau į gilų miegą. Taip ir miegojome iki ryto, nors visi keleiviai išvažiavo.

Rytą, kai atsikėlėme, salė buvo tuščia, tik sargė šlavė grindis. Nežinojome, kur dabar dėtis. Lemtis greit parodė kelią. Ėjau į kasą klausti, kada dabar ateis traukinys. Lyg iš po žemių išdygo žmogus. Jis pareikalavo paso... Stovėjau ir tylėjau, senutė — taip pat. Vyriškis liepė eiti su juo. Netoli stovėjo prekinis vagonas, į kurį įlipome kartu su juo. Važiavome. Pažvelgiau į susigūžusią vargšę senutę — kokia ji buvo išsekusi!... Ėmė man plūsti karčios ašaros — ką gi aš padariau? Kam pramiegojau traukinį ir ją vargšę pražudžiau?... Juk mūsų dabar jau nepaleis... Tos kančios versmėje prisiminiau, kaip kentėjo Kristus, palengvėjo kančia.

Kalėjime

Išlipome dideliame Vereščiagino mieste. Atvedė į kalėjimą. Kariškis mane klausinėjo, iš kur ir kur važiuoju be paso. Prisipažinau, kad važiuoju į Lietuvą, paso neturiu, mums jo nedavė. Surašęs bylą, liepė sargybiniams patikrinti mūsų daiktus. Senutė turėjo rožinį ir škaplierius iš medžiagos — viską atėmė. Man nuo kaklo nuėmė grandinėlę su medalikėliu ir kryželį, kurį turėjome su savimi. Tai buvo laimingos mirties kryželis.

Vienas sargybinis tyčiojosi iš senutės rožinio, bet ši jam atkirto, sakydama — tegul nesijuokia, nes visiems reikės mirti... Tada kitas įsiterpė, kad tiesą močiutė sakanti — visi ten būsim.

Visus mums brangius daiktus atėmę, nuvedė į kamerą, kur tik pravėrus duris trenkė į mus baisi smarvė... Mes nieko nematėm, kol pripratom prie kameros tamsos. Stovėjome prie durų ir tylėjome. Kiek palaukusios pradėjome ten įžiūrėti daug moterų, sugrūstų toje mažytėje kameroje... Jos mums sakė atsisėsti ant grindų, nes geriau nieko nebus, čia ir nakvoti reikės. Mudvi sėdėjome kamputyje prie durų, sėdėjom ir laukėm nežinia ko...

Buvome labai alkanos — visą dieną be maisto. Vakare gavome šiek tiek užvalgyti sriubos ir gabaliuką duonos. Naktį nedavė užmigti masės blakių. Kūnas degė parazitų graužiamas. Labai dvokė kampe visai arti stovinti "paraša" kalinių "tualetas".

Už grotuoto langelio, už surūdijusių virbų švietė vasara, saulė, žydėjo gėlės ir dvelkė šiluma, laisvas gyvenimas.

Pirmą kartą gyvenime pamatėme kriminalisčių isterijos iškraipytus veidus, išgirdome baisius, nešvankius žodžius, kurie mums varstė širdis lyg peiliais. Mes buvom laimingos tuo, kad mums liko Dievas. Nepaisydamos šio pragaro kančių meldėmės. Jos iš mūsų juokėsi. Mes kėlėm sužeistas širdis aukštyn, kur yra mūsų mylimasis Tėvas. Mes prašėm atleisti mūsų skriaudėjams.

Rytą prikėlė mus sargas. Skaudėjo kaulus ir nuo nemigos buvo sunki galva. Pusryčių gavome labai mažą daviną. Surikiavę po dvi išvarė į kalėjimo kiemą pasivaikščioti. Sergėjo su šunimis, kurie buvo panašūs į didelius vilkus. Taip mes galėjome tyru oru kvėpuoti vieną pusvalandį, tada vėl kamera.

Negalėjau sau dovanoti tos klaidos, kad pramiegojau traukinį! Lyg gili rakštis ji kamavo mano sąžinę ir labai draskė širdį kančia...

Veža toliau

Toje kameroje iškalėjome savaitę, paskui mus vežė dengtame autovežimyje "Čiorni voron" su visa sargų palyda į Mendeljevo stotelę. Sunkios buvo laukimo valandos alkanoms. Jie mums tik kartą per dieną duodavo maisto, bet labai mažai, nesijuto nei lašo sotumo. Mes laukėm kol mus išveš į Jusvą. Sėdėjome milicijos kambarėlyje prie budinčiojo. Paskui atsirado kitas vyriškis civiliniais drabužiais ir sėdėjo priešais mus. Sėdėjau susimasčiusi, žiūrėjau į vieną tašką, mintys buvo toli nuo tikrovės. Kaip gera, kad nors mąstyti žmogui galima laisvai ir kur nori nuskristi...

Išgirdau balsą, klausiantį mane, ar aš kartais nesutikčiau būti jo žmona. Tada jis senelę leistų į Lietuvą, nes kitu atveju būsiu įkalinta už padarytą bėgimą iš tremties. Laukė ką atsakysiu, bet aš ilgai negalvojau, greitai ir trumpai atsakiau "ne"! Nustebęs paklausė, ar bijanti jo? Šį kartą nieko neišgirdo, nes aiškintis jam savo minčių savo meilės Lietuvai nebuvo prasmės nei noro.

Bara saugumietis

Netrukus autovežimis mudvi atvežė į rajoną – Jusvą. Čia milicijos kambaryje mus pasitiko saugumietis Vasiovas, griežtų veido bruožų tamsiaplaukis ir ėmė mane barti. Kam aš tokią senutę įkalbėjau bėgti, negana pati nusikaltau, o dar seną žmogų vedžiausi – ji galėjo kelyje mirti. Aš jam pasakiau, kad ne aš įkalbėjau, o ji mane kvietė, nes nesinorėjo mums mirti iš bado, kaip jau daugelis tą patyrė. Jis labai užpyko, kad priminiau badą ir greit paklausė kur aš važiavau? Atsakiau, kad į Tėvynę, kuri man brangiausia pasaulyje. Jis net nuo kėdės pakilo nustebęs: argi visa Sovietų Sąjunga man ne tėvynė? Jam aiškinau: kur gimiau ir augau, ten mane traukia ir tik ten mano Tėvynė ir laimė.

Vėl kalėjime

Virpėdamas surašė man bylą, padarė pirštų nuospaudas, uždarė į kamerą. Ten sėdėjo dvi jaunos komės ir rūkė. Nuo dūmų nieko nesimatė. Jos kalbėjo šlykščius žodžius. Su senute miegojau ant medinių gultų.

Kitą dieną mane iššaukė iš kameros ir susitikau su komendantu Retkinu. Jo veidas paraudo, ėmė net melsvėti. Pamaniau – skels antausį, bet susivaldė. Tik barė, barė... Sakė gausiu 5 metus kalėjimo, dabar pamatysiu, kas manęs laukia. Senutę žadėjo atleisti į seną vietą.

(Bus daugiau)

Mažosios Lietuvos fondo leidiniai

A. Išėjusios knygos

J. Užpurvio TRYS KALBINĖS STUDIJOS; V. Pėteraičio MAŽOJI LIETUVA IR TVANKSTA; Martyno Brako MAŽOSIOS LIETUVOS POLITINĖ IR DIPLOMATINĖ ISTORIJA; Martyno Purvino KLAIPĖDOS KRAŠTO MOKYKLŲ DRAUGIJOS ISTORIJA; Miko Slažos ŽVĖRYS ŽMOGAUS PAVIDALU (vokiečių ir lietuvių kalba).

Nesusipratimai su spaustuvėmis ir leidyklomis Lietuvoje privedė prie nusivylimų. Martyno Purvino knygos platinimą reikėjo sustabdyti, nes "Spindulys" pavedė knygos redagavimą Fondui nežinomiems redaktoriams, kurie neatsižvelgė į pasiųstus pasiūlymus bei nurodymus. Reikėjo paruošti priedą, kuris bus įdėtas į kiekvieną egzempliorių. "Vagos" leidykla, išleidusi Miko Slažos knygą, apvylė popieriaus kokybe.

Spausdinamos knygos

Martyno Gelžinio straipsnių rinkinys MŪSŲ GIMTINĖ-MAŽOJI LIETUVA, dr. Petronelės Zoštautaitės rūpestingai ir sumaniai peržiūrėtas ir išlygintas, atiduotas 'Mokslo ir enciklopedijų' leidyklai. Direktoriaus Z. Pociaus manymu, knyga turėtų pasirodyti 1996 m. pirmą ketvirtį. Santrauką, pratarmę ir įvadą į vokiečių kalbą vertė J. Lukaitis, į anglų – A. Staškevičius.

Dr. Domo Kauno kapitalinis veikalas MAŽOSIOS LIETUVOS KNYGA – LIETUVIŠKOS KNYGOS RAIDA 1547-1940, redaguojama 'Mokslo' leidykloje. Numatomas išleisti 1996 m. pirmąjį pusmetį.

Viliaus Pėteraičio MAŽOSIOS LIETUVOS VIETOVARDŽIAI, JŲ KILMĖ IR REIKŠMĖ, 700 psl. Etimologinė dalis jau redaguojama, priedas ir analizė kompiuteriu surinkta ir kartu su diskete pasiųsta "Mokslo" leidyklai. Veikalas turėtų išeiti 1996 m. pirmąjį pusmetį.

B. Rengiamos knygos

Dr. B. Baltrušaitytės-Masionienės MAŽOSIOS LIETUVOS MOTERYS. Rankraštis baigiamas paruošti. Tai dokumentinės apybraižos, kurių centre – M. Raišukytė, M. Zauniūtė, O. Jagomastaitė. Aptarti ryšiai su Didžiąja Lietuva. Ieškoma palanki leidykla.

Jono Užpurvio MANO LITERATŪRINIS PALIKIMAS (vokiečių ir lietuvių kalba). Verčia poetas-rašytojas J. Macevičius.

Anso Lymanto ATSIMINIMAI, supinti su Mažosios Lietuvos iškiliųjų veikėjų atsiminimais, susijusiais su mūsų praeities kultūriniu ir politiniu gyvenimu.

Domo Kauno AUŠRININKAS, (tautinio atgimimo spaudos kūrėjas Jurgis Mikšas. Autorius pasinaudos Vilniaus un-to leidyklos globa. Knyga galėtų būti išspausdinta per tris mėnesius nuo rankraščio įteikimo.

Architektų M. M. Purvinų MAŽOSIOS LIETUVOS KAIMO ARCHITEKTŪRA. Tikimės, kad rankraštis bus parengtas ligi M. Mažvydo pirmosios lietuviškos knygos sukakties metų.

Telkiama medžiaga įdomesnių ir vertingesnių Mažosios Lietuvos bylai straipsnių rinkiniui PRŪSŲ LIETUVIAI KALBĖJO, TEBEKALBA, BET NEBEKALBĖS. Rinkinį numatoma išleisti ligi 1997 m.

Mažosios Lietuvos fondas dar yra parėmęs, pažadėjęs remti ar svarstyti šiuos leidinius:

T. Sakalausko CAKONA. Tai 1994 m. išėjusi knyga, kurioje rasime visų apie Kuršių Neringą rašiusių mintis.

Kosto Kauko RAUSVOS PAMARIO RASOS. Knygelė pasirodė 1995 m. pradžioje; vaizduoja lietuvininkų nepavydėtiną gyvenimą nacių ir komunistų okupacijos metais.

Kosto Kauko RAUSVOS PAMARIO RASOS vokiečių kalba. Laukiama 1995 m. rudenį.

"Literos" leidyklos abiejų dalių monografija LIETUVININKŲ KRAŠTAS ir LIETUVININKŲ ŽODIS. Straipsnių autoriai – įvairių sričių specialistai susigyvenę su Mažaja Lietuva ir ją pamilę. Turėtų pasirodyti 1995 m. rudenį.

R. Detlefzeno RYTŲ PRŪSIJOS KAIMO NAMAI IR MEDINĖS BAŽNYČIOS. Vertimas leidžiamas kartu su 'Minties' leidykla. Knyga ypač vertinga architektūrinio paveldo tyrinėtojams.

MLF suvažiavimui Čikagoje 1995 m. buvo pateikti svarstyti ir pasisakyti šie veikalai:

Kosto Kauko TĖVŲ IR PROTĖVIŲ ŠVIESA. Tai būtų antra knyga apie lietuvininkų tragediją su papildomais skyreliais.

Dr. V. Gaigalaičio ATSIMINIMAI. Kunigas dr. A. Vėlius jau šiek tiek ištyrinėjo leidybos galimybes Klaipėdoje. Dr. D. Kauno nuomone, rankraštyje daug pasikartojimų, reikalingas nuoseklaus redagavimo.

D. Sanienės MAŽOSIOS LIETUVOS MUZIKINĖ KULTŪRA.

I.Ad.

BALYS AUGINAS

Requiem Brangiem bičiuliam

RUDENS ĮTŪŽĖ VĖJAI
NENUSTOJA PŪTĘ,
Ir lapai lyg plaštakės skraido
mirdami –
Vėl Vėlinės . . . Ir vėlei uždegu
žvakutę –
Kapai – tai poilsio vieta rami,
Kurioj gyvena amžinybė,
Ieškota žemėje lygybė,
Visų taip geidžiama taika – –
Mirtis mus priima į ramią šeimą
Ir tampame visi vienos šeimos
vaikai –

Jums atnešu, bičiuliai,
Prisiminimų gyvą urną,
Kurioj palaidota
Ir mūsų praeitis –
Širdis dar gieda
Netekties noktiurną,
Nors jūsų baigėsi diena,
O liko man –
Tik liūdesio žiedai,
Ši Vėlinių šviesa,
Ir praradimo amžino
Naktis . . .

1995 m.

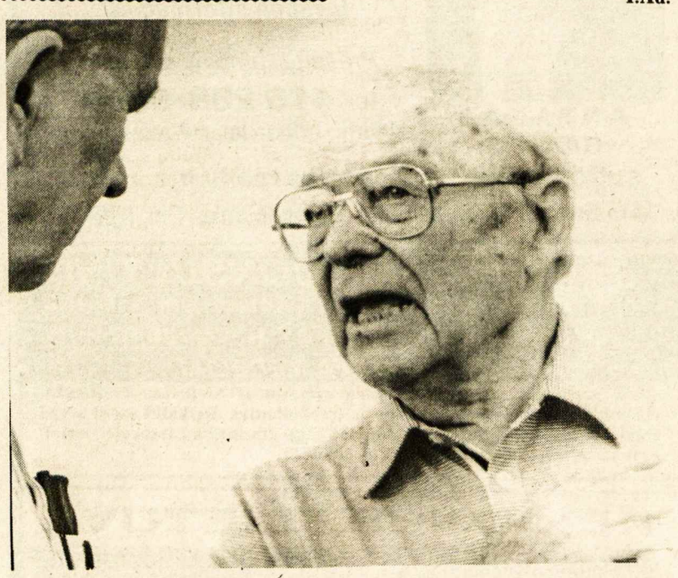

Kai nuomonės nesutinka – rašytojas JURGIS JANKUS bando įtikinti savo oponentą Nuotr. Vyt. Maželio

Atsiųsta paminėti

LITHUANIA IN THE WORLD, nr.3, vol.3, 1995 m., gausiai iliustruotas spalvotomis reprodukcijomis reprezentacinis žurnalas anglų kalba, 64 psl. Leidžia DU KA Ltd. (T. Vrublevskio 6, 2600 Vilnius, Lithuania) 6 numerius per metus. Metinė prenumerata $39 (amer.).

Pranė Dundulienė – GYVYBĖS MEDIS LIETUVIŲ MENE IR TAUTOSAKOJE, knyga apie lietuvių tautos mitologinę pasaulėžiūrą, 160 psl. ir viršeliai; red. R. Voronavičienė, viršelis N. Zovės; išleido "Šviesos" leidykla Kaune, tiražas 4000 egz. Kaina sutartinė.

LITUANISTICA, 1994 m., nr 3 (19), Lietuvos mokslų akademijos leidinys, 110 psl. ir viršeliai; red. O. Balkevičienė ir A. Juškaitė; tiražas 520 egz. Kaina 1 Lt.

VILTIS, žurnalas anglų kalba folklorui ir tautiniams šokiams, 1995 m. liepa-rugpjūtis, 20 psl. ir viršeliai; red. A. P. Durtka, jn. Adresas: 1110 N. Old World Third St., Suite 420, Milwaukee, WI 53203-1102; Prenumerata metams $20 (amer.).

Gražina Pranckietytė – JONO ŠLIŪPO FILOSOFINĖ KŪRYBA, 160 psl. ir viršeliai; red. S. Daugirdaitė; išleido filosofijos, sociologijos ir teisės institutas Vilniuje; tiražas 1000 egz. Kaina nepažymėta.

OBSERVER, dvimėnesinis Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos žurnalas anglų kalba, 28 psl. ir viršeliai; vyr. redaktorius Jonas Kuprys. Metinė prenumerata $10 (JAV). Adresas: 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629, USA.

Čikagiškis "Dainavos" ansamblis, atlikęs koncertinę Lietuvių dienų programą Klivlande 1995 m. spalio 7 ir 8 dienomis. Viršuje iš kairės: pranešėja A. BUDRYTĖ, chormeisteris A. POLIKAITIS, akompaniatorius R. SOKAS, dirigentas D. POLIKAITIS; žemiau: dalis choro, kuriam diriguoja D. POLIKAITIS Nuotr. V. Bacevičiaus

Tautinis atgimimas ir katalikybė

(Atkelta iš 6-to psl.)

laukiamų vaisių, bet kiekvienam lietuviui dėmesio vertas jo paties pasisakymas, kad jis "visados labai troško matyti savo gimtąją šalį atstatytą kaip nepriklausomą valstybę ir tat kiek galima platesnėse ribose".

Panašią kryptį primena ir Darius Staliūnas savo darbu "Vilniaus vyskupo E. Ropo veiklos pėdsakais 1903-1907" (142-219 p.). Vilniuje įsteigdamas Konstitucinę katalikų Lietuvos ir Gudijos partiją, vyskupas vargiai vadovavosi kun. A. Viskanto svajonėmis, bet dalykiškai ir nuosekliai siekė to paties tikslo. Kad Rusijos caro valdžia ne tik uždraudė jo įsteigtą partiją, bet ir jį patį pašalino iš Vilniaus vyskupo pareigų, tai ne tik nemenkina, bet dargi iškelia to vyro politinę ateities viziją.

Ginčas dėl Valančiaus

Knygos 341-407 p. iš naujo paskelbta "Sena diskusija. J. Stakauskas ir V. Biržiška apie Motiejų Valančių ir jo lietuviškumą". Redakcinės kolegijos nuomone, "J. Stakauskas išdėsto koncepciją, pagal kurią M. Valančius — lietuvių tautos žadintojas, o V. Biržiška jam tik oponuoja".

Kadangi nepriklausomos Lietuvos laikas paskelbti J. Stakausko ir V. Biržiškos straipsniai eiliniam skaitytojui sunkiai beprieinami, tai jų pakartojimas sveikintinas. Tik gerai būtų buvę, jeigu redaktoriai būtų nors paminėję, kad V. Biržiška Amerikoje "150 metų gimimo, 100 metų įsivyskupavimo ir 75 metų mirties sukakties proga" paskelbė darbą: "Vyskupo Motiejaus Valančiaus biografijos bruožai", išspausdintą 1951 m. "Aidų" 8, 9 ir 10 nr., ir pakartotą atskiru leidiniu 1952 m., 99 psl.

Įžangoje V. Biržiška sako: "Nors lietuvių tautinis XIX a. sąjūdis prieš spaudos uždraudimą dar tebuvo užuomazgoje, tačiau jau ir tuo laiku Lietuvos visuomeninėje arenoje iškilo visa eilė ryškių vardų, uždėjusių tam tikrą antspaudą visam mūsų XIX a. gyvenimui. Gana čia prisiminti vysk. J. A. Giedraitį, D. Pošką, A. Strazdą, S. Valiūną, S. Stanevičių, S. Daukantą, L. Ivinskį, J. A. Pabrėžą, M. Akelaitį, J. S. Dovydaitį ir kai kuriuos kitus. Betgi visus juos nustelbia vyskupas Valančius, ypač dėl to, kad jo veikla nesiribojo vien literatūriniu darbu, kaip daugumo anų, bet prasiskverbdavo į visas Lietuvos viešojo gyvenimo sritis".

Aiškesniam lietuvių kultūros istorijos supratimui atrodo svarbus ir tas įnašas, kurį parengė Kazys Misius — "Apie lietuvių spaudos draudimą ir katalikų dvasininkijos vaidmenį jį įgyvendinant" (410-433) p.). Nebandysime čia išblusinėti, ar tokia antraštė kartais neprieštarauja straipsnio turiniui. Svarbu tai, kad sutelktiniame veikale "Kovos metai dėl savosios spaudos" (Chicago, IL, 1957 m. 365 psl.) K. Misiaus paskelbto rašto rusų kalba autorius N. Sergijevskis liko net nepaminėtas. Laimei, pristatomos knygos 424-434 p. yra ir to rašto vertimas į lietuvių kalbą.

1884 m. N. Sergijevskis buvo Vilniaus švietimo apygardos globėjas. Vilniaus generalgubernatorius, Rusijos vidaus reikalų ministerio paprašytas ištirti, ar lietuvių spaudos draudimas duoda lauktų rezultatų, kreipėsi į jam pavaldų N. Sergijevskį. Šis lietuvišką reikalą išdėstė ruso požiūriu:

"Pastaruoju laiku lenkų partija surado sau netikėtą sąjungininką — naujai besikuriančią jaunų išsimokslinusių lietuvių tautinę partiją. Kas į ją įeina? Tai skaitančiai rusų publikai dar nežinoma: patys jos nariai rūpestingai tai nutyli, o spausdindami laikraščiuose straipsnius paprastai jų nepasirašo. — Ko siekia ši partija? Ji nori sustabdyti tolesnį lietuvių lenkėjimą, ji nori pažadinti tautinę jų savimonę, išugdyti meilę gimtajai kalbai ir praeičiai. (. . .) Partija kalba apie rimtą masių švietimą, bet labiausiai ji tikisi pasiekti savų tikslų leisdama laikraštį. (. . .) Su partijos samprotavimais galima visiškai sutikti. Iš tiesų raštingiems lietuviams nepakenktų turėti antilenkiškos krypties laikraštį. — **Bet kodėl tas laikraštis negalėtų būti spausdinamas rusišku šriftu? (m.p.)** Atsakant į tai nurodoma: 1. Masių konservatyvumas ir 2. Kunigų pasipriešinimas. Masių konservatyvumas, žinoma, skambi frazė; bet pripažinti jos gilią prasmę jokiu būdu negalima. (. . .) Kunigų priešinimasis — kitas dalykas. Tai tikras faktas, ir su juo reikia skaitytis" (431 p.).

Albinas Rimka savo knygoje "Lietuvių tautos atgimimo socialiniai pagrindai ir Auszros — Varpo gadynės 1883-1893 socialekonominiai raštai" vaizdžiai aprašo, kaip religinio turinio knyga, išspausdinta rusiškomis raidėmis, buvo sutikta paprastų lietuvių katalikų šeimoje. Rusišką pradžios mokyklą pradėjęs lankyti A. Rimka, motinos paprašytas, paskaito vieną perskyrimą iš Šventosios istorijos. Bet jo patėvis ir samdytas bernas skaitymo metu taip netinkamai elgiasi, kad motina tiesiog perpyksta. bet patėvis atsikerta: "Ar tu nematai, iš kokios knygos jis skaito? Iš tos naujos, maskoliškos!" Tai galėjo būti apie 1894 m. ar kiek vėliau. Iš to įvykio A. Rimka daro toli siekiančią išvadą, kad lietuviškos maldaknygės ir šiaip knygos rusų raidėmis taip buvusios nekenčiamos lietuviškos liaudies, kad jokios svetimos įtakos čia nereikėję. Iš to sektų, kad spaudos atgavimui nebūtų buvusi reikalinga nei lietuvių kunigų, nei kieno kito įtaka.

Kaip matome, N. Sergijevskis tuo klausimu yra griežtai priešingos nuomonės. Kadangi lygiagrečios mintys, nepriklausomybės metais siejamos su spaudos atgavimu, dabar pradeda atgyti ir po 1990 m. — atgautą laisvę vertinti vien savo pačių pastangų vaisiumi, — tai gal bus pravartu prisiminti kitą spaudos draudimo laikotarpio liudininką.

Atsiminimų knygoje "Baltijos gražuolė (Liepoja)" kan. M. Vaitkus aprašo dvi XIX a. galo knygnešes — savo seserį Anę ir jos draugę. "Ta Mansveta Strakšaitė, senesnė Anės pažįstama, su kuria tarnavo Kretingoj — Anė pas teismo tardytoją Toropovą, Mansveta pas muitinės viršininką, abidvi uoliai maldingos, abidvi karštos patriotų kunigų šalininkės, kunigų, kuriuos maskoliai kalino Kretingos bernardinų vienuolyne; abi persisunkusios jų idėjom — gaivint lietuviškąjį susipratimą, kelt žmonių apšvietą, gabent draudžiamus lietuviškus spaudinius per sieną ir skleist juos žmonėse, mokyt vaikus bei paaugusius skaityt bei rašyt; abidvi drąsios jaunystės drąsa, nepaisančia pavojų. Mansveta keleriais metais vyresnė, labiau prityrusi. Kretingoj ji labai sėkmingai gabeno knygas per sieną: muitinė čia pat prie sienos, niekieno neįtariama bei nestebima; šmukulninkai priduoda krovinius ligi pat padaržės; Mansveta naktį juos pasiima pro tvorą ir paslepia muitinės name, o paskui jau jiedvi su Ane pro truputį, kaip pelės, išnešioja bei iškaišioja, kam reikiant. Kuriam gi maskoliui galėjo ateit į galvą, kad draudžiamuosius raštus platino pati trukdomoji įstaiga?" (48 p.).

Vilniuje". Straipsnis pateikia tikslią ir laiko dvasia alsuojančią informaciją.

Regina Laukaitytė ir Algimantas Katilius bendromis jėgomis parengė tekstus: "Batakių dekanato kunigų susirinkimo nutarimai (1906 m. sausis)" ir "Kun. D. Motuzo laiškas kun. J. Tumui (1906 m. sausio mėn.)", (444-451 p.).

Arkiv. Karevičiaus atsiminimai

Jau esame nurodę, kad Petrapilio dvasinė katalikų akademija davė Lietuvai daug pajėgių ir darbščių kunigų. Prie jų, be abejonės, priklauso ir paskutinis didžiosios Žemaičių vyskupijos vyskupas Pranciškus Karevičius. Jo atsiminimų fragmentą parengė Algimantas Katilius (452-487 p.). Jeigu vyskupo M. L. Paliulionio lietuviškas nusistatymas mažiau kultūros istorija besidomintiems ne visiems aiškus, tai Žemaitišką vyskupo Pr. Karevičiaus atkaklumą gali ir aklas apčiuopti. Gal užteks citatų: "Buvęs tada tenai kun. Prapuolenis, rusų valstybei priklausančios Šv. Stanislovo bažnyčios rektorius, sužinojęs, kad aš manau po ingreso vykti (1914 m.) Romon, rašė, kad tą kelionę atidėčiau, nes Vatikane gavę naują skundą ant manęs dėl pažeminimo dvarponių ir paskyrimo kapitulon netinkamų lenkams kunigų. Aš atsakiau jam, jog kaip tik pats laikas važiuoti" (472 p.). Tikėkimės, kad netrukus bus paskelbtas visas arkiv. Pr. Karevičiaus atsiminimų tekstas.

488-511 p. randame darbų santraukas lenkų, anglų ir vokiečių kalbomis. Bet gal dar svarbesnį papildymą sudaro asmenvardžių (512-531 p.) ir vietovardžių (532-541 p.) rodyklės, kurios labai palengvina veikalu pasinaudoti ir vyresnio amžiaus skaitytojams.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Čikagietis Alfonsas Tyruolis (Šešplaukis), poetas ir vertėjas, du mėnesius viešėjęs Lietuvoje, grįžo namo antrojoje rugsėjo pusėje, tris savaites praleidęs Druskininkų sanatorijoje. Viešnagės metu kultūrinis "Santaros" žurnalas ir "Spindulio" spaustuvė išleido jo atsiminimų ir kritikos straipsnių knygą "Pažintis su rašytojais ir knygomis". Šiame leidinyje jis dalijasi atsiminimais apie Maironį, Vaižgantą, Vydūną bei kitus žymesnuosius rašytojus. Leidinin taipgi įjungta apie 30 knygų recenzijų bei apžvalgų, jau skelbtų kultūriniame Čikagos "Draugo" priede.

Nelės Mazalaitės (Gabienės), Niujorke 1993 m. spalio 31 d. mirusios rašytojos, premija mokslo siekiančiam Lietuvos jaunimui pernai buvo įsteigta Vilniaus pedagoginio universiteto lituanistikos fakultete. Šiai nuolatinei premijai bankan įnešta 2.000 JAV dolerių. Ji bus skiriama iš šios neliečiamos sumos palūkanų studentui ar doktorantui, tais metais parašiusiam geriausią darbą apie išeivijos literatūrą. Pirmoji jau šiemetinė 500 litų premija buvo paskirta VPU lituanistikos fakulteto diplomantei Laimai Šakelytei už jos diplominį darbą "Garsas ir spalva Henriko Radausko poezijoje".

Dail. Vladas Vaitiekūnas, ilgiau gyvenęs Floridoje, š. m. gegužės pradžioje ryžosi grįžti Lietuvon ir įsikurti Šiauliuose. Jis yra gimęs 1906 m. lapkričio 1 d. Titonyse, dabartiniame Šiaulių rajone. Kauno meno mokyklą baigęs 1934 m., pedagoginį darbą dirbo Lietuvos gimnazijose. Jo tapybos darbams pradžioje buvo būdinga mokyklos įkvėpta realistinė dvasia, vėliau — polinkis į simbolizmą, tapęs simbolistiniu abstraktizmu. Išleistuvių vakaronę dail. V. Vaitiekūnui St. Petersburgo lietuvių klube surengė vaidintojų "Žibinto" grupė. Vakaronės dalyviai jam sugiedojo "Ilgiausių metų".

Tarptautinė pasaulio baltistų (baltų) konferencija, surengiama kas penkeri metai, įvyko Latvijoje, Lielupės Mokslininkų namuose, 1995 m. birželio 13-15 d. d. Dalyvavo galindų, jotvingių, kuršių, lietuvių, latvių, prūsų, sėlių, žiemgalių kalbomis susidomėję tyrinėtojai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Norvegijos, Švedijos, JAV, Australijos, Lenkijos, Ukrainos ir Vokietijos. Juos pasveikino Latvijos premjeras Maris Gailis. Ši VII-ji konferencija buvo pradėta tautiniais drabužiais pasipuošusių latvaičių su kanklių palyda atliktom dviem dainom: latviškai — "Pūt, vėjini", lietuviškai — "Bijūnėli žalias". Susikaupimo minute buvo prisimintas ir pagerbtas balandžio 13 d. Vilniuje sunkia liga miręs Pasaulio baltistų draugijos pirm. dr. Aleksandras Vanagas. Aštuntoji pasaulio baltistų paankstinta konferencija įvyks 1997 m. Vilniuje. Ji bus skirta Martyno Mažvydo Karaliaučiuje 1547 m. gotiškomis raidėmis išleistam "Katekizmui" ("Katekizmusa prasti žadei). Aštuntojoje baltistų konferencijoje Vilniuje bus paminėta tos pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukaktis ir pagerbtas jos autorius Martynas Mažvydas.

Čikagietis fotomenininkas Algimantas Kezys šių metų gegužės mėnesį su savo leidiniais ir meninėmis nuotraukomis viešėjo Lietuvoje. Sėkmingos apžvalginės jo darbų parodos buvo surengtos Vilniuje ir Klaipėdoje. Lietuvoje įvyko ir ten išleistos didelės A. Kezio albuminės knygos "Retrospektyva" sutiktuvės. Redaktorė Giedrė Baukienė nuotraukas daugiau kaip 300 puslapių turinčiame albume papildė anglų ir lietuvių kalbomis atspausdintomis paties A. Kezio mintimis bei kitų parašytų recenzijų ištraukomis. "Vilties" leidykla nuotraukoms netgi panaudojo kreidinį popierių, bet jos gražias pastangas sujaukė įrišimo neturintis puslapių įklijavimas, pasibaigęs jų byrėjimu. Dar viena fotomenininko A. Kezio nuotraukų paroda "Grįžtančių paukščių preliudijos" gruodžio mėnesį bus surengta Vilniaus "Vartų" galerijoje. Jai jau sutelktos šiemetinės viešnagės metu Lietuvoje darytos nuotraukos. Klaipėdos universiteto rektorius prof. dr. Stasys Vaitekūnas džiaugiasi šią vasarą iš Čikagos gauta A. Kezio didelio formato nuotraukų siunta. Jos jau puošia šio universiteto koridorių ir auditorijų sienas.

Druskininkuose gegužės 27-28 d.d. įvyko tradicinė vokalinių liaudies ansamblių šventė "Ratnyčėlė". Nemokamus koncertus kurorto sanatorijų salėse surengė Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Jurbarko, Marijampolės, Kazlų Rūdos, Švenčionių, Ukmergės ir Druskininkų vokaliniai liaudies ansambliai. "Ratnyčėlės" šventė užbaigta taip pat nemokamu bendru ansamblių koncertu Druskininkų kultūros centre.

Sūduvių konferencija įvyko Marijampolėje spalio 6-8 d.d. Joje pranešimus skaitė lietuvių, lenkų ir gudų archeologai, antropologai bei etnografai. Didžiausio dėmesio susilaukė viešnios iš Gudijos E. Kviatkovskajos pranešimas "Jotvingių pilkapiai Gudijos teritorijoje". Ji, save laikanti jotvinge, pasakojo, kad tarp Gardino ir Bresto tebėra vietovių, kurių gyventojai save tebelaiko jotvingiais, nors pasuose jie įrašyti lenkais arba gudais. Savo jotvingišką kilmę jie yra išsaugoję iš savo tėvų ir net senelių prisiminimų. Šios konferencijos medžiagą planuojama išleisti specialia knyga. Sekanti sūduvių konferencija įvyks po dvejų metų. Konferencijomis norima atgaivinti jotvingių paieškas. Pirmoji tokia ekspedicija buvo surengta Lenkijoje 1955-56 m.

Aštuntasis tarptautinis M. K. Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkursas, trukęs dvi savaites, baigėsi spalio 7 d. Pianistų konkurso laimėtojais buvo paskelbti visi šeši paskutiniosios konkurso dalies varžovai. Pirmąsias vietas užėmė vilnietė Guoda Gedvilaitė ir gudas Ivanas Stepancovas (premijos — po 2.950 JAV dolerių), antrąsias — Rygoje studijuojantis rusas Jevgenijus Samoilovas ir Dror Biran iš Izraelio (premijos — po 1.700), trečiąsias vietas — Lietuvos atstovai Vita Panomariovaitė ir Gabrielius Alekna (premijos — po 600 JAV dolerių). Menkesni varžovai buvo vargonininkų konkurse. Vertintojų komisija, neradusi nė vieno, kuris būtų vertas pirmosios vietos, dvi antrąsias su dviem 2.250 JAV dolerių premijom paskyrė vilniečiui Baliui Vaitkui ir latvaitei Ligitai Sneibei. Trečiąją vietą su tūkstančio dolerių premija laimėjo vokietis Tobias Frankenreiteris, studijuojantis Kielyje pas prof. L. Lohmanną. Ligita Sneibe, baigusi Latvijos muzikos akademiją, tobulinosi Švedijoje, jau yra laimėjusi II premiją vargonininkų konkurse Suomijoje. Ji dirba dėstytoja Latvijos muzikos akademijoje. Balys Vaitkus jau prieš dešimtį metų yra baigęs Lietuvos konservatoriją, tobulinęsis Prahos ir Liubeko aukštosiose muzikos mokyklose. 1993 m. laimėjęs III premiją vargonininkų konkurse Vokietijoje, jis dabar dirba dėstytoju Lietuvos muzikos akademijos vargonų ir klavesino katedroje. Devintasis tarptautinis M. K. Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkursas, paskutinis šį šimtmetį, įvyks 1999 m. rugsėjo 22 — spalio 7 d.d.

Dokumentinę vaizdajuostę M. K. Čiurlionio kūrinių motyvais sukūrė filmų režisierius Henrikas Šablevičius. Šią idėją jis jau prieš keletą metų buvo aptaręs su muzikologu prof. Vytautu Landsbergiu. Tačiau pasiūlymas ilgą laiką gulėjo Lietuvos kino studijos vadovų stalčiuose, nesusilaukęs jų dėmesio. Juo pavyko sudominti tik dabar, kai jau artėjo M. K. Čiurlionio šimtas dvidešimtosios gimimo metinės. Tada paskubomis ir buvo sukurta "Regėjimų" vaizdajuostė. Rež. H. Šablevičiui teko daug keliauti, kol pavykdavo surasti vietoves, primenančias M. K. Čiurlionio kūrinius ar jo matytus vaizdus. Pvz. dabartiniame St. Peterburge jis vaizdajuostėn įjungė baltąsias šiaurės naktis, kurias turėjo matyti ir ten gyvenęs M. K. Čiurlionis. Rež. H. Šablevičius kalnų vaizdų, susijusių su M. K. Čiurlionio kūriniais "Šaulys" ir "Rex" ieškojo Alpėse, Egipte, bet artimiausi M. K. Čiurlionio kūriniams savo nuotaika, spalvų deriniu vis dėlto buvo Norvegijos kalnai, nors ten M. K. Čiurlionis nesilankė ir jų nematė. Vaizdajuostėje yra daug Lietuvos vietovių, pradedant Druskininkais, Šatrijos kalnu ir baigiant Plungės klebonijos namu, kuriame teko gyventi Konstantinui ir Sofijai Čiurlioniams. Vaizdajuostę papildo pagal M. K. Čiurlionio kūrinius kompozitoriaus Jurgio Juozapaičio paruošti muzikiniai įrašai, skaitomos ištraukos iš jam skirtų artimųjų ir tik pažįstamų asmenų laiškų.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	5.25%
180-364 d. term. ind.	5.50%
1 metų term. indėlius	5.50%
2 metų term. indėlius	5.75%
3 metų term. indėlius	6.00%
4 metų term. indėlius	6.25%
5 metų term. indėlius	6.50%
1 metų GIC-mėn.palūk.	5.50%
1 metų GIC-met. palūk.	5.75%
2 metų GIC-met. palūk.	6.00%
3 metų GIC-met. palūk.	6.25%
4 metų GIC-met. palūk.	6.50%
5 metų GIC-met. palūk.	7.00%
RRSP, RRIF ir OHOSP	4.25%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	5.75%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	6.00%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	6.25%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	7.00%
Taupomąją sąskaitą	3.75%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	4.50%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.25%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	4.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	8.50%
Sutarties paskolas nuo	8.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	8.00%
2 metų	8.00%
3 metų	8.00%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	7.50%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 59 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING

Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS

Taisau visų rūšių

• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES • DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071**, Toronte.

Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

• Centrines šildymo ir A/C sistemas • Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Šaldymo sistemas, šaldytuvus • Skalbimo mašinas, džiovintuvus • Indų plovimo mašinas, viryklas

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui

tel. 416-370-3539Toronte

(Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

Countrywide

WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4889 Dundas Street West, Suite 102, Etobicoke, Ontario M9A 1B2

Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)

Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI

tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED

3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę, visais atvejais prašau kreiptis į mane, skambinant bet kuriuo metu.

RE/MAX Above the Crowd!

1678 Bloor Street West

Toronto, Ontario M6P 1A9

(2 blokai į vakarus nuo Lietuvių namų)

TEODORAS STANULIS

RE/MAX West Realty Inc.

tel. **416 769-1616,** namų tel. **416 231-4937,** nešioj. tel. **416 802-1029,** FAX **416 769-1524.**

KIPLING-RATHBURN rajone parduodamas centrinio plano 3 miegamųjų "bungalow". Du dideli žaidimų kambariai, sklypas 49x125 pėdų. Jame 18 vaismedžių. Autobusas – tiesiai į Kiplingo požeminį, arti mokyklų ir parko. Tuoj pat galima užimti. Prašoma kaina $209,900.

SĄŽINGAS, GREITAS IR GARANTUOTAI MALONUS VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS VISAIS PARDAVIMO-PIRKIMO REIKALAIS. NEMOKAMAS NAMŲ ĮVERTINIMAS

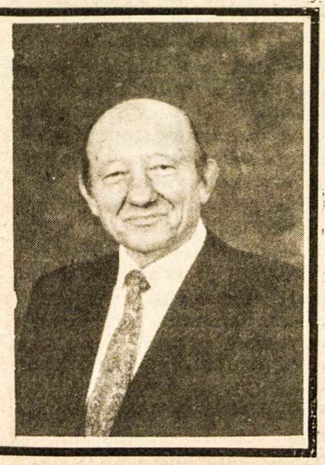

ŠALFASS-gos metinėse stendinio šaudymo varžybose rugsėjo 30 d. Arvydas Svilas (kairėje) ir jo tėvas Vytautas Svilas aptarnauja varžybų dalyvius nauja taikinių svaidymo mašina **Nuotr. B. Savicko**

Sportas

Šaudymo pirmenybės

ŠALFASS-gos metinėse stendinio šaudymo varžybose Giedraičio medžiotojų ir žūklautojų klubo šaudykloje netoli Hamiltono, Ont. rugsėjo 30 d. dalyvavo dvylika varžovų, J. Šostakas iš Detroito, MI ir kpt. V. Baranauskas iš St. Petersburgo, Fl. Trijuose pratimuose buvo paruošta 200 taikinių. 16 jardų "A" klasėje laimėjo: I v. A. Šimkevičius, II v. A. Svilas, III v. V. Svilas. "B" klasėje – I v. R. Lukošius, II v. J. Šostakas, III v. V. Baranauskas. Išlyginamų jardų grupėje – I v. V. Svilas (20 jrd.), II v. A. Svilas (21 jrd.), III v. A. Šimkevičius (23 jrd.). Dubletuose – I v. B. Savickas, II v. A. Šimkevičius, III v. R. Svilas. **B.S.**

Veiklos žinios

Europos rankinio taurės Varžybose Kauno "Granitas–Kausta" įveikė Norvegijos geriausius (29: 19; 24:26) ir toliau tęs kovas šiose varžybose.

Į Atlantos olimpines žaidynes keliones užsitikrino Lietuvos krepšinio komanda ir 3 dviratininkai: Edita Pucinskaitė, Jolanta Paškevičiūtė ir Remigijus Lupeikis. Olimpinių kandidatų sąraše dar yra 58 sportininkai. Be to, nutarta dar kartą kreiptis į lengvosios atletikos federaciją, kad diskininkui Romui Ubartui būtų sutrumpintas diskvalifikacijos laikas.

Lietuvos boksininkai po gerų pasirodymų Varšuvos ir Talino tarptautinėse varžybose išvyksta į treniruočių stovyklą JAV.

Ledo ritulio turnyras vyko Danijoje. Jame dalyvavo Danijos, Estijos, Izraelio ir Lietuvos ledo ritulio čempionai. Lietuvai atstovavo Elektrėnų "Energija", kuri įveikė Izraelio "Bat Yam" 8:6 ir laimėjo 3-čią vietą. Lietuviai buvo nustebinti – "Bat Yam" žaidėjai kalbėjo rusiškai.

Europos futbolo atrankinėse varžybose, laimėjus rungtynes prieš Estiją, Lietuva priartėjo prie antros vietos: 1. Kroatija 20, 2. Italija 17, 3. Lietuva 16. Lietuva turi geresnį įvarčių skirtumą: Lietuva 13-8, Italija 13-5.

Darius Kasperaitis, buvęs "Energijos" ir rusų rinktinės ledo ritulininkas, pasižymėjęs išdaigomis ant ledo pasirašė sutartį žaisti "N.Y. Islanders" komandoje. **A.S.**

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lėšų taupymą, rinkiminiame vajuje pavadintą sveiko proto revoliucija.

Ontario NDP socialistų premjero Bob Rae vyriausybė geresnių rezultatų lėšų telkime susilaukė Ontario Windsore atidarytuose lošimų namuose. Mat kitoje Detroito upės pusėje prie Windsoro yra didysis JAV pramonės centras Detroitas, su Windsoru sujungtas tuneliu ir tiltu. Buvo tikėtasi, kad lošimų namai Windsore susilauks daug amerikiečių iš Detroto. Dabar jau buvo paskelbta, kad per vienerius metus (nuo 1994 m., balandžio 1 d. iki 1995 m. kovo 31 d.) lošimų namai turėjo 419 milijonų dolerių apyvartą. Tačiau padengus visas išlaidas ir sumokėjus 129 milijonus dolerių lošimus pravedusiai Ontario Casino korporacijai, Ontario vyriausybės iždui teko tik 129 milijonai dolerių. Ši suma atrodo labai menka, kai žinai, kad vien tik Ontario vyriausybės metinės skolos palūkanoms padengti reikia aštuonių bilijonų dolerių.

Moralinę problemą sudaro lošimais užsikrėtusi didoka dalis Ontario gyventojų. Pravesti tyrimai liudija, kad įvairiuose su pinigu susietuose lošimuose dalyvauja apie 10% suaugusių Ontario gyventojų – beveik vienas milijonas. Jame yra apie 100.000 liguistų, savo veiksmų nekontroliuojančių lošikų, negalinčių susitaupyti pakankamai dolerių pragyvenimui ir senatvei. Daugelis jų lošti pradėjo jauni ir dabar yra užsikrėtę nepagydoma lošimų liga. Kiti dar tik žengia pirmuosius žingsnius. Britų Kolumbijoje ir kai kuriose kitose provincijose jau buvo uždraustos automatinės lošimų mašinos viešose vietose. Atlikti tyrimai liudija, kad 88% lošiančių asmenų gyvena apgaulinga viltimi tapti turtingais, 86% siekia nervinės įtampos. Kiti 68% lošiančių moterų ir 61% vyrų lošime ieško atsipalaidavimo nuo savo gyvenimo kasdienybės.

Ontario provincijoje dabar yra tiek daug visokių loterijų, kad iš tikrųjų nėra jokio reikalo steigti lošimų namus. Juk yra ir tokių, kuriose lošėjas, nusipirkęs bilietėlį su savo pasirinktu numeriu, bingo numeruotų kamuoliukų dėka kartais susilaukia milijonų dolerių laimikio, atleisto nuo pajamų mokesčio vyriausybei. Loterijų bilietėliai yra pigesni už lošimų namams atiduodamus pinigus. **V.Kst.**

"The Globe a. Mail" 1995. X. 14 "Focus" skyriuje išspausdino ilgą straipsnį apie moterų būklę Balkanuose ir kanadiečių moterų grupę, rengiančią filmą "A Balkan Journey", finansuojamą "Gerda Film Production" Toronte. Šešių moterų grupė buvo nuvykusi į Kroatiją ir Serbiją. Ten filmavo vaizdus, rodančius moterų priešinimąsi dabartiniam karui Jugoslavijoje, kur grumiasi serbai, kroatai, bosniečiai (musulmonai). Grupės filmuotoja minima Zoe Dirsė. Tai iš Delhi kilusi Z. Dirsytė, pasižymėjusi filmuotoja. Jos kūrinys yra ir filmas "Baltic Fire", rodytas televizijoje prieš keletą metų. Minėtame "The Globe a. Mail" nr. įdėta ir didelė jos nuotrauka drauge su kitomis moterimis.

Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –

LEIDĖJAI

Ateitininkų žinios

Toronto moksleiviai ateitininkai pradėjo savo metų veiklą bendru moksleivių ir tėvų pasitarimu spalio 22 d. po Mišių Prisikėlimo parapijos patalpose. Globėjai šiais metais lieka kun. Edis Putrimas (533-0621) ir Gabija Petrauskienė. Naujai prisideda Dana Grajauskaitė. Pasitarime dalyvavo ir Toronto ateitininkų veiklos koordinatorė dr. Ona Gustainienė. Į moksleivius priimamas jaunimas nuo 8 iki 13 klasės. Veikloje kviečiami dalyvauti gimnazistai ir nepriklausantys ateitininkams.

Moksleiviai ateitininkai kviečia parapijos jaunimą nuo 8 iki 13 klasės į susirinkimą (išvyką) ateinantį sekmadienį, lapkričio 5 d. tuojau po Šeimų šventės 10.15 val. Mišių Tėvo Bernardino kambaryje. Po trumpo susirinkimo ir bendrų pietų vyksime kartu (miesto transportu) aplankyti Toronto arkivyskupijos tvarkomą benamių prieglaudą "Out of the Cold Shelter".

Toronto veiklos planas: Pirmajame pasitarime sudarytas veiklos planas, apimantis rudens laikotarpį iki Kalėdų. Lapkričio 5 d. moksleivių susirinkimas, bendri pietūs ir išvyka į Toronto arkivyskupijos globoje veikiančių benamių prieglaudą. Lapkričio 1 d. moksleiviams kalėdojimas Kuliavų namuose, kurį praves kun. Edis Putrimas. Lapkričio 25-26 moksleiviai dalyvauja su savo rankdarbiais Prisikėlimo parapijos kalėdiniame bazare. Gruodžio 17 d. Prisikėlimo parapijoje ateitininkų Kūčios, kuriose moksleiviai dalyvaus su savo pasirodymu.

Žiemos kursai gimnazistams visuomet vyksta tarp Kalėdų ir Naujų Metų Dainavos stovyklavietėje prie Detroito, tačiau šiais metais pirmą kartą jie vyks Albion Hills vietovėje prie Toronto. Data: nuo gruodžio 26 d. iki sausio 1 d. 1996 m. Kursų programa rūpinasi MAS centro valdyba iš Čikagos. Temas ruošia dr. Vytautas Vygantas ir Vėjas Liulevičius. Technine ruoša rūpinasi Toronto ateitininkai su kun. Edžiu Putrimu.

Gabija Petrauskienė

Skautų veikla

• LSS rašinių konkursas visų šakų skautų-čių nariams pratęsiamas iki gruodžio 31 d. Konkurso tema: "Mano šeimos kelionė iš Lietuvos į užsienį". Sąlygos jau anksčiau buvo spaudoje skelbtos. Smulkesnius paaiškinimus apie šį konkursą teikia vienetų vadovai. Raginama rašinius rašyti sueigų metu. Rašiniai siunčiami konkurso k-jos adresu: s. fil. R. Lukienė, 2900 W. 100 Pl., Evergreen Pk., IL 60805, USA.

• "Rambyno" tunto draugininkai: vilkiukų ps. A. Paškus tel. 416 766-7984, pav. sk.v.v.sl. L. Narušis ir sk. v.sl. R. Pečiulis; skautų – ps. R. Kalendra tel. 416 621-2332, pav. sk.v.v.sl. M. Slapšys ir globėjas s. fil. dr. A. Dailydė; prit. sk. – sk.v.sl. P. Sukauskas tel. 416 767-2954, globėjas ps. A. Kaminskas; sk. vyčių – sk.v.v.sl. G. Karasiejus tel. 905 279-9079, pav. sk.v.v.sl. D. Viskontas; jūrų sk. – laivo vadas j.b.v.vl. dr. E. Birgiolas tel. 416 239-8086, pav. j.b.vl. V. Kulikauskas, j.ps. S. Namikas ir j.b.v.vl. dr. A. Pacevičius.

• "Šatrijos" tunto draugininkės: liepsnelių – ps. D. Petrauskienė; paukštyčių – vyr.sk. psl. R. Slapšytė, pav. vyr.sk. D. Gudelytė; skaučių – vyr.sk. J. Raškauskaitė tel. 416 979-3098, pav. vyr.sk. v.sl. R. Saplienė; vyr.sk. T. Bražukienė ir ps. I. Balsytė, globėja v.sk.v.sl. I. Viskontaitė; prit.sk. vyr. sk. A. Sergautienė tel. 905 826-5697, pav. v.sk.sl. R. Birgiolienė; vyr. skaučių – vyr.sk. R. Sakutė tel. 416 924-9065, pav. gint.v.vl. Z. Nausėdienė ir v.sk.sl. I. Pivoriūtė; Birutės dr-vės – ps. K. Dambaraitė-Janowicz tel. 416 769-4891, jūrų skaučių l. vadė – gint.v.vl. K. Janavičiūtė tel. 416 233-0405, pav. vyr. sk. R. Pacevičienė. **M.**

Dr. Gina J. Ginčauskaitė

optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5

(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Tel. 416 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

Kanados Lietuvių Fondas

Lithuanian Canadian Foundation

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškime Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

5.25% už 90-179 dienų term. indėlius
5.50% už 180-364 dienų term. indėlius
5.50% už 1 m. term. indėlius
5.75% už 2 m. term. indėlius
6.00% už 3 m. term. indėlius
6.25% už 4 m. term. indėlius
6.50% už 5 m. term. indėlius
5.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.
5.75% už 1 m. GIC invest. pažym.
6.00% už 2 m. GIC invest. pažym.
6.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
6.50% už 4 m. GIC invest. pažym.
7.00% už 5 m. GIC invest. pažym.
4.25% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
5.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
6.00% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
6.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
6.50% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
7.00% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
4.00% už OHOSP (variable rate)
3.75% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)
5.00% kasd. pal čekių sąsk. virš 50.000
5.00% už Amerikos dol. 1 m. GIC
4.00% už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol.Sav.Acc.).

IMA:

už asmenines paskolas nuo	8.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	7.50%
2 metų	7.50%
3 metų	7.75%
4 metų	7.75%
5 metų (fixed rate)	8.25%
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų (variable rate)	7.50%

Asmeninės paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per **103** milijonus dolerių

MasterCard ***Kredito kortelė***

*Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki **$2,000** ir asmeninių paskolų drauda iki **$30.000.** Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.*

*Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire Transfer) į **LIETUVĄ** ir į kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS:

• Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
• Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.
• Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 416 532-1149

'SAMOGITIA'

Knygų rišykla "SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus.

A. Plenys

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel.(905) 625-2412

SPAUSTUVĖ PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.

Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont.

Savininkas Jurgis Kuliešius

Tony Genys

Sutton GROUP

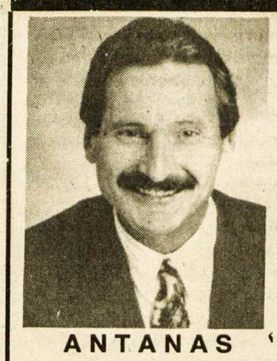

ANTANAS GENYS

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.

Prašau skambinti šiandien

tel. **416 236-6000**

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor

5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2

Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsikviečiant jūsų gimines iš Lietuvos. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. Reikalui esant atvažiuojame į namus. Per 7 darbo dienas jūsų giminėms Lietuvoje tiesiai į rankas perduodam amerikietiškus dolerius.**

KELIONĖS Į LIETUVĄ

visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Prahą, Varšuvą arba per kitus jūsų pageidaujamus miestus ir įvairias oro linijas. Didelis pasirinkimas. *Labai greitai parvežam viešnagei jūsų gimines iš Lietuvos.*

DĖMESIO! NUPIGINTA:

VILNIUS - KAUNAS

Naujos rudens – žiemos sezono kainos – $950 plius mokesčiai.

KELIONĖS Į VISUS KITUS KRAŠTUS.

TEIRAUKITĖS APIE ĮVAIRIUS BILIETŲ IŠPARDAVIMUS.

Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p. į Algį Medelį asmeniškai arba kasdien nuo 10 v.r. iki 6 v.v. į Mariją (angliškai, rusiškai arba lenkiškai).

UNITY TRAVEL, 1558 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 416-538-6570 FAX 416-538-9657

ALGIS MEDELIS

Lietuvos prezidentas Jungtinėse Tautose

Jungtinių Tautų 50 m. veiklos iškilmingas minėjimas Niujorke įvyko spalio 22-25 d.d. Toje iškilmėje – visumos suvažiavime dalyvavo 155 valstybių vadovai, jų tarpe ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, lydimas užsienio reikalų ministerio Povilo Gylio, patarėjo Justo V. Paleckio, ambasadoriaus prie JT dr. Oskaro Jusio bei kitų delegacijos narių.

Jau pačią pirmąją dieną prezidentas susitiko su JT gen. sekretoriumi Boutros Boutros Ghali, kalbėjo su Rusijos prezidentu B. Jelcinu, Ukrainos, Turkijos prezidentais, Lenkijos, Švedijos ministeriais pirmininkais, Vatikano valstybės sekretoriumi A. Sodano bei kitais iškilmių dalyviais. Vakare dalyvavo valstybių vadovų garbei surengtame priėmime Niujorko viešojoje bibliotekoje, kur susitiko su JAV prezidentu B. Clintonu ir kitais valstybių vadovais.

Spalio 23 d. prezidentas dalyvavo visuotiniuose minėjimo posėdžiuose. Vengrijos priėmime, minint 1956 m. revoliuciją, susitiko su Vengrijos prezidentu Arpal Goncz, Slovėnijos ir Latvijos vadovais.

Spalio 24 d. tarp kitų 204 kalbėtojų kalbą pasakė ir Lietuvos respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas. Jis kalbėjo lietuviškai, ir kalba tuo pačiu metu, kaip ir visos kitos, buvo verčiama į oficialias JT kalbas.

Prezidentas pasakė, kad svarbiausioje mūsų planetos salėje visus čia susirinkusius "jungia viltis ir tikėjimas nauja pasaulio tvarka". Reikėtų sukurti naujus bendrus "mechanizmus dabarties bei ateities iššūkiams įveikti". Šių dienų pasaulis susiduria su migracijos, demografijos bei gamtos nuniokojimo problemomis. Lietuvoje matoma valstybės pareiga užtikrinti žmogaus saugumą bei jo gerovę. Lietuva taipgi "didžiuojasi geros kaimynystės principais". Pasaulyje būtų padaryta didelė pažanga, jei gerus santykius palaikyti su visais kaimynais daugumai pasisektų. Taikos palaikymo veiksmuose Lietuva remia Jungtinių Tautų vadovaujantį vaidmenį.

"Mes pasisakytume už griežtesnį tikslų bei užduočių pasiskirstymą, didesnį veiksmų koordinavimą Jungtinių Tautų taikos palaikymo operacijose", – kalbėjo prezidentas.

Lietuva gerai suprantanti, kad kitų Jungtinių Tautų būti negali, tačiau ši organizacija nebespėjanti vytis besikeičiančių poreikių. Jungtinės Tautos esą atsidūrusios gilioje krizėje ir sunkioje finansinėje būklėje. Reformą reikėtų pradėti nuo JT sistemos stiprinimo ir Saugumo tarybos išplėtimo. Lietuva remianti Vokietijos ir Japonijos įjungimą į nuolatinių tos tarybos narių sudėtį. Taipgi Lietuva siekianti užtikrinti "mažų valstybių interesų atstovavimą šioje struktūroje". Jungtinės tautos turėtų ryžtis atsakyti į šių dienų iššūkius – tarptautinį nusikalstamumą, narkotikų prekybą, terorizmą, AIDS ligos plitimą. Pirmenybė taikai ir saugumui neginčytini, tačiau veikla neturėtų būti vykdoma "ekonominių bei socialinių programų sąskaita".

Prezidentas kalbą baigė pabrėždamas, kad "50 Jungtinių Tautų veiklos metų davė konkretų ir didį rezultatą". Išaugęs naujų demokratinių valstybių skaičius, sumažėjusi pasaulinės apimties branduolinio susipriešinimo grėsmė. Tačiau visi pavojai dar nesą pašalinti, todėl turime "gyventi drauge, geriau suprantant vienas kitą, vis glaudžiau bendradarbiaujant. Tai mano optimizmo ir tikėjimo žmogumi bei ateitimi pagrindas".

Ilgiau trukusiame susitikime su Jungtinių Tautų gen. sekretoriumi Boutros Boutros Ghali spalio 25 d. prezidentas A. Brazauskas įteikė gen. sekretoriui skulptoriaus Stanislovo Kuzmos skulptūrą "Eglė – Žalčių karalienė", pastebėdamas kad tai "atspindi vieną gražiausių ir reikšmingiausių mūsų mitų, lietuvių tautos gyvybingumą". Gen. sekretorius, dėkodamas už dovaną, pasakė, kad skulptūrą laikysiąs savo darbo kabinete. Jis labai įvertino Lietuvos dalyvavimą taikos palaikymo pajėgų veikloje stengiantis sureguliuoti kilusį konfliktą buvusioje Jugoslavijoje. **Inf.**

SKAITYTOJAI PASISAKO

AR NE KLAIDA?

Šaulių žurnale "Trimitas" (Vilniuje) 1995 m. 6-7 nr., skyriuje "Apie knygas" minimas išeivijoj gyvenąs šaulys – autorius šių knygų: "Kai siaubas artėjo", "Klajūno respublika", "Rimuoju sau"; prie šių pridėta ir "Baltija šaukia" – kaip irgi jo kūrinys – knyga.

Įdomu, ar čia nebuvo klaida? Nes 1947 m. išleista poezijos knygelė "Baltija šaukia" buvo kito autoriaus – poeto Prano Lemberto, jau mirusio. O šiemet – 1995 m. – išleista Vilniuje Prano Lemberto poezijos rinktinė "Tėvynės drobės". Gražus dail. L. Spurgos viršelis, iliustruota ir šeimos bei draugų nuotraukomis.

Alė Rūta, Santa Monica, CA

UŽGAULIOJIMAI

Aurelija Balašaitienė yra gabi ir energinga žurnalistė. Bet kuriame laikraštyje jos rašinius skaitau pirmoje eilėje. "TŽ" 1995 m. 41 nr. ji skundžiasi, kad moterys dažnai užgauliojamos rašančių vyrų. Faktų nenurodo, tad negalima patikrinti. Užgauliojimų pasitaiko ne tik moterims, bet ir vyrams – vyrai vyrus užgaulioja. Žinau tokį atvejį. Vienas vyras laikraštyje buvo kito apšauktas komunistu. Tas laikraštis nusiųsto paneigimo nespausdino. Kreipėsi į kitus laikraščius – visi atsisakė spausdinti. Kreipėsi į Bendruomenės garbės teismą, bet ir tas atsisakė. Taigi ką vyrai turi kaltinti?

J. Šajauka, St. Catharines, Ont.

POGRINDŽIO "AUŠRA"

Nuoširdžiai dėkoju už "TŽ", kuriuos gavau rugsėjo 3 d., ir už gerus žodžius, kurie ten parašyti Lietuvos labui. Tai pirmas spausdintas žodis apie pogrindžio "Aušrą", artėjant jos pasirodymo 20-ties metų jubiliejui, kuris įvyks Lietuvos katalikų mokslo akademijoje š.m. lapkričio 11 d. Numatomas dar vienas visuomeniškas paminėjimas Kauno Vytauto Didžiojo universitete.

Pirmą kartą perskaičius "TŽ" liko geras įspūdis. Anksčiau apie juos tik esu girdėjęs. Tai didelis turtas Lietuvai ir visiems lietuviams visose "amerikose". Gaila, kad "TŽ" neplatinami bent keliuose Vilniaus ir kitų miestų spaudos kioskuose.

Č. Kunevičius, Kaunas

TORONTO

Klivlando Šv. Kazimiero lietuvių mokyklos 45 mokiniai dalyvavo Kanados lietuvių vaikų šventėje spalio 14-15 d.d. Mississaugoje, Ont. Apie tai rašo O.Č. "Dirvos" spalio 19 d. laidoje ir pažymi, kad vaikai gerai pasirodė sporto ir meno varžybose, dalyvavo bendroje programoje su kitais chorais ir dainavo atskirai. Iškeliamas muz. Ritos Kliorienės muzikinis įnašas — naujos sukurtos dainos šiai šventei bei Eglės Laniauskienės prisidėjimas parengiant vaikus jų bendraamžių šventei.

Baltiečių moterų tarybos metiniai pietūs įvyko spalio 21, šeštadienį, Crowne Plaza viešbutyje, Toronte. Susirinko arti 60 estų, latvių ir lietuvių skyrių narių ir jų svečių, kuriuos pasveikino BMT pirmininkė Irena Šernaitė-Meiklejohn. Kalbėtoju buvo pakviestas prof. Voldemars Innus, latvių kilmės profesorius, Buffalo, NY, universiteto viceprezidentas, vienas iš "Riga Business School" steigėjų. Jis papasakojo apie šios mokyklos steigimą, kuriam pradėta ruoštis dar prieš nepriklausomybės atstatymą. Gavus paramą iš "United States Information Service", Otavos bei "State of New York" universiteto, kurie siuntė ir apmokėjo savo profesorius, RBS pradėjo veikti 1992 m. prie Rygos technikos instituto. Š. m. gegužės mėnesį "Master of Business Administration" (MBA) laipsniais jau baigė 12 latvių. Dabar RBS gauna lėšų ir iš kitų institucijų. Prof. Innus teigimu, paramos tęstinumą užtikrino nuolatiniai pranešimai apie pasiektus darbus.

Baltietės moterys vėl susirinks lapkričio 29 d. kalėdiniam pobūviui Latvių centre, kur Irena Lukoševičienė kalbės apie moterų būklę Lietuvoje. **Dlv.**

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdybos iniciatyva 1995 m. spalio 12 d. metinės šventės proga buvo paminėta 12-toji "Vilniaus Manor" įsteigimo sukaktis. Dar daugelis dabartinių gyventojų tebesinaudoja butais, kuriuose jie įsikūrė prieš 12 metų. Programai vadovavo Aldona Dargytė-Byszkiewicz, parengimų komiteto pirmininkė, o įžanginį žodį tarė klubo valdybos pirm. Augustinas Sukauskas. Priminęs nueitą kelią ir nuveiktus darbus per paskutiniuosius 12 metų, paminėjo ir pagerbė pirmosios pensininkų valdybos narį Martyną Račį, o tylos minute — visus mirusius pensininkų klubo narius ir brolius bei seses lietuvius, ypač tuos, kurie žuvo Sibire.

Meninę programą atliko pensininkų klubo choras "Daina" vadovaujamas L. Turūtaitės ir iš Vasagos atvykę "linksmieji broliai".

Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, palaiminus valgius ir pasivaišinus, kavutės metu įvyko loterija.

Svečias adv. Algis Pacevičius kalbėjo apie svarbą naujai įsigalėjusio Ontario provincijos įstatymo dėl teisinio įgaliojimo turtui ir/ar asmeniui pavedimą tvarkyti kitiems. Tai "Power of attorney for property" ir "Power of attorney for personal care" pasirašymą, svarbą ir pasekmes.

Užbaigai visi dalyviai buvo iškviesti į darželį, kur vedėjo Algirdo Vaičiūno rūpesčiu buvo pastatytas lietuviško stiliaus kryžius. Jį padovanojo "Vilniaus" rūmų gyventojas Antanas Imbrasas. Kryžiaus šventinimo apeigas atliko kun. A. Simanavičius, OFM, o susirinkusieji sugiedojo "Marija, Marija", tuo užbaigdami dvyliktąsias metines. **Inf.**

• **Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sėkla dirvon, kuri su laiku pražysta gėlių žiedais**

Kanados lietuvių vaikų šventei besirengiant. Ontario Londone muzikė DALIA VISKONTIENĖ vadovavo jungtinio choro repeticijai, kurioje dalyvavo ir Toronto Maironio mokyklos choras Nuotr. Ant. Rašymo

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

Mes patarnaujame pristatydami Jūsų artimiesiems maisto komplektus, sudarytus Lietuvoje. Pristatymas į namus nuo 7-14 dienų po Jūsų čekio gavimo. Jums atsiųsime Lietuvoje pasirašytą pakvitavimą.

ŠVENTINIS SIUNTINYS nr. 4 – $97.00

Dešra rūkyta	2 kg	Riešutai skard. sūdyti	400 gr
Sūris olandiškas	1 kg	Medus	500 gr
Kava malta FOLGERS	360 gr	Prieskoniai	200 gr
Majonezas	200 gr	Aliejus augalinis	2 lt
Mėsos kons. kap. kumpis	500 gr	Cukrus	2 kg
Silkė marinuota	360 gr	Miltai	5 kg
Šprotai aliej. (4 dėž.)	640 gr	Ryžiai	2 kg
Vištienos sultinys	240 gr	Makaronai	1 kg

PRIEDAS nr. 95 – 14 – – – – $30.50: cukrus 10 kg, miltai 10 kg, aliejus 1 kg.
Kainos yra su pristatymu. Rašykite ar skambinkite dėl pilno sąrašo:
Genė ir Vytas Kairiai, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ont. L8E 5A6.
Tel. 905 643-3334

AUDRA travel & CRUISES CORPORATION

Vienintelis Kanadoje lietuviškas kelionių biuras kviečia keliauti kartu!

N A U J O V Ė S!!!

Bendradarbiaujame su valstybine Lietuvos oro linija LAL. Parduodame bilietus visiems LAL skrydžiams. Kviečiame naudotis LAL ir AUDRA TRAVEL paslaugomis!

Naujas, patogus ir greitas skridimas į Vilnių per Paryžių arba Londoną su **AIR CANADA** ir **LAL** arba **CANADIAN** ir **LAL** kaina **$950** (kan.) + mokesčiai. Vasaros metu – **$1200** (kan.) + mokesčiai. Trys skrydžiai per savaitę, 140 svarų nemokamo svorio.

* * * * * * * * * * * * * * *

* Mūsų įstaigoje galite įsigyti bilietus skridimams su FINNAIR, LUFTHANSOS, KLM, ČEKOSLOVAKŲ, LOT bei kitų planinių bendrovių lėktuvais
* Parduodame ir neplaninius (charterinius) skridimus, kaina į Vilnių gegužės mėnesį pradedant nuo **$699** (kan.)
* Sutvarkome iškvietimus
* Parūpiname vizas
* Parduodame pramogines keliones į šiltus kraštus ir laivais

Kviečiame naudotis mūsų lietuviško biuro paslaugomis

Telefonas 416 533-8443
FAX 416 533-6279
1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

RE/MAX Above the Crowd!

Juozas (Joseph) NORKUS

#1 KANADOJE

Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.

Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį.
Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.

RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6P 1A9

Skambinti bet kuriuo metu
įstaigos tel. 416 769-1616
namų 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

AMBER GLOBUS LTD.

2230 Lakeshore Boulevard West
Etobicoke, Ontario M8V 1A5 *(Humber Bay Plaza)*
Tel: (416) 255-8603 Fax: (416) 255-8220
Darbo laikas:
pirm. - penkt. 9 v.r. - 6 v.v., šešt. 10 v.r. - 4 v.p.p.
Mūsų atstovai:
Hamiltone – Alfredas Zorkus, tel. (905) 522-9966
Montrealyje – Žaklina, Maris Kemzane, tel. (514) 637-9495

Siuntiniai laivu:
1 kubinė pėda – $8.00 plius $15 pristatymas
arba
1 kg – $1.50 plius $15 pristatymas

Siuntiniai lėktuvu:
1 kg - $5.50 plius $15 pristatymas
Siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę.
Siuntiniai **nemuituojami.**

UŽSAKOME KELIONES Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS: nuo $1050

Pervedame pinigus – JAV arba Kanados $ $: 5% plius $15 pristatymas
Pigiausiomis kainomis persiunčiame automobilius ir kitus stambius krovinius į Baltijos šalis.
Siūlome paruoštus Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų maisto siuntinius.

Registruota masažo terapeutė
Ramona Girdauskaitė, *B.Sc., R.M.T.*
20 High Park Blvd., Toronte.
Gydomasis masažas *("Craniosacral Therapy")*
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 416 536-5437
Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydomąjį masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, *D.S., D.D.S.*
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: (905) 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) **Tel.: 416 530-1070**

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, *D.D.S.*
Dr. S. DUBICKAS, *D.D.S.*
Dr. R. KARKA, *D.D.S. M.S. Dip. Orth.*
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West (Prie Jane St.) Telefonas **416 763-5677**

Šeimos gydytojas,
dr. Aleksandras Spudas
šiuo metu priima naujus pacientus.
1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)
Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6
Tel. 416 751-0082

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Tel. 416 240-0594 (24 valandas)
FAX 416 248-5922

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3
Tel. (416) 762-7393
Fax (416) 763-0674
Atstovybės Lietuvoje naujas adresas: Goštauto 4-78
(kitoje Neries upės pusėje nuo "Lietuvos" viešbučio)
Vilnius
Tel. (3702) 22 78 97
Fax (3702) 22 63 68

DRESHER

DRAUDA
Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.

Nekilnojamas turtas
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius

Nekilnojamo turto įkainojimas
– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Praėjusį sekmadienį, spalio 29, įvykusi Kapinių lankymo diena susilaukė gausių dalyvių. Iškilmingose pamaldose 3 v.p.p. pamokslą pasakė kun. Algirdas Kildušis, svečias iš Lietuvos.

— Palaidoti: spalio 28 d. a.a. Bronė Čirūnienė, 90 m. amžiaus; spalio 30 d. a.a. Liudas Merkelis, 93 m. amžiaus.

— Pakrikštyta: spalio 22 d. Petro ir Rūtos Liaubų dukrelė Melisa-Kristina.

— Tuoktis ruošiasi: Viktorija Kurpytė su Dennis De Marchi.

— Jaunų motinų-audėjų būrelis kviečia jungtis naujas nares ir dalyvauti kartą į mėnesį vykstančiame susirinkime. Prašome skambinti Julijai tel. (905) 827-8503.

— Mišios lapkričio 5, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. dr. Joną ir Haliną-Jonę Žmuidzinus (VI metinės), 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už Pakalkų šeimos mirusius.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio, spalio 29, popietėje dalyvavo 132 asmenys.

— LN valdybos posėdis įvyks lapkričio 1, trečiadienį, 7.30 v.v.

— Lapkričio 11, šeštadienį, 7 v.v. įvyks LN 44-asis tradicinis pobūvis. Programoje — Toronto lietuvių vyrų choras "Aras" ir "Gintaro" ansamblio jaunių grupė. Gros V. Povilonio ir V. Ramanausko muzikinis duetas. Įėjimas $8 asmeniui. Visi maloniai kviečiami dalyvauti. Dėl bilietų kreiptis į T. Stanulį (416) 769-1616 arba į LN raštinę (416) 532-3311.

— "Lokio" svetainėje muzikinė vakaronė — lapkričio 24, penktadienį, 9.30 v.v. Programą atliks Vaclovas ir Valdas.

— Primename "Lokio" svetainės lankytojams, kad galima pasinaudoti pasiūlymų bei pageidavimų dėžute.

— LN kultūros komisija turi įvairių lietuviškų vaizdajuosčių (video kasečių): vaikų programų, teatro veikalų, koncertų ir t.t. Tai puiki dovana ateinančių švenčių proga. Platesnę informaciją teikia: "Videoteka", 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6. Tel. (416) 762-5419 ir (416) 769-1266. Faksas (416) 769-4191.

Anapilio keltuvo vajui aukojo: $200 — M. A. Pranevičiai; $30 — J. O Balsiai. Iš viso keltuvui yra suaukota $41,118.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $120 — J. O. Balsiai (a.a. Albinos ir Juozo Kriaučiūnų mirties metinių proga); $75 — E. Mardosienė.

A. a. Antano Svirplio šeštųjų mirties metinių proga žmona Liuba Svirplienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. a. Antaninos Pliūrienės vienerių mirties metinių prisiminimui duktė dr. Diana Pliūra "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

Mylimos mamytės a.a. Halinos Rickienės 5 metų mirties sukakčiai atminti duktė Alina ir Kazys Žilvyčiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. a. Stefanijos Vaitekūnienės ir a.a. Otilijos Stanaitienės šviesiam atminimui pagerbti tremtinių mokyklai "Lietuvių namai" Vilniuje Ema Lorencienė aukojo $40.

A. a. Stefanijai Vaitekūnienei mirus, užjausdami jos seseris, Bernadetą, Leonardą ir artimuosius, Audronė ir Antanas Kazanavičiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

Slaugos namai

Toronto slaugos namų komiteto pirmininkas J. V. Šimkus spalio 15 d. Lietuvių namų informaciniame susirinkime padarė pranešimą Slaugos namų reikalu, kuriame nurodomi įvairūs ir svarbūs pasitarimai su Toronto miesto taryba, atskirų skyrių pareigūnais bei planavimą ir statybą tvarkančiomis įstaigomis. Nurodomos taipgi ir pastangos gauti autoaikštę iš Toronto tranzito komisijos (TTC), pastangos apginti 20 Dorval Road pievos panaudojimą automobiliams. Pranešime keliami sunkumai gauti Butų ministerijos (Ministry of Housing) pagalbą statybai ir išlaikymui. Mat po paskutinių Ontario rinkimų visa butų politika yra pasikeitusi. Ontario sveikatos ministerija tautinių grupių, kaip ne pelno siekiančias, slaugos namų statybas remia. Tokiu būdu ir projektuojami lietuvių Slaugos namai bus remiami. Provincijos parama ilgalaikei priežiūrai gali būti teikiama 50% projekto kainos. Lietuviai turės sutelkti kitus 50%. Finansų telkimas ir derybos dėl pastato ir jo aplinkos toliau tęsiami. **Inf.**

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praeitą sekmadienį, spalio 29, per visas Mišias pamokslus sakė kun. A. Kildušis, Ežerėlio klebonas.

— Lapkričio 3, pirmas mėnesio penktadienis. Seneliai ir ligoniai lankomi namuose iš anksto susitarus. Mūsų šventovėje 7 v.v. bus Šv. Valanda ir 7.30 Mišios. Klausomos išpažintys.

— Lapkričio 4, pirmas šeštadienis. Gyvojo Rožinio dr-ja 11 v.r. renkasi Rožinio kalbėjimui ir Mišioms. Pensininkų namuose Mišios 5.30 v.p.p.

— Spalio 22 d. pakrikštyta Aleksandra, Antano ir Sigitos (Burokaitės) Abromaičių dukrelė; Lina-Elena, Vlado ir Teresės (Burauskaitės) Samonių dukrelė.

— Spalio 26 d. palaidota a.a. Stefanija Vaitekūnienė, 95 m. amžiaus.

— Vėlinių išvakarėse, lapkričio 1, trečiadienį, 7 v.v. mūsų šventovėje bus aukojamos Mišios už mirusius parapijiečius. Giedos parapijos choras. Taip pat prisiminsime nuo praeitų Vėlinių iki šių mirusius parapijiečius.

— Toronto lietuvių pensininkų klubas lapkričio 2 d. minės Vėlines. Mišios 11 v.r. mūsų šventovėje, pietūs 12.30 v. "Vilniaus" rūmuose. Mišių metu giedos muz. L. Turūtaitė ir pensininkų choras "Daina".

— Ateinantį sekmadienį, lapkričio 5, mūsų parapijos šeimų šventė. Per 9.15 ir 10.15 v.r. Mišias Silvija ir Jonas Freimanai pasidalins mintimis, kaip malda ir šeiminis gyvenimas padėjo išsigydyti iš vėžio ligos. Bus taip pat santuokos priesaikos atnaujinimas. Ateidami į Mišias prašome atsinešti negendančio maisto, kuris bus perduotas "St. Francis Table" vargšų valgyklai. Maistą sudėti į dėžę šventovės prieangyje.

— Mišios lapkričio 5, sekmadienį, 8.15 v.r. — už a.a. prel. Praną Vaserį, 9.15 v.r. — už a.a. Michael ir Maria Waitaviez; 10.15 v.r. — už Vėlinių novenai pavestas sielas, a.a. Kuodžių šeimos mirusius ir a.a. Mariją Vaškienę; 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Kanados lietuvių muziejaus-archyvo išlaikymo vajui aukojo: $100 — Z. P. Sakalas, B. Vaidila; $60 — A. Zarembaitė; $50 — B.G. Cižikai. Ačiū labai!

Danutė ir Vacys Jakovickai iš Čikagos, lydimi Alinos ir Kazio Žilvyčių, spalio 30 d. lankėsi "Tėviškės žiburiuose", domėjosi laikraščio leidyba ir paliko $50 auką. Leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

Pensininkams ruošiamas informacinis susirinkimas apie vaistus Toronto miesto rotušėje ketvirtadienį, lapkričio 9, nuo 1.30 iki 3.30 v.p.p. Kalbės įvairių sveikatos sričių žinovai. Vaizdajuostės bus rodomos nuo 12.30 v.p.p. Platesnę informaciją apie šį renginį galima gauti skambinant 416 392-0127.

Kapinių lankymo diena praėjusį sekmadienį, spalio 29 Anapilio sodyboje, Mississaugoje, Ont., nors ir vėsokam orui esant, sutraukė gausius lankytojų būrius. Kai kurie žvakutes ant savo artimųjų kapų uždegė rytmetį, kiti temstant, bet daugiausia lankytojų susitelkė 3 v. popiet, kai Lietuvos kankinių šventovėje prasidėjo tai dienai skirtos iškilmingos pamaldos. Mišias koncelebravo Anapilio parapijos klebonas kun. J. Staškus, vikaras V. Volertas ir svečiai kunigai — J. Liauba, OFM, Eug. Jurgutis, OFM, E. Putrimas, K. Kaknevičius, A. Kildušis (iš Lietuvos). Giedojo solistai S. Žiemelytė ir R. Paulionis ir muz. J. Govėdo vadovaujamas parapijos choras. Mišios baigtos Tautos himnu. Visą dieną veikė Anapilio moterų būrelio suorganizuota lietuviškų valgių svetainė, kurioje svečių netrūko. Gausūs kapinių lankytojai iš Toronto, Mississaugos, Oakvillės, Hamiltono bei kitų vietovių domėjosi muziejaus parodų salėje vykusia paroda. Su savo darbais joje dalyvavo keramikė V. Balsienė, tapytoja J. Marcinėnienė ir meninių drožinių specialistas A. Supronas. Taipgi vyko ir a.a. Raimundo Laurinavičiaus meno darbų paroda jo dvidešimtpenktųjų mirties metinių proga.

Autoaikštėje bei kapinėse tvarką prižiūrėjo Toronto Vl. Pūtvio kuopos šauliai. **Dl.**

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

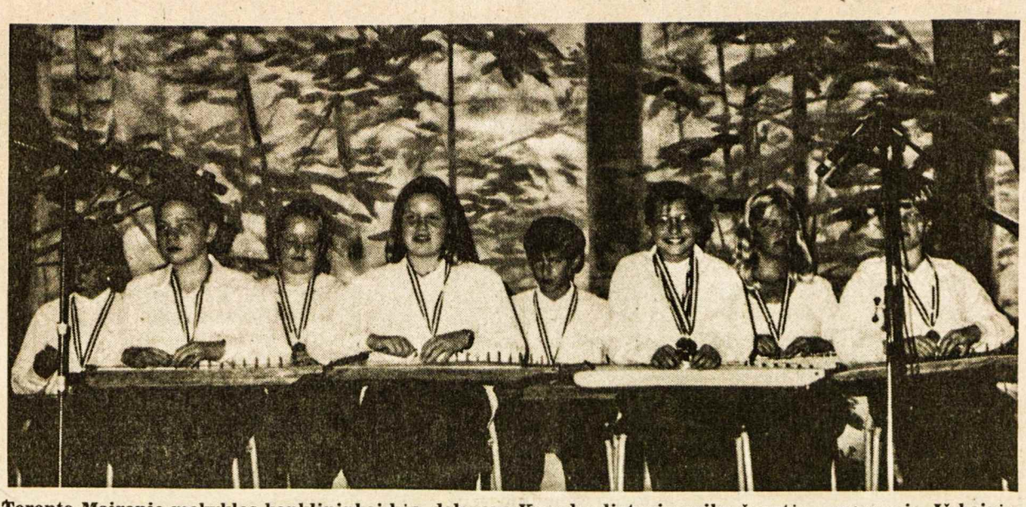

Toronto Maironio mokyklos kanklininkai-kės, dalyvavę Kanados lietuvių vaikų šventės programoje. Iš kairės: A. Radžiūnaitė, A. Marijošius, L. Jaglowitz, J. Kaknevičiūtė, A. Batraks, V. Benotaitė, R. Radtke, K. Šiaučiulytė
Nuotr. D. Pranaitienės

Organizuojama maldininkų kelionė autobusu į Marmorą, Ont., lapkričio 4, šeštadienį. Susidomėję prašomi skambinti Stasei tel. (416) 233-8316.

Toronto Maironio mokyklos metinis tėvų susirinkimas šaukiamas lapkričio 11 d., 9.30 v.r. Visi tėveliai kviečiami.

Vedėja

Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūris maloniai kviečia visus dalyvauti "Rudens šokiuose", kurie įvyks 1995 m. lapkričio 18, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W. (Vytauto Didžiojo menėje). Muzikinę programą atliks pensininkų choras "Daina". Veiks baras, bus pyragai, kava, loterija. Šokiams gros smagi muzika. Įėjimas — $8, pensininkams $7. Bilietus galima įsigyti pas K. Balytą tel. (905) 272-4947 arba prie įėjimo.

Rengėjai

Kanados lietuvių katalikų draugijos "Žiburiai" metinis narių susirinkimas įvyko spalio 25 d. "Tėviškės žiburių" patalpose. Jį pradėjo draugijos valdybos pirmininkė Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė; pasveikino dalyvius ir pakvietė svečią kun. dr. V. Skilandžiūną invokacijai, pirmininkauti Vyt. Krikščiūną, sekretoriumi kun. V. Volertą. Išsamų praeito susirinkimo protokolą perskaitė Eug. Čuplinskas. Sekė pranešimai. Valdybos pirm. R. Sakalaitė-Jonaitienė trumpai apžvelgė bendrinius laikraščio leidybos klausimus, pakvietė rimties minute prisiminti ilgametį prieš vienerius metus staiga mirusį spaustuvės vedėją a.a. Vytautą Balčiūną, padėkojo jo darbą perėmusiai dabartinei vedėjai Genovaitei Gaižutienei, perskaitė redakcijos pranešimą. Valdybos iždininkė Aldona Šimonėlienė kvietė visus atidžiai peržvelgti išdalintus metinės apyskaitos lapus, kuriuose buvo pateikta draugijos finansinė būklė, nurodytos pajamos bei išlaidos. Jokių klausimų neiškilo. Revizijos komisijos pirm. St. Prakapas pranešė, kad knygvedyba tvarkoma gerai. Visi pranešimai priimti be pataisų ar pastabų. **Dl.**

KLB veiklai aukojo: $100 — E. Mačiulaitis, A. Rūta; $50 — M. J. Astrauskai; $30 — J. Šileikienė. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Draugijai "Kova su vėžio liga" Lietuvoje aukojo: $200 — Wasagos lietuvių moterų būrelis; $63 — Mikalina Jankauskienė a.a. sūnaus Jono atminimui. Visoms aukotojoms dėkoja draugijos "Kova su vėžio liga" rėmėjų būrelis.

M. Povilaitienė

Mažosios Lietuvos fondui aukojo: $1743.89 — S. Jarembauskas iš Australijos Karaliaučiaus krašto liet. mokykloms paremti (iš viso ligi šiol Fondui aukojęs $4,432.69); $300 — A. Gaurienė — nauja narė; $200 — Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas (iš viso $1,200); $132.18 — prof. dr. D. Kaunas iš Vilniaus — naujas narys; $131.63 — Kurt Nopers iš Vokietijos (iš viso $242.73); po $100 — Petrus Erikas (naujas narys), Birutė Lukošienė (nauja narė), anoniminis aukotojas; $30 — A. Paškevičius (iš viso $210); $20 — G. Deckienė iš Australijos (iš viso $270); $10 — V. ir N. Jakonis (iš viso $115). Nuoširdžiai dėkojame už papildomas aukas ir sveikiname naujus narius/nares — A. Gaurienę, B. Lukošienę, Eriką Petrų ir prof. dr. Domą Kauną. Sveikiname St. Jarembauską, stojusį į Fondo steigėjų gretas.

Fondo valdyba

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
XVI-tosios krašto tarybos pirmosios sesijos
suvažiavimas
įvyks 1995 m. lapkričio 4-5 dienomis
Anapilio sodyboje, Mississaugoje, Ontario.
KLB krašto valdyba

Toronto Lietuvių namų 44-tasis metinis TRADICINIS BALIUS
įvyks lapkričio 11, šeštadienį, 7 val. vakaro, Karaliaus Mindaugo menėje, 1573 Bloor St. W.
PROGRAMOJE: *Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", vadovaujamas muz.* ***Lindos Marcinkutės,*** *Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "Gintaras" jaunių grupė, vadovaujama* ***Ramonos Yčienės.***
Šokiams gros **Vaclovas Povilonis** ir **Valdas Ramanauskas.** Kokteiliai 6 v.v. Veiks baras, užkandžiai. Įėjimas $8 asmeniui. Stalai numeruoti. Bilietai gaunami LN raštinėje tel. **416 532-3311** ir sekmadienio popietėse arba pas T. Stanulį tel. **416 769-1616.**
Visus maloniai kviečia – ***Toronto Lietuvių namai ir visuomeninės veiklos komitetas***

Kvieslys visiems Kanados Tautos fondo nariams

Tautos fondas, susitaręs su Kanados Tautos fondo pirmininku Bruno Laučiu, šaukia Kanados Tautos fondo narių susirinkimą **1995 m. lapkričio 5 d.,** 1.30 v.p.p., Lietuvių namuose, 1573 Bloor Street West, Toronte. Šiame susirinkime dalyvaus atstovai iš Tautos fondo valdybos ir tarybos. Susirinkimo tikslas – nutarti, ar Kanados Tautos fondo nariai nori likti Tautos fondo nariais, ar kurti kitą savarankišką organizaciją. Kviečiame Tautos fondo narius per spaudą, nes neturime visų Kanados Tautos fondo narių adresų.

Tautos fondas pasiryžo išleisti Tautos fondo veiklos apžvalgą-istoriją, kurioje bus išvardinti visi aukotojai su fotografijomis ir suaukotomis sumomis. Labai prašome į susirinkimą atsinešti informaciją apie aukojusius Tautos fondui (gyvus ir mirusius), nes ši informacija buvo laikoma Kanadoje ir mes negalime prie jos prieiti. Nežinome tiksliai, kas ir kiek esate aukoję. Renkame fotografijas, aprašymus ir t.t. Kviečiame Jus į talką tinkamai iškelti didelius kanadiečių nuopelnus Tautos fondui. Negalint susirinkime dalyvauti prašome šią informaciją siųsti Tautos fondui (Lithuanian National Foundation, Inc.), 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207-1910, USA.

Laukiame Jūsų visų lapkričio 5 dieną, Lietuvių namuose, Toronte.

TAUTOS FONDAS

A. a. Jono Stankaičio atminimui pagerbti laidotuvių metu aukojo: benamių vaikų fondui *"Vaiko tėviškės namai"* $20 – A. Puterienė, S. V. Paulionai, T. B. Stanuliai, D. B. Vaidilos, A. Bumbulis; $5 – A. A. Kuolai.

"Tremtinių grįžimo fondui" $30 – R. D. Pranaičiai, K. B. Čepaičiai; $25 – Z. P. Linkevičiai, V. P. Dalindos, A. K. Rūkai, R. A. Ulbos; $20 (amer.) – A. Musteikis; $20 – A. Z. Vaičeliūnai, V. B. Romeikos, Z. O. Girdauskai, P. N. Puidokai, J. Šileikienė, T. V. Kasperavičiai; $10 – A. Racevičienė, J. E. Čuplinskai, M. Regina, I. A. Pūkas; $5 – J. O. Jacikai, A. A. Kuolai.

Lietuvos šalpai "Caritas" $25 – E. S. Čepai; $20 – M. Pranaitienė, E. R. Stravinskai, J. R. Žiūraičiai, E. G. Kuchalskiai; $10 – J. Z. Stravinskai.

"Kovai su vėžio liga Lietuvoje" $25 – V. E. Krikščiūnai, E. Sondienė; $5 – D. Steponaitienė.

Velionies žmonai Bronei Stankaitienei, rinkėjoms ir visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

A. a. Vlado Gumausko atminimui pagerbti laidotuvių metu aukojo *"Tremtinių grįžimo fondui"* $20 – D. Zulonienė, A. K. Kudirkai; $10 – B. J. Vaidotai, A. Klibingaitienė, V. Gudaitis, A. Petkevičienė; $2 – D. Petraitis.

Benamių vaikų fondui *"Vaiko tėviškės namai"* $20 – A. Bumbulis; $10 – B. J. Vaidotai, A. Wasowiz, J. Bartnikas.

Velionies šeimai, rinkėjai ir visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

A. a. Broniaus Genčiaus atminimui pagerbti laidotuvių metu aukojo: benamių vaikų fondui *"Vaiko tėviškės namai"* – $50 – A. Genčienė; $30 – A. R. Kiaupai; $20 – F. Mačiulienė, V. O. Taseckai, O. Z. Girdauskai, K. Pajaujis; $10 – J. Krasauskas, V. Siminkevičienė, K. B. Čepaičiai, E. S. Kuzmickai, D. V. Dalindos, L. Daukša, R. Dudaitė; $5 – J. M. Pargauskai, A. Kairienė, G. Kaulienė, B. Vilkus, O. Dirmantas.

"Tremtinių grįžimo fondui" $20 – A. Puterienė.

Velionies žmonai Marijai Genčienei, rinkėjai ir visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

"Tremtinių grįžimo fondui" aukojo: $100 – B. Kasperavičienė ir šeima, minėdami *a.a. Felikso Kasperavičiaus* trečiąsias mirties metines; $100 – E. Čepienė, I. J. Nacevičiai, M. Zubrickienė ir J. Valiukienė, pagerbdami *a.a. O. Indrelienės ir a.a. V. Dagilio* atminimą; $100 – Lietuvių namų moterų būrelis, pagerbdamas *a.a. O. Indrelienės ir a.a. A. Jankaitienės* atminimą.

Už aukas nuoširdžiai dėkoja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

ESU IŠ LIETUVOS. Ieškau bet kokio darbo. Galiu važiuoti už Toronto. Skambinti tel. 416 233-5996.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. tel. 503-1687.

MONTREAL QUE

Poeto dr. Henriko Nagio 75 m. amžiaus sukakties minėjimą spalio 20 d. surengė Montrealio lietuvių akademinis sambūris seselių namuose. Prisirinkus pilnai saliukei poeto gerbėjų, sambūrio pirm. Algis Beniušis pasveikino sukaktuvininką, ilgiau sustodamas prie poezijos reikšmės mūsų gyvenime. Nors nebuvo numatyti sveikinimai, bet tokia proga vistik negalima buvo jų išvengti. Pirmiausia sveikino Juozas Šiaučiulis "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos valdybos ir šaulių vardu, kaip buvusį laikraščio redaktorių. Hilda Lapinienė perskaitė Insbrucko didelio būrio bičiulių pasirašytą sveikinimą. Dail. Vida Ibianskienė jautriai pasveikino ir įteikė savo kūrinį. Iš Toronto atvykusi Genovaitė Bijūnienė sveikino Toronto lietuvių namų kultūros komisijos vardu. Taip pat sveikino Galina Šimaitienė. Vilius Pėteraitis, Mažosios Lietuvos fondo pirmininkas, sveikino poetą, kaip šio fondo narį ir įteikė paskutinę fondo išleistą knygą apie Šilutę. Dabar žodis teko pačiam sukaktuvininkui. Jisai apgailestavo, kad sambūris nebeskiria Vinco Krėvės literatūros premijos ir paskaitė keletą kitų poetų bei savo rudens tema eilėraščių. Pabaigoje svečias iš Kalifornijos, A. Mikalajūnas, pasveikino trumpu žodžiu. Po visų kalbų buvo pasivaišinta vynu, sūriu bei kava ir pyragais.

Kun. Izidorius Sadauskas, SDB, spalio 18 d. "Rūtos" klube pasidalino įspūdžiais, patirtais per trejus metus Lietuvoje. Daugiausia apsistota prie religinio jaunimo auklėjimo ir tenykščio gyvenimo.

Donna Krasowski ir Miquel Vazquez susituokė spalio 21 d. Aušros vartų šventovėje.

A.a. Marija Kalašinskaitė-Critchley, 82 m. amžiaus, mirė spalio 21 d. Po gedulinių pamaldų Šv. Kazimiero šventovėje spalio 24 d. palaidota Cote des Neiges kapinėse. **B.S.**

40 LITAS
Montrealio lietuvių kredito unija
1475, rue De Seve, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 **FAX 514 722-3546**
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. **Res. 514 256-5355**
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

Kunigų suvažiavimas

Kanados lietuvių katalikų kunigų metinis suvažiavimas įvyko Hamiltone 1995 m. spalio 25 d. Vietoj negalėjusio suvažiavime dėl operacijos dalyvauti pirmininko kun. Aug. Simanavičiaus, OFM, suvažiavimą pradėjo iždininkas kun. J. Staškus, pakviesdamas pirmininkauti kun. dr. V. Skilandžiūną, sekretoriauti kun. E. Jurgutį, OFM. Pranešimus padarė: valdybos pareigūnai; kun. K. J. Ambrasas, SJ, kun. E. Putrimas, kun. J. Staškus. Pastarasis kalbėjo apie valdybos rengiamą naują papildytą laidą "Mažojo apeigyno". Kun. E. Putrimas papasakojo apie Dvasinės pagalbos jaunimui centro įsteigimą ir veiklą Klaipėdoje, ryškindamas mintį, kad tokie centrai turėtų būti steigiami visose Lietuvos vyskupijose, nes moralinė pagalba jaunimui šiuo metu labai reikalinga. Kun. K. J. Ambrasas kalbėjo apie misijinę savo kelionę praėjusią Gavėnią Kanados vakaruose, kur nėra lietuvių kunigų, išskyrus Winnipegą. Pasak jo, tokia sielovadinė kelionė tebesanti reikalinga, įskaitant ir Seattle miestą JAV-se. Po pranešimų buvo aptarti įvairūs sielovadiniai reikalai. **Inf.**

"Gimtasis kraštas" 1995 m. 40 nr. išspausdino ilgoką straipsnį apie torontietį Kęstutį Asevičių, jau ketvirti metai gyvenantį Lietuvoje, bet negalintį atgauti tėvo nuosavybės — žemės ūkio. Nors tėviškė sunaikinta, likęs tik svirnas, bet K. Asevičius yra pasiryžęs jį atgauti. Nuosavybės dokumentus ir Lietuvos pilietybę jau turi, bet Lazdijų savivaldybė ir Teizų seniūnijos darbuotojai žemės grąžinimą delsia. Mūriniame svirne torontietis įrengė du kambarius, juose apsigyveno, tačiau tebėra "popierinis" žemės savininkas. Dalį laiko praleidžia ir Toronte, kur gyvena jo žmona.

• **Pasirūpinkite antrine tarnyba – nematoma, kur galima slapta! Atmerkite akis ir apsidairykite, ar kur nors žmogus nėra reikalingas truputį laiko, truputį dalyvavimo, truputį draugystės, truputį globos. Galbūt jis yra vienišas, nusiminęs, ligonis, nelaimingas, kuriam tu gali padėti. Galbūt senelis, o gal vaikas. Nenusigąski, jei reikės laukti ar bandyti. Būki pasiruošęs ir nesėkmei (Albert Schweitzer).**

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

GERA PROGA įsijungti – tapti dalininku bendroje Kanados ir Lietuvos įmonėje "Lietkana", kuri Vilniuje gamina lengvo metalo gaminius statyboms bei kitiems reikalams. Teirautis telefonu 905 337-0452 arba faksu 905 845-6598.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 626-2099, fax (416) 626-4770 Toronte.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
"PUNIA"
Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: • sienų • vandentiekio • elektros • keramikos plytelių • stiklo blokų • langų • dažymo ir kt. Įrengiame rūsius • vonias • pirtis • lauko verandas • įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

LIETUVAITĖ kalbanti angliškai gali padėti namų ruošoje, prižiūrėti vaikučius, senelius. Skambinti tel. 416 533-6198.

REIKALINGA auklė 2 mažiems vaikučiams 6 dienom per savaitę, kuri gyventų mūsų namuose ir atliktų šiek tiek namų ruošos darbų. Skambinti tel. 905 889-3566.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 905 272-8323.
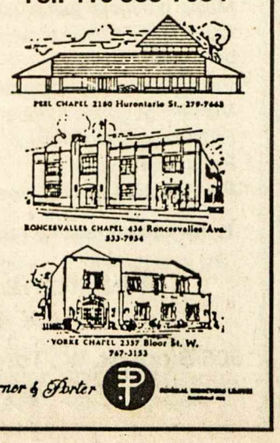
Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave, Toronto 3, Ont.
Tel. 416 533-7954